

Bijlmermonitor 2005

Justin de Kleuver
Oberon Nauta

Bijlmermonitor 2005

Amsterdam, 18 juli 2006

Justin de Kleuver
Oberon Nauta

Met medewerking van:
Dienst Onderzoek en Statistiek Gemeente Amsterdam

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	De vernieuwing van de Bijlmermeer	4
1.2	Bijlmermonitor	4
1.3	Opbouw monitor	6
1.4	Bronnen	7
1.5	Gebiedsafbakening	8
1.6	Terminologie	9
1.7	Leeswijzer	9
2	De vernieuwingsoperatie 2004 en 2005	11
2.1	Algemeen	11
2.2	Actiegebied Amsterdamse Poort	11
2.3	Actiegebied Ganzenhoef	12
2.4	Actiegebied Kraaiennest	13
2.5	Beheer	13
2.6	Sociaal-economische vernieuwing	14
3	Context	15
3.1	Woningen	15
3.2	Bevolking	16
3.3	Conclusies	20
4	Doorstroom inwoners en imago	21
4.1	Stand van zaken en hoofddoel	21
4.2	Woonduur en vertrek	22
4.3	Instroom	25
4.4	Imago	26
4.5	Conclusies doorstroom inwoners en imago	28
5	Leefbaarheid	29
5.1	Oordeel van bewoners	29
5.2	Woning en woonomgeving	33
5.3	Veiligheid	43
5.4	Conclusies Leefbaarheid	53
6	Economie en werk	56
6.1	Subdoel werk	56
6.2	Conclusies werk en inkomen	60
7	Jeugd	61
7.1	Onderwijs	61
7.2	Veiligheid	66
7.3	Conclusies Jeugd	67

8	Empowerment	68
8.1	Onderwijs	68
8.2	Werk	70
8.3	Sociale banden en organisatie	70
8.4	Conclusies empowerment	72
9	Nieuw Amsterdam	73
9.1	Klanttevredenheid Bij Nieuw Amsterdam	73
9.2	Exploitatie	77
9.3	Conclusies Nieuw Amsterdam	82
10	Conclusies	84
10.1	Samenvatting conclusies in hoofdlijnen	85
10.2	De ontwikkelingen in detail	87
10.3	Bevolking	89
10.4	Ontwikkelingen rond de vernieuwingsthema's in de Bijlmermeer	89
10.5	Voortgang vernieuwingsthema's Woningstichting Nieuw Amsterdam	97
	Bijlagen	
Bijlage 1	Categorieën onderzoek	103
Bijlage 2	Onderzoeksverantwoording bewonersenquête	104
Bijlage 3	Tabellen	108

1 Inleiding

1.1 De vernieuwing van de Bijlmermeer

De vernieuwing van de Bijlmermeer, die loopt van 1992 tot op zijn vroegst 2011, kent een aantal ambitieuze doelstellingen. Bij de start van de vernieuwingsoperatie in 1992 (eerste saneringsaanvraag) zijn 3 hoofddoelen geformuleerd:

- 1 Verbeteren van de woningmarktpositie van de Bijlmermeer (ruimtelijke vernieuwing).
- 2 Verhogen van de arbeidsparticipatie van de bevolking (sociaal-economische vernieuwing).
- 3 Versterking van het stedelijk leven in de Bijlmermeer door meer bedrijvigheid en culturele voorzieningen (leefbaarheid en vernieuwing beheer).

Bij de tweede saneringsaanvraag (juli 1995) is het doel van de ruimtelijke vernieuwing nader gepreciseerd door middel van de volgende subdoelen:

- A. Een grotere tevredenheid van bewoners over het wonen in de hoogbouw.
- B. Een hogere waardering voor de wijk blijkend uit een langere woonduur.
- C. Meer mensen die in de Bijlmermeer willen wonen.

In de loop van 1995 werden in diverse andere stukken (Speerpunt Bijlmermeer, Urban en Convenant) ook op de terreinen werk, onderwijs, veiligheid en leef/ woon-omgeving subdoelen vastgelegd.

In 1999 heeft het stadsdeel Zuidoost een voorstel gedaan voor een aanpak van het hele stadsdeel in het kader van het Grote Steden Beleid (GSB). In dit voorstel zijn vier clusters geformuleerd waarin het stadsdeel wil investeren. De clusters zijn:

- Leefbaarheid
- Jeugd
- Economie en Werk
- Empowerment

1.2 Bijlmermonitor

In de genoemde stukken die aan de basis van de vernieuwingsoperatie lagen, werd tevens vastgelegd dat de vernieuwingsoperatie gevolgd moet worden via een monitor: de Bijlmermeer Vernieuwing Monitor of Bijlmermonitor.

Eind 1995 / begin 1996 werd voor deze monitor een Programma van Eisen ontwikkeld. In dat stuk werden de doelen, subdoelen en ijkpunten die in de diverse nota's genoemd worden logisch gerangschikt en in meetbare termen omgezet. Zo werden twee hoofddoelen en diverse subdoelen geformuleerd. De hoofddoelen waren: 'de Bijlmermeer is in 2009 een wijk waar het woon- en leefklimaat even goed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk' en 'woningstichting Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie in 2009 het exploitatietekort tot nul teruggebracht'.

Daarna volgde een periode van bijslijpen, uitbreiden en proefdraaien. Zo kreeg de sociaal economische vernieuwing (werk en onderwijs) meer gewicht in de monitor en werd op basis van een eerste bewoners(proef)onderzoek (najaar 1996) uiteindelijk gekozen voor een veel intensievere vorm van bewoners enquêtering (duurder maar voor wat betreft de representativiteit beter).

De horizon van de vernieuwingsoperatie is vanwege vertragingen inmiddels verschoven van 2009 naar 2011. In 2011 wordt verwacht dat de bulk van de vernieuwing opgeleverd is. Vandaar dat met ingang van de Bijlmermonitor 2005 de hoofddoelen als volgt zijn aangepast:

- ❶ **De Bijlmermeer is in 2011 een wijk waar het woon- en leefklimaat even goed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk.**
- ❷ **Woningstichting Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie in 2011 het exploitatietekort tot nul teruggebracht.**

De verandering in horizon heeft geen gevolgen voor de jaarreeksen die overal in deze monitor zijn te vinden. Wel heeft het gevolgen voor het tijdsbestek dat de Bijlmer heeft om het even goed te gaan doen als een gemiddelde Amsterdamse wijk: dit is met twee jaar toegenomen. De Bijlmer heeft als het ware twee jaar extra tijd gekregen om zijn doelstelling te halen. Hetzelfde geldt voor woningstichting Nieuw Amsterdam. De verandering blijkt met name in hoofdstuk 10¹.

Uitvoerders en uitvoering

De jaarlijkse evaluatie van het vernieuwingsproces wordt uitgevoerd door een extern onderzoeks- en adviesbureau, DSP-groep te Amsterdam, in samenwerking met de dienst Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam (O+S), die verantwoordelijk is voor het afnemen van de enquêtes.

De Bijlmermonitor is tot 2003 jaarlijks uitgebracht met uitzondering van 2001. Vanaf 2003 wordt de Bijlmermonitor om de twee jaar uitgebracht. De periode waarover deze 'monitoring' plaatsvindt, beslaat dertien jaar (1996-2011). De monitor van 1996 is echter uiteindelijk gecombineerd met die van 1997. Overigens wordt in de rapportages wel zoveel mogelijk getracht gegevens vanaf 1994 te verzamelen, zodat over een langere periode 'gemonitord' kan worden.

Dubbele vergelijking

In de monitor worden telkens dezelfde indicatoren gemeten en afgezet tegen een meetlat (in dit geval de doelen die vastgelegd zijn in het Programma van Eisen Bijlmermonitor). De periodieke monitor rapportages hebben als doel de vinger aan de pols te houden en zo nodig te waarschuwen zodat het beleid bijgesteld kan worden.

Noot 1 In hoofdstuk 10 zijn de streefdoelen voor 2005 naar beneden bijgesteld. Het huidige hoofdstuk 10 is nu niet meer zinvol te vergelijken met hoofdstuk 10 in eerdere Bijlmermonitors - toen was de horizon immers krappier.

De monitoring vindt plaats aan de hand van een tweevoudige vergelijking:

- 1 De Bijlmermeer-resultaten van het lopende jaar worden vergeleken met die van vorige jaren. Dit levert een beeld op van de *ontwikkeling* in de Bijlmermeer van de gemeten aspecten.
- 2 De ontwikkeling van de Bijlmer wordt vergeleken met de ontwikkeling van geheel Amsterdam op de betreffende aspecten. Zo vindt een *toetsing* plaats van de ontwikkelingen in de Bijlmermeer aan die in overig Amsterdam: een toename van de veiligheidsgevoelens in de Bijlmermeer met 10% wordt minder indrukwekkend als de veiligheidsgevoelens in overig Amsterdam met 20% zijn toegenomen.

In de Bijlmermonitor vindt een vergelijking plaats tussen cijfers van een enquête, die speciaal voor de monitor jaarlijks wordt gehouden en de resultaten van een bevolkingsonderzoek over leefbaarheid en veiligheid voor heel Amsterdam. De bewonersenquête voor de Bijlmermeer is daarom ontworpen naar analogie van deze stedelijke monitor om zo een goede vergelijking mogelijk te maken.

Deze stedelijke monitor die in 1995 voor het eerst werd gehouden en bekend stond als de leefbaarheidsmonitor heeft sinds 2001 een aantal wijzigingen ondergaan en heet nu de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid (MLV). Omdat ook de vragenlijst is aangepast, heeft dit nadelige gevolgen voor de vergelijkbaarheid tussen de Bijlmermonitor en de stedelijke monitor.

Verschillende vragen die in het verleden gesteld werden, zijn in de MLV komen te vervallen. Om voor de Bijlmermeer de ontwikkelingen te kunnen blijven beschrijven is er voor gekozen om door te gaan met de oude vragenlijst. Dit heeft tot gevolg dat bij verschillende onderwerpen geen recente vergelijking mogelijk is tussen de Bijlmermeer en Amsterdam als geheel. In die gevallen zal met gegevens gewerkt worden van de laatste Leefbaarheidsmonitor Amsterdam, die nog gebaseerd is op de oude vragenlijst. In de praktijk komt het er op neer dat voor een deel het resultaat van de Bijlmermeer van 2005 vergeleken wordt met de resultaten van de stad van 1999².

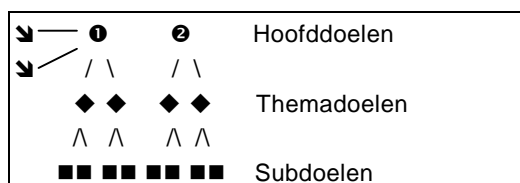
Sinds 2002 wordt binnen de Bijlmermeer (het vernieuwingsgebied) onderscheid gemaakt tussen het gehele vernieuwingsgebied en de 'vernieuwde Bijlmermeer'. Met dit laatste wordt dat deel van het vernieuwingsgebied bedoeld dat ofwel bestaat uit nieuwbouw of uit gerenoveerde bouw dat opgeleverd is in het kader van de vernieuwingsoperatie.

1.3 Opbouw monitor

De monitor richt zich primair op de voortgang in het bereiken van de doelen die binnen de vernieuwingsoperatie geformuleerd zijn. De gepresenteerde gegevens worden dan ook steeds afgezet tegen de doelen zoals die in de oorspronkelijke stukken en nota's te vinden zijn.

Noot 2 Omdat bij veel van de (sub)doelstellingen het stadsgemiddelde als einddoel is geformuleerd kan dat problematisch zijn. Een daling van bijvoorbeeld de waardering van de Bijlmerbewoner voor zijn buurt is pas dan een verslechtering van de situatie wanneer er zich in de stad geen vergelijkbare daling heeft voorgedaan.

Voor elk thema is een themadoel geformuleerd. Dit themadoel wordt gemonitord door middel van de subdoelen die onder een themadoel zijn geschaard. Subdoelen kunnen overigens ook direct aan een hoofddoel zijn gekoppeld³. De doelen hebben binnen de rapportage de volgende structuur:

Er is voor gekozen om alle doelen die direct betrekking hebben op de bedrijfsvoering van Nieuw Amsterdam te rangschikken onder het tweede hoofddoel.

1.4 Bronnen

In de monitor wordt gebruik gemaakt van twee fundamenteel verschillende typen gegevens.

- 1 Statistische standaardgegevens die betrekking hebben op populaties (bijvoorbeeld alle Bijlmermeerbewoners, alle werkenden e.d.)
- 2 Enquêtegegevens waarbij een steekproef uit de populatie ondervraagd is. We spreken hier gemakshalve veelal over 'bewoners/-of bevolkingsonderzoek'.

Voor de Bijlmermonitor is een flink aantal bronnen gebruikt:

- Bewonersenquête die in het kader van onderhavige monitor periodiek wordt gehouden in de Bijlmermeer door O+S.
- Stedelijke leefbaarheidsmonitor Amsterdam 1997, 1998, 1999, 2001 en 2003.
- Statistieken van O+S.
- 4e Kwartaalrapportages 1994-2000 van Nieuw Amsterdam.
- Statistieken van de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties (AFWC).
- Aangifte-, aanrijdings- en verdachtencijfers van regiopolitie Amsterdam Amsteland, afdeling Onderzoek en Statistiek.
- Leerplichtambtenaar van het stadsdeel Zuidoost.
- Onderwijsinspectie.
- Open Schoolgemeenschap Bijlmer.
- LAS, leerling administratiesysteem.
- Arbeidsvoorziening Zuidelijk Noord-Holland.
- Registratiegegevens Rochdale (voorheen Nieuw Amsterdam / Patrimonium).

De verscheidenheid aan gegevens die in de Bijlmermonitor worden gebruikt heeft tot gevolg dat niet alle gegevens even recent zijn. Enkele bronnen laten het niet toe om in de eerste kwartalen van het jaar reeds cijfers over het voorgaande jaar te verzamelen.

Noot 3 De doelenstructuur is niet aangepast aan de nieuwe GSB-indeling. Gevolg hiervan is dat de thema-indeling niet overeenkomt met de hoofdstukindeling. Daarom worden niet altijd alle subdoelen en themadoelen in hetzelfde hoofdstuk gepresenteerd.

In 2001 is geen Bijlmermonitor verschenen. In dat jaar is bovendien geen bewonersonderzoek verricht. Voor verschillende onderwerpen zijn daarom geen gegevens over dat jaar beschikbaar.

Binnen de Bijlmermeer is nog het verschil van belang tussen gegevens die betrekking hebben op de *hele* Bijlmermeer en gegevens die betrekking hebben op het woningen-/ bewonersbestand van de corporatie Nieuw Amsterdam⁴.

Ondanks het feit dat deze corporatie het merendeel van de woningen in de Bijlmermeer verhuurt (en dus veel Bijlmermeerbewoners als huurder heeft) zijn gegevens van Nieuw Amsterdam niet identiek aan gegevens over de Bijlmermeer.

Verder levert de afbakening van het vernieuwingsgebied Bijlmermeer soms moeilijkheden op: dit is een gebied dat nergens als registratie-eenheid gehanteerd wordt. Het is niet in alle gevallen mogelijk dit gebied te selecteren of het is pas mogelijk na een flinke tijdsinvestering. Door de benodigde bewerkingen van gegevensbestanden was het ook niet altijd meer mogelijk om gegevens vanaf 1994 te genereren.

1.5 Gebiedsafbakening

In deze monitor omvat de Bijlmermeer ruwweg het gebied begrensd door Daalwijkdreef en de Gaasperdammerweg (A9) aan de noord- respectievelijk zuidzijde, door de metrolijn Gein en de Foppingadreef aan de westzijde en door de Provinciale weg aan de oostzijde⁵. De Venserpolder⁶ en Geerdinkhof, Groenhoven, Gouden Leeuw en Garstkamp⁷ horen *niet* tot het actiegebied.

Op de plattegrond in afbeelding 1.1 is aangegeven wat de status is van de vernieuwingsoperatie.

Noot 4 In 1998 is Nieuw Amsterdam intensief gaan samenwerken met Patrimonium. In 2004 is Patrimonium gaan samenwerken met Rochdale onder de naam van de laatstgenoemde. Het is echter de bedoeling om de exploitatiegegevens van Nieuw Amsterdam apart te blijven registreren, zodat de evaluatie niet in gevaar komt.

Noot 5 De subbuurten 931 tot en met 935, 940 tot en met 944, 946 en 947.

Noot 6 Buurtcombinatie 930.

Noot 7 Buurtcombinatie 945.

Afbeelding 1.1 Plattegrond Bijlmermeer vernieuwingsgebied

1.6 Terminologie

Kortheidshalve wordt het afgebakende gebied in deze rapportage aangeduid als Bijlmermeer, of de Bijlmer. De 'rest van Amsterdam' is Amsterdam *zonder het vernieuwingsgebied Bijlmermeer*. Verder worden de gegevens van de Bijlmer vergeleken met stad Amsterdam; dit is inclusief Bijlmer.

Vanaf 2002 is binnen het vernieuwingsgebied van de Bijlmermeer een gebied gedefinieerd dat daadwerkelijk vernieuwd is. Dit noemen we in de rapportage de vernieuwde Bijlmer.

1.7 Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt ingedeeld:

- In hoofdstuk 2 wordt een korte schets gegeven van wat er aan vernieuwingsprojecten loopt in de Bijlmermeer.
- In hoofdstuk 3 vindt u gegevens over de context waarin de vernieuwing van de Bijlmermeer zich afspeelt: zaken zoals aantallen inwoners, woningen en dergelijke.

Daarna volgen de eigenlijke drie monitorhoofdstukken waarbij de tweevoudige vergelijking (Bijlmer jaar na jaar + Bijlmer <--> Amsterdam) wordt afgezet tegen de gestelde doelen.

- In hoofdstuk 4 wordt de migratie in en uit de Bijlmermeer besproken, evenals het imago dat de buurt geniet.

Hoofdstukken 5 tot en met 8 zijn ingedeeld volgens het GSB-stramien:

- In hoofdstuk 5 komt de leefbaarheid aan de orde.
- In hoofdstuk 6 wordt economie en werk behandeld.
- Hoofdstuk 7 gaat over de Bijlmerjeugd.
- Het laatste GSB-cluster, empowerment, wordt in hoofdstuk 8 kort besproken. De meeste gegevens die op dit thema betrekking hebben, hebben een logischere plek in de hoofdstukken over economie en werk en jeugd. Daar zal in dit hoofdstuk daarom kort op teruggekomen worden. Ook worden er extra gegevens gepresenteerd om dit cluster meer inhoud te geven.
- Alle gegevens over de bedrijfsvoering van Nieuw Amsterdam, alsmede de klanttevredenheid van haar huurders zijn te vinden in hoofdstuk 9.
- In hoofdstuk 10 worden tenslotte de conclusies ten aanzien van het bereiken van alle doelstellingen gepresenteerd.

2 De vernieuwingsoperatie 2004 en 2005

2.1 Algemeen

De vernieuwing van de Bijlmermeer wordt steeds tastbaarder door de uitvoering:

- Anno 2005 is ruim 40% van de Bijlmermeer in zijn vernieuwde gedaante opgeleverd. In meer en meer buurten wordt de nieuwe Bijlmermeer zichtbaar: 75% van de te renoveren flats is gereed, 70% van de sloopopgave is gerealiseerd, 50% van de nieuwbouwwoningen is opgeleverd of al in een ver gevorderd bouwstadium.
- In alle deelbuurten van de Bijlmermeer zijn de vernieuwingsactiviteiten nu zichtbaar door sloop, renovatie, nieuwbouw en herinrichting van de openbare ruimte. Toch is per deelgebied de fase van het project heel verschillend: in sommige buurten wordt volop vernieuwd, andere gebieden zijn bijna of geheel voltooid.

De planvorming van de vernieuwing van de Bijlmermeer wordt steeds gedetailleerder. Voor het gehele gebied is een Plan van Aanpak beschikbaar, voor vrijwel elk deelgebied is een Stedenbouwkundig Programma van Eisen gereed (90%) of in voorbereiding (10%) en voor ruim 70% van het gebied is een Stedenbouwkundig Plan gereed. Dit betekent dat voor vrijwel elk deelgebied het eindbeeld duidelijk wordt.

De planvorming aan de Vernieuwing van de Bijlmermeer in 2004 en 2005 heeft zich gericht op het verder uitwerken van de plannen die zijn vastgelegd in het Finale Plan van Aanpak (K-zuid, H-zuid, D-buurt en E-buurt). De plannen zijn voor een groot aantal deelgebieden vertaald in Stedenbouwkundige Programma's van Eisen en Stedenbouwkundige Plannen.

De werkzaamheden aan de vernieuwing van de Bijlmermeer hebben zich in 2004 en 2005 vooral gericht op de uitvoering van de vernieuwingsplannen en de begeleiding daarvan.

2.2 Actiegebied Amsterdamse Poort

H-buurt

In 2004 is de renovatie van de flat Hogevecht voltooid. In 2005 is de laatste hand gelegd aan de maaiveldinrichting om de flats in de rechte H-buurt. Daarmee is de renovatie van de rechte H-buurt geheel voltooid. In dit gebied zijn daarmee de vernieuwingsactiviteiten voltooid.

Voor het gebied Hakfort / Huigenbos is in 2005 het Stedenbouwkundig Plan vastgesteld. Huigenbos en Hakfort (in totaal 806 woningen) worden gerenoveerd. In 2005 is de renovatie van Hakfort gestart. De renovatie van Huigenbos zal in 2005 starten. Een deel van de appartementen zal worden verkocht.

Marktpllein

In 2004 is het Stedenbouwkundig Plan (SP) en maaiveldontwerp Marktpllein-Noord vastgesteld en in 2005 het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) en SP met maaiveldontwerp Marktpllein-Zuid.

In april 2005 is gestart met de bouw van de woningbouw aan de noordzijde van de Bijlmerdreef. De parkeergarage onder de Bijlmerdreef was in 2005 in aanbouw en wordt begin 2006 opgeleverd.

De bouw van het nieuwe stadsdeelkantoor is eind 2005 in zijn geheel voltooid. Op 1 januari 2006 is het gebouw in gebruik genomen.

Rondom het stadsdeelkantoor waren er in 2005 diverse werkzaamheden in de openbare ruimte in uitvoering: de bouw van de trap naar de Bijlmerdreef en het Antoon de Komplein en de aanleg van het definitieve marktterrein. Deze werkzaamheden worden in 2006 voltooid.

FD-buurt

In 2004 is het SP F-eiland Zuid vastgesteld, en in 2005 het SPvE D-buurt.

Het project Florena (laagbouw en renovatie / verkoop van resterende delen Frissenstein en Fleerde) is in 2004 opgeleverd. In 2006 wordt de laatste nieuwbouwwijk van de F-buurt (F-zuid) in aanbouw genomen. Daarmee worden de vernieuwingsactiviteiten in de F-buurt voltooid.

De flat Daalwijk is in 2005 gesloopt. De plannen voor de D-buurt worden in 2006 en 2007 verder uitgewerkt. De nieuwbouw in de D-buurt laat nog even op zich wachten: vanaf 2008 zijn de eerste bouwactiviteiten tastbaar in het gebied.

2.3 Actiegebied Ganzenhoef

G-buurt

In 2004 zijn het SP Grubbehoeve, het SP Nieuw Grunder, en het SP de Kandelaar vastgesteld.

In 2004 is het appartementencomplex Klein Gooioord opgeleverd. Ook de woningen op het Cultureel Educatief Centrum zijn in 2004 opgeleverd. De renovatie van Grubbehoeve is in 2004 gestart en zal in 2006 voltooid worden. De renovatie van het metrostation Ganzenhoef is in 2004 voltooid.

De flat Grunder is in 2004 gesloopt. De bouw van Nieuw Grunder is in 2005 gestart. In 2005 is eveneens gestart met de verlaging van het laatste gedeelte van de Bijlmerdreef / 's Gravendijkdreef.

E-buurt

In 2005 is het SP Nieuw Echtenstein vastgesteld.

In 2004 is de flat Echtenstein (vanaf segment B) gesloopt. De renovatie van segment A van Echtenstein is in 2005 gestart.

In de E-buurt zijn in 2005 een brede school en de woningen in Nieuw Echtenstein in aanbouw genomen.

De plannen voor de resterende E-buurt worden verder uitgewerkt.

2.4 Actiegebied Kraaiennest

In 2004 zijn voor het gebied de volgende plannen vastgesteld: SPvE Klieverink / Kouwenoord, SP K-midden blok A/B en SP Nieuw Kempering. In 2005 is het SP Nieuw Kempering vastgesteld.

De renovatie van de flats Kikkenstein en Kruitberg is in 2005 voltooid.

In 2004 en 2005 is het eerste deel van de Karspeldreef verlaagd. De flat Kempering is in 2005 gesloopt.

De woningen in laag Kralenbeek waren in 2004 en 2005 in aanbouw.

2.5 Beheer

In 2004 en 2005 zijn door stadsdeel Zuidoost en woningstichting Rochdale veel projecten uitgevoerd in het kader van Schoon, Heel en Veilig die hebben geleid tot zichtbare resultaten op straat en in de flats. Dagelijks zijn er schoonmakers, milieu-handhavers en voorlichters actief in de Bijlmer om de wijk schoon te krijgen en meestal met een goed resultaat. In nog niet vernieuwde gebieden zijn onder meer entrees van flats aangepast, paden verbeterd, is dicht struikgewas verwijderd en zijn speelvoorzieningen vernieuwd. Daarnaast zijn veel onveilige plekken aangepakt door fysieke maatregelen of het plaatsen van camera's. Waar dat niet voldoende is, is er extra toezicht en beveiliging ingezet.

Bij de uitvoering van de projecten hebben Stadsdeel en Rochdale in 2004 en 2005 veel medewerking gehad van anderen in de buurt zoals de politie, bewoners en andere beheerders.

Dichtzetten flats in de D- en E-buurt

Omdat flats in de D- en E-buurt door de looptijd van de vernieuwing langer blijven staan, is besloten noodzakelijke investeringsmaatregelen te nemen. Om de toegankelijkheid van de gebouwen te beperken heeft Rochdale de binnenstraten afgesloten en de entrees verplaatst naar de begane grond. Het Stadsdeel heeft waar nodig de openbare ruimte hierop aangepast. Hiermee wordt de veiligheid in en buiten de flat vergroot, en blijft het ook schoner.

Voorlichting-project wijkhostess

Voorlichting aan bewoners is erop gericht dat afval beter wordt aangeboden. Bewoners worden regelmatig geïnformeerd met bewonersbrieven en een pas verspreide afvalwijzer.

In 2003 is het 2-jarig project wijkhostess begonnen. Bewoners van de vernieuwde gebieden krijgen huis aan huis voorlichting over de leefbaarheid in het algemeen en vooral hoe zij zelf kunnen bijdragen aan het schoonhouden van hun woonomgeving. De wijkhostessen zijn speciaal voor dit doel getraind en zijn allemaal afkomstig uit Zuidoost. In dit project wordt intensief samengewerkt met verschillende partijen: naast stadsdeel (initiatiefnemer) en Rochdale, ook bewonersverenigingen, buurtregisseurs van politie en wijkorganisaties.

Handhaving door milieupolitie

Handhaving richt zich vooral op de net vernieuwde gebieden. Van het begin af aan moeten de regels daar duidelijk zijn. De aanpak is deels projectmatig. Periodiek wordt een actiegebied benoemd, waar gedurende een bepaalde periode intensief wordt gehandhaafd.

Wijkveiligheid

Bemande wijkveiligheidssteunpunten, verwijdering van onveilige obstakels, doorzichtig maken van groen, cameratoezicht in de flats door Rochdale, inzetten van (nachtelijk) toezicht en beveiligingsdiensten, zijn maatregelen om de veiligheid in de buurten te verbeteren.

2.6 Sociaal-economische vernieuwing

Naast de grootscheepse vernieuwingsoperatie van de Bijlmer investeert het stadsdeelbestuur van Zuidoost fors in zijn bewoners. De afgelopen jaren heeft het stadsdeelbestuur tientallen projecten in uitvoering genomen om Zuidoost te ontwikkelen tot een plek waar je goed kunt wonen, werken en recreëren.

In de sociaal-economische vernieuwing staat de mens in het middelpunt en gaat het er om hoe op de meest effectieve manier menselijk en sociaal kapitaal benut en ontwikkeld kan worden. De ruimtelijke ontwikkeling in Zuidoost heeft met de grootscheepse vernieuwingsoperatie van de Bijlmer de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. Tegelijkertijd is door de bouw van een kantoren- en winkelcentrum in het Arenagebied aan de rand van Zuidoost een enorm economisch potentieel ontstaan. Voor een daadwerkelijke duurzame vernieuwing is echter een sterke samenhang met sociale vernieuwing nodig. Veel projecten die in het stadsdeel worden uitgevoerd, hebben tot doel om de sociale en economische positie van de inwoners te verbeteren. Zo krijgen inwoners een betere plek op de arbeidsmarkt door scholing, (individuele) begeleiding en werkervaringsprojecten. Tevens ontvangen (startende) ondernemers steun om zich in Zuidoost te vestigen. Maar ook zijn er projecten waarmee de veiligheid verbeterd wordt of waarmee het aanbod van culturele en maatschappelijke voorzieningen verder uitgebreid wordt.

3 Context

In dit hoofdstuk wordt een aantal kenmerken vermeld van de omgeving waarin de vernieuwing zich afspeelt. Het gaat met name om informatie over de bevolking en de woningen.

3.1 Woningen

Tabel 3.1.1 Aantal woningen Bijlmermeer, per 31 december

	Nieuw Amsterdam		particulier eigen bezit		overige woningbezitters		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
1994	12.717	72	75	0	4.946	28	17.738	100
1995	12.759	74	75	0	4.487	26	17.321	100
1996	12.113	70	83	0	5.142	30	17.338	100
1997	11.961	69	141	1	5.327	31	17.429	100
1998	10.689	61	289	2	6.407	37	17.385	100
1999	9.179	53	344	2	7.798	45	17.321	100
2000	9.648	56	580	3	6.991	40	17.219	100
2002	9.757	57	1.089	6	6.123	36	16.969	100
2003	8.662	50	1.282	7	7.226	42	17.170	100
2004	7.994	48	1.502	9	7.215	43	16.711	100
2005	7.430	45	1.783	11	7.149	44	16.362	100

Bron: O+S en Rochdale

- Uit tabel 3.1.1 valt op te maken dat het aantal woningen in particulier bezit geleidelijk stijgt.
- Opvallend is dat het woningbezit van Nieuw Amsterdam de afgelopen elf jaar met meer dan 40% krimpt (ruim 5000 woningen).

Tabel 3.1.2 Kernvoorraad plus (aantal en percentage van alle woningen), per 1 januari

Bijlmermeer	absoluut	% v/d woningen
2000	13.229	88%
2002	11.993	71%
2003	11.133	65%
2004	11.476	85%
2005	10.476	81%

Bron: AFWC

- Meer dan 80% van de woningvoorraad in de Bijlmermeer bestaat uit woningen in de kernvoorraad plus (ruime en betaalbare woningen).
- Het percentage woningen in de kernvoorraad plus schommelt echter van jaar tot jaar.

3.2 Bevolking

Tabel 3.2.1 Ontwikkeling van het aantal inwoners in vergelijking met rest van Amsterdam, per 1 januari

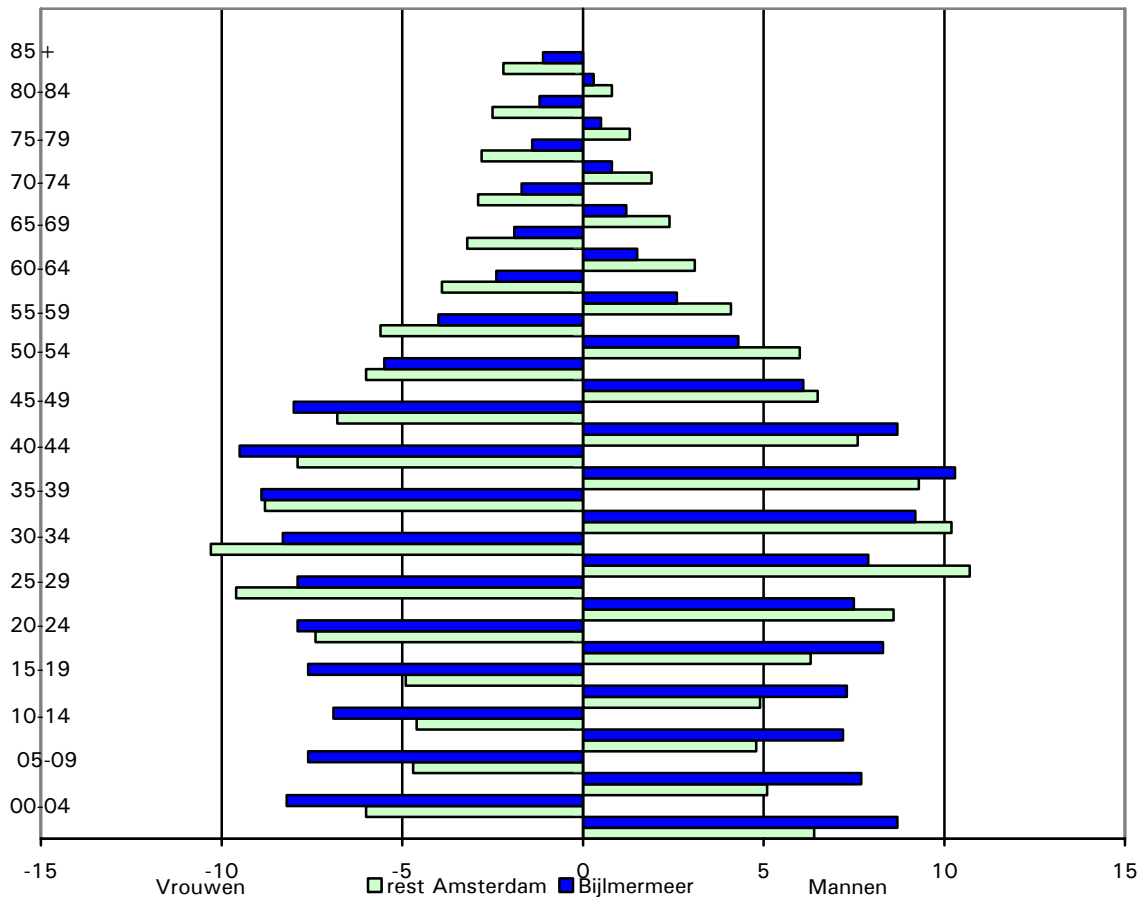
	Bijlmermeer		rest Amsterdam	
	absoluut	index	absoluut	index
1994	41.720	100,0	681.067	100,0
1995	39.778	95,0	681.159	100,0
1996	38.030	91,0	678.578	100,0
1997	37.847	91,0	675.249	99,0
1998	37.764	90,5	680.411	99,9
1999	37.479	89,8	689.616	101,3
2000	37.467	89,8	693.822	101,8
2002	37.466	89,8	697.862	102,5
2003	36.736	88,1	699.309	102,7
2005	34.470	82,6	708.481	104,0

Bron: O+S

- Het absolute aantal inwoners in de Bijlmermeer was tot 1999 dalende, waarna het inwonertal zich stabiliseerde rond de 37.500. Vanaf 2003 daalt het aantal inwoners weer.
- In dezelfde periode is in de stad als geheel sprake van een geringe bevolkingstoename.
- Omdat het aantal inwoners in het vernieuwingsgebied veel sterker daalt dan het aantal woningen (zie tabel 3.1.1) daalt de gemiddelde grootte van een huishouden (van 2,35 in 1994 tot 2,1 in 2005).

Een belangrijk bevolkingsgegeven is de leeftijdsopbouw in de wijk.

Afbeelding 3.2.1 Leeftijdsopbouw bevolking Bijlmermeer en rest Amsterdam naar sekse (op 1 januari 2005, percentage van de bevolking per sekse)

Bron: O+S

- Uit afbeelding 3.2.1 blijkt dat de Bijlmermeer in verhouding tot Amsterdam als geheel een omvangrijkere jonge bevolking (t/m 24 jaar) kent.
- Het percentage 25-34 jarigen en het percentage ouderen ligt lager dan in de stad.

In bijlage 3 zijn alle percentages en absolute aantallen van de inwoners van Amsterdam en de Bijlmermeer vanaf 1994 weergegeven.

Een belangrijk kenmerk van de Bijlmermeer is de rijkdom aan etnische groepen in de wijk. In de onderstaande tabellen zijn de etnische samenstellingen weergegeven van de Bijlmermeer en van de rest van Amsterdam.

Tabel 3.2.2a Etniciteit in de Bijlmermeer (per 1 januari, percentage)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
Nederlands	21,0	19,9	19,7	19,0	18,6	17,9	17,7	16,2	15,4	14,8
Surinaams	33,9	35,1	35,7	36,1	36,1	35,8	36,1	35,8	36,3	37,2
Antilliaans (incl. Arubaans)	8,2	8,2	8,4	8,4	8,5	9,1	9,4	9,6	9,0	8,0
Turks	1,7	1,5	1,3	1,2	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9
Marokkaans	2,1	2,0	1,8	1,7	1,7	1,8	1,7	1,8	2,0	2,3
Zuid-Europees	1,9	1,9	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6
overige niet-geïndustrialiseerde landen	26,1	26,6	26,6	27,5	28,2	28,8	28,7	30,6	31,2	31,9
overige geïndustrialiseerde landen	5,1	4,8	4,6	4,4	4,1	3,9	3,7	3,5	3,5	3,4
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: O+S

Tabel 3.2.2b Etniciteit in rest Amsterdam (per 1 januari, percentage)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
Nederlands	60,9	60,3	59,7	59,5	58,6	57,6	56,7	52,7	51,9	50,8
Surinaams	7,9	8,1	8,2	8,3	8,3	8,4	8,3	9,8	9,8	9,6
Antilliaans (incl. Arubaans)	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,7	1,7	1,6
Turks	4,4	4,5	4,5	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1
Marokkaans	6,6	6,8	6,9	7,1	7,4	7,6	7,8	8,0	8,3	8,7
Zuid-Europees	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
overige niet-geïndustrialiseerde landen	6,7	7,0	7,3	7,5	7,9	8,4	8,9	10,9	11,3	12,0
overige geïndustrialiseerde landen	10,1	10,0	9,9	9,7	9,8	9,8	9,8	9,6	9,7	9,8
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: O+S

- De Bijlmermeer onderscheidt zich van het stedelijk gemiddelde door een relatief zeer hoog percentage inwoners met de Surinaamse etniciteit en door inwoners afkomstig uit de categorie overige niet-geïndustrialiseerde landen.
- Het percentage inwoners met de Nederlandse etniciteit is daarentegen in stedelijke perspectief opvallend laag. Zowel in de stad als in de Bijlmer daalt het aantal autochtone Nederlanders.
- Turken en Marokkanen zijn in vergelijking met Amsterdam sterk ondervertegenwoordigd.

Het laatste aspect van de bevolkingssamenstelling dat in dit hoofdstuk aan de orde komt is de huishoudensamenstelling. Ook dit bepaalt in belangrijke mate het karakter van de buurt.

Tabel 3.2.3a Huishoudensamenstelling in de Bijlmermeer (per 1 januari, percentage van het aantal woonadressen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
(echt)paar zonder kinderen	9	8	7	7	6	6	6	6	6	5
(echt)paar met thuiswonend(e) kind(eren)	12	12	11	10	10	9	9	9	9	9
éénouder met thuiswonend(e) kind(eren)	14	16	17	19	19	19	19	20	20	20
alleenwonende	35	36	38	38	39	38	38	38	38	38
alleenstaande met éénoudergezin	6	6	6	6	6	7	7	7	7	7
twee alleenstaanden	11	11	11	11	10	11	10	10	10	10
drie of meer alleenstaanden	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4
overig	10	9	7	6	7	7	7	7	7	7
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: O+S

Tabel 3.2.3b Huishoudensamenstelling in rest Amsterdam (per 1 januari, percentage van de woonadressen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
(echt)paar zonder kinderen	14	13	13	13	12	12	11	11	11	10
(echt)paar met thuiswonend(e) kind(eren)	12	12	12	12	12	11	11	11	11	11
éénouder met thuiswonend(e) kind(eren)	7	7	8	8	8	8	8	9	9	9
alleenwonende	46	47	47	47	47	47	47	47	47	47
alleenstaande met éénoudergezin	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4
twee alleenstaanden	11	12	12	12	12	12	12	12	12	12
drie of meer alleenstaanden	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3
overig	4	4	4	3	3	3	3	4	4	4
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: O+S

- Uit de tabellen 3.2.3 (a en b) blijkt dat de Bijlmermeer gekenmerkt wordt door een relatief hoog percentage éénoudergezinnen en een relatief laag percentage alleenwonenden.
- De huishoudensamenstelling is de afgelopen jaren over het algemeen in de Bijlmermeer constant gebleven. Alleen het percentage éénoudergezinnen is toegenomen ten koste van de percentages (echt)paren met en zonder thuiswonende(e) kind(eren)

3.3 Conclusies

- Het aantal woningen van het voormalige Nieuw Amsterdam daalt en het aantal woningen in particulier bezit stijgt geleidelijk. Het totaal aantal woningen is juist (licht) afgenomen in de laatste jaren. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat een groot aantal woningen is gesloopt maar dat de nieuwbouwwoningen die daarvoor in de plaats zouden moeten komen nog niet gerealiseerd zijn.
- Sinds 1994 zijn er bijna 20% minder inwoners in de Bijlmer. Deze ontwikkeling contrasteert met die van Amsterdam; daar is juist sprake van een toename van 4% in de laatste 11 jaar.
- In de Bijlmermeer wonen relatief veel kinderen en jongeren (tot 24 jaar) en weinig ouderen en jongvolwassenen in de leeftijd 25-34.
- In de Bijlmermeer heeft minder dan een derde van de bevolking een Nederlandse achtergrond. Er wonen in verhouding tot de rest van de stad veel Surinamers, Antillianen en mensen uit diverse niet-geïndustrialiseerde landen. Turken en Marokkanen wonen er relatief weinig. De verschillen tussen de Bijlmermeer en de rest van de stad zijn sinds 1994 iets toegenomen.
- Ook de verhouding tussen de verschillende typen huishoudens verschilt in de Bijlmermeer duidelijk van de situatie in de rest van de stad. In de Bijlmermeer wonen relatief veel éénoudergezinnen met inwonende kinderen.
- Daarentegen wonen er in vergelijking met de rest van Amsterdam weinig alleenwonende en (echt)paren zonder inwonende kinderen.

4 Doorstroom inwoners en imago

4.1 Stand van zaken en hoofddoel

Het eerste hoofddoel van de vernieuwing luidt:

- ❶ **In 2011 is de Bijlmermeer een wijk waar het woon- en leefklimaat even goed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk.**

Het eerste hoofddoel van de vernieuwing is te monitoren aan de hand van het *oordeel* dat mensen hebben over de Bijlmermeer en aan de hand van het feitelijke *gedrag* van mensen. Hierbij gaat het niet alleen om het oordeel en gedrag van Bijlmerbewoners zelf, maar ook om het gedrag van niet-Bijlmerbewoners. Een beter woon- en leefklimaat leidt er idealiter niet alleen toe dat Bijlmerbewoners het prettig vinden om in de Bijlmermeer te wonen en er dus blijven wonen, maar ook dat niet-Bijlmerbewoners een positiever beeld krijgen van het gebied, met als gevolg dat er meer mensen willen gaan wonen.

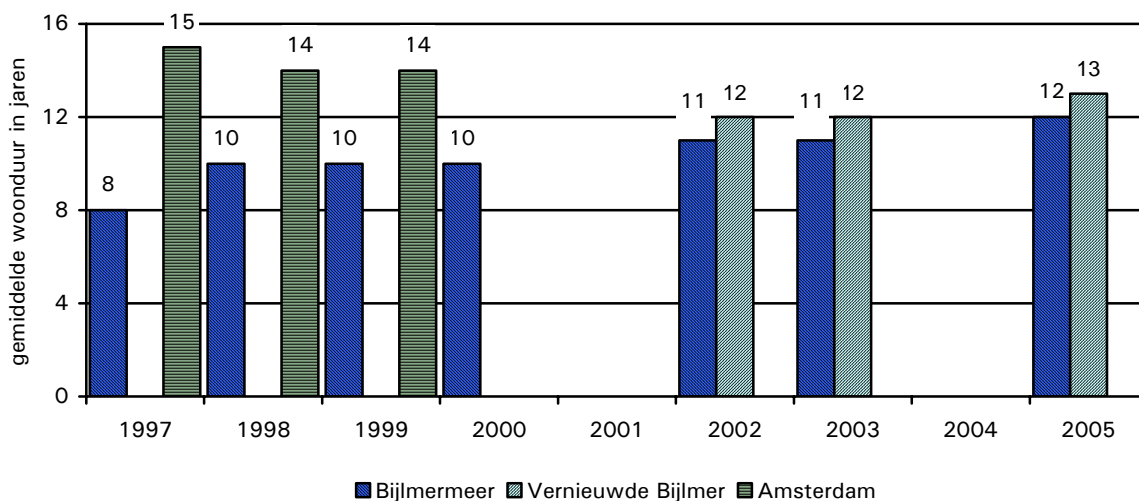
De subdoelen zijn hier:

- De woontijd in de Bijlmer wordt minstens even lang als de woontijd in een gemiddelde Amsterdamse buurt.
- Het aantal vertrekkers uit de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan het aantal vertrekkers uit een gemiddelde Amsterdamse buurt.
- Het aantal huishoudens met verhuisplannen in de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan het aantal huishoudens met verhuisplannen elders in de stad.
- Het aantal woningaanvragen voor de Bijlmer is even hoog als, of hoger dan dat in stadsdelen met een vergelijkbaar woningaanbod.
- De beeldvorming over de Bijlmermeer in de pers wordt minder negatief.
- Het oordeel van Amsterdammers over de Bijlmermeer wordt minstens even positief als hun oordeel over andere (bekende) buurten.

4.2 Woonduur en vertrek

- De woonduur in de Bijlmer wordt minstens even lang als de woonduur in een gemiddelde Amsterdamse buurt.

Afbeelding 4.2.1 Gemiddelde woonduur in de buurt (in jaren)

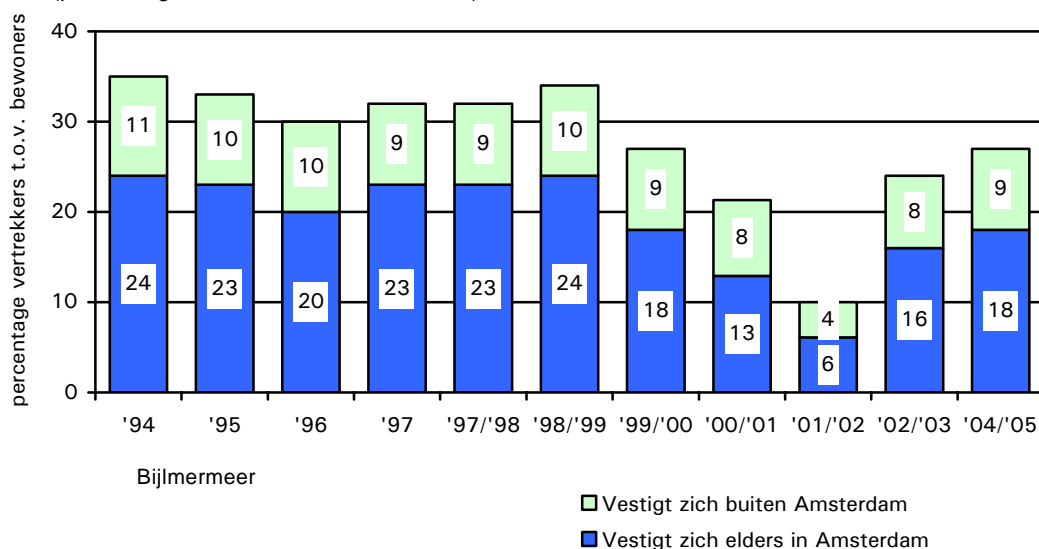

Bron: bewonersenquête

- Afgaande op de cijfers in afbeelding 4.2.1 woont de gemiddelde bewoner in de Bijlmer korter in de eigen buurt dan de gemiddelde Amsterdammer.
- De woonduur in de Bijlmermeer is ten opzichte van 1997 echter met 50% toegenomen. In Amsterdam is de woonduur tot 1999 juist korter geworden, waardoor het relatieve verschil in woonduur tussen de Bijlmer en de stad is afgenomen.
- In de vernieuwde Bijlmer woont men gemiddeld iets langer dan in de Bijlmermeer.
- Kantekening bij deze cijfers zijn de gedwongen verhuizingen in de Bijlmer (het vernieuwingsgebied) die samenhangen met de saneringen. Deze kunnen de gemiddelde woonduur inkorten.

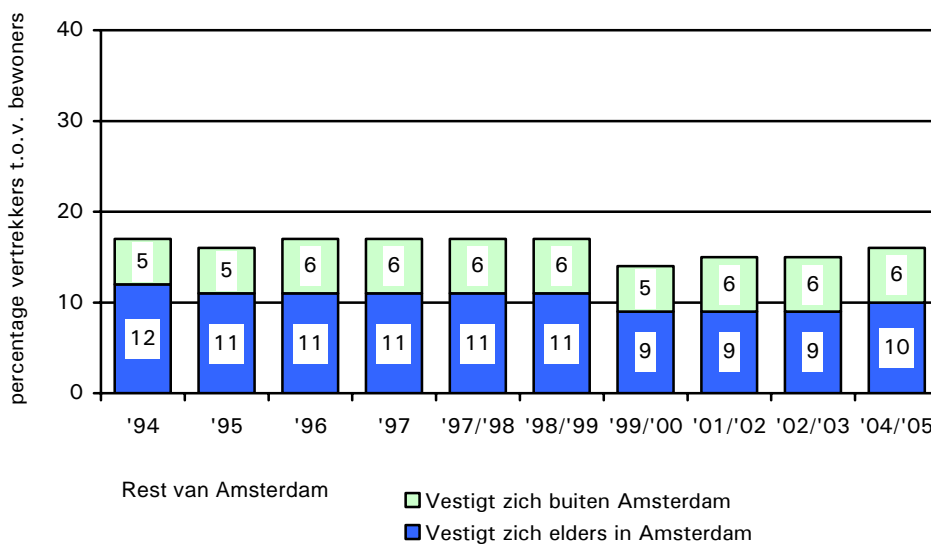
Het aantal vertrekkers uit de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan het aantal vertrekkers uit een gemiddelde Amsterdamse buurt.

Afbeelding 4.2.2 Percentage vertrekkers⁸ uit de Bijlmermeer uitgesplitst naar bestemming (percentage v/h aantal buurtbewoners)⁹.

Bron: O+S

Afbeelding 4.2.3 Percentage vertrekkers uit Amsterdam uitgesplitst naar bestemming (percentage v/h aantal buurtbewoners)

Bron: O+S

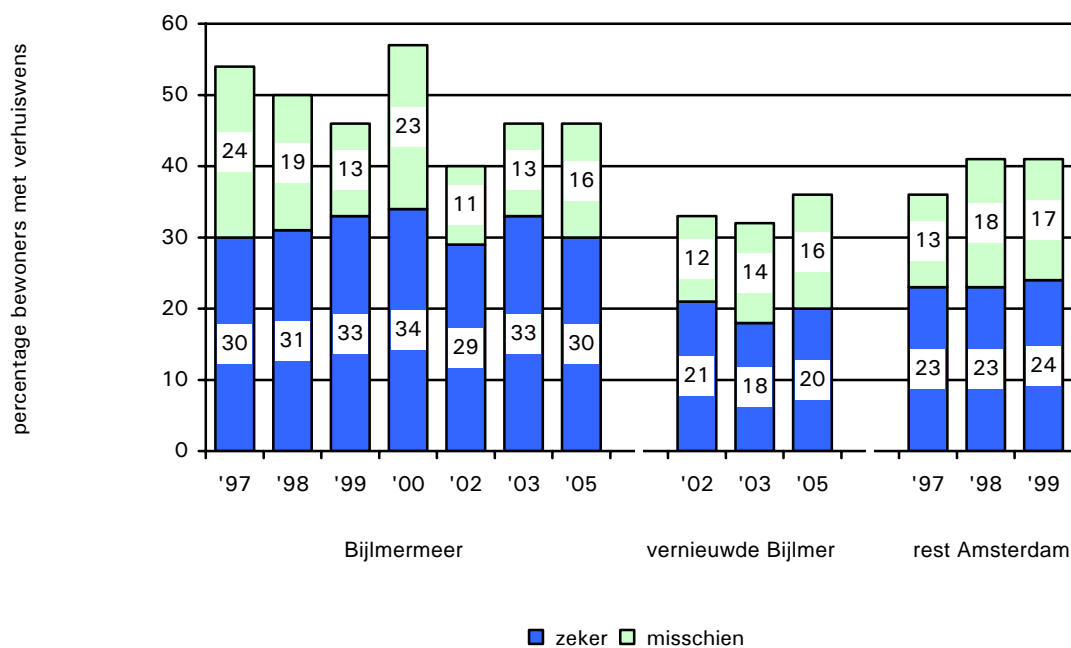
Noot 8 Aantal vertrekkers betreft vanaf 1998 de periode van juli tot juli. Hiertoe is overgegaan omdat gegevens over het hele voorgaande jaar nog niet beschikbaar zijn ten tijde van de oplevering van de Bijlmermonitor.

Noot 9 In de statistieken is vertrek overigens niet op wijkniveau gedefinieerd, maar op buurtniveau. Dit betekent dat degenen die binnen de Bijlmer naar een andere buurtcombinatie verhuizen als vertrekkers worden geregistreerd, terwijl zij feitelijk binnen de Bijlmer blijven wonen. Hetzelfde geldt overigens ook voor het geregistreerde vertrek in andere Amsterdamse buurten.

- Het aantal vertrekkers uit de buurt ligt in 2004/2005 in de Bijlmermeer meer dan 50% hoger dan in de rest van Amsterdam. Kanttekening bij deze cijfers is uiteraard dat de vernieuwingsoperatie een groot aantal verhuizingen tot gevolg heeft gehad die de cijfers negatief beïnvloeden.
- Het verschil tussen het vernieuwingsgebied en Amsterdam is gedurende de onderzoeksperiode kleiner te worden.

■ **Het aantal huishoudens met verhuisplannen in de Bijlmer is even groot als, of minder groot dan het aantal huishoudens met verhuisplannen elders in de stad.**

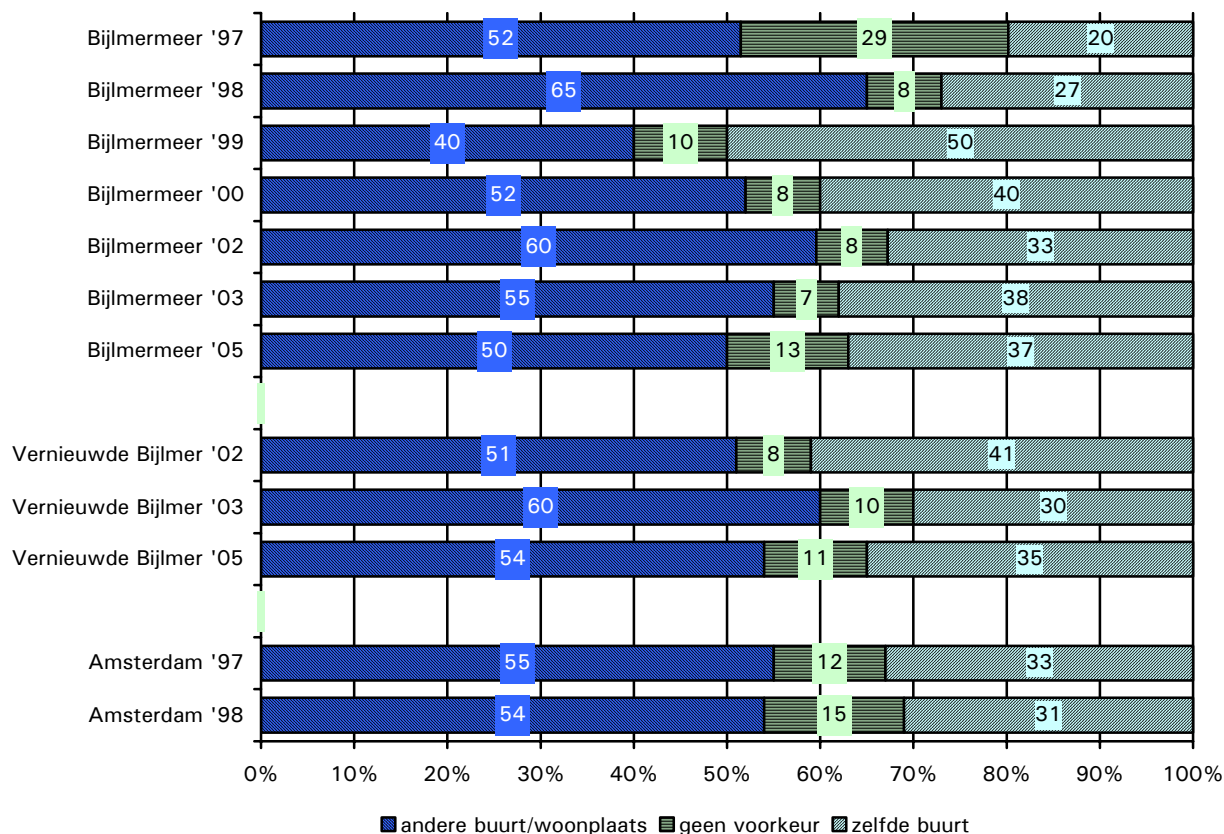
Afbeelding 4.2.4 Persoon wil binnen twee jaar verhuizen (percentage)

Bron: bewonersenquête

- Drie van de tien huishoudens in de Bijlmermeer geeft aan zeker te willen verhuizen tegenover een kwart in de stad als geheel. De verhuisplannen in de vernieuwde Bijlmer daarentegen liggen lager dan het stedelijk gemiddeld van 1999.

Afbeelding 4.2.5 Bewoners met verhuisplannen: willen verhuizen naar¹⁰

Bron: bewonersenquête

- De helft van de Bijlmermeerbewoners die heeft aangegeven te willen verhuizen geeft de voorkeur aan een woonbestemming buiten de oorspronkelijke woonbuurt. Dit percentage ligt iets lager dan het stedelijk gemiddelde.
- Het deel van de Bijlmermeerbewoners dat in de Bijlmer wil blijven wonen is iets hoger dan het Amsterdamse cijfer.

4.3 Instroom

- **Het aantal woningaanvragen voor de Bijlmer is even hoog als, of hoger dan, dat in stadsdelen met een vergelijkbaar woningaanbod.**

Dit subdoel is sinds 2000 te meten met behulp van het gemiddeld aantal reacties op woningen die Nieuw Amsterdam aanbiedt via Woningnet.

Noot 10 Bij de antwoordcategorie andere buurt/ woonplaats dient een kanttekening geplaatst te worden. Respondenten die aangegeven naar een andere buurt te willen verhuizen kunnen daarmee zowel bedoeld hebben naar een andere buurt binnen als buiten de Bijlmermeer.

Tabel 4.3.1 Woningaanvragen en gemiddelde wachttijd¹¹

	gemiddeld aantal reacties						gemiddelde wachtduur					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stadsdeel Zuidoost	50	86	94	84	70	77	1,7	3,1	4,2	-	-	-
Amsterdam	84	-	-	118	111	114	7,3	-	-	-	-	-

Bron: Woningnet (o.a. via kwartaalrapportage ROA, 4^e kwartaal 2003)

- Uit tabel 4.3.1 blijkt dat de Bijlmermeer minder in trek is dan de rest van Amsterdam. Dit komt tot uitdrukking door het feit dat het gemiddeld aantal reacties op vrijkomende woningen een stuk lager ligt dan elders in de stad. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in het vernieuwingsgebied ook (onaantrekkelijke) onverbeterde hoogbouwoningen aangeboden worden.

4.4 Imago

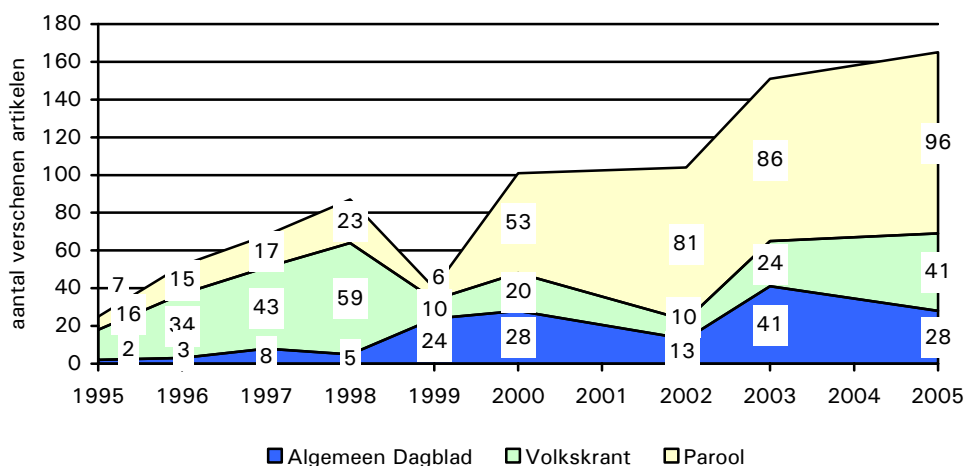
- **De beeldvorming over de Bijlmermeer in de pers wordt minder negatief.**

Voor het onderzoek van drie landelijke dagbladen zijn alle artikelen opgezocht die over de Bijlmermeer gaan of die zich daar afspelen¹². De periode die is bestudeerd loopt van 1995 tot en met 2003. Artikelen over de nasleep van de vliegtuigramp in 1992 zijn niet gebruikt. De artikelen zijn bekeken op aantal woorden, onderwerp en op de toonzetting of het oordeel dat er in wordt gegeven. Voor de indeling op onderwerp is gebruikt gemaakt van een lijst met trefwoorden, deze is in bijlage 1 terug te vinden. De drie gebruikte kranten zijn: het Algemeen Dagblad, het Parool en de Volkskrant.

Noot 11 Vrijkomende woningen van de meeste Amsterdamse woningcorporaties worden via Woningnet te huur aangeboden. Potentiële huurders kunnen reageren op de geadverteerde woningen. Het gemiddeld aantal reacties op woningen zegt iets over de populariteit van de buurt waarin de woning staat. De gemiddelde wachtduur is een andere indicatie voor de populariteit van een buurt. Personen die een lange wachtduur hebben opgebouwd gaan namelijk voor op personen met een kortere wachtduur. Dit betekent dat potentiële huurders bij hun reactie op een woningadvertentie een afweging maken welke kans zij hebben de woning te krijgen. Personen met een kortere wachtduur zullen daarom geneigd zijn te kiezen voor minder gewilde buurten. De gemiddelde wachtduur is daarom een indicatie voor de gewildheid van de buurt.

Noot 12 Alle artikelen waarin de woorden 'Bijlmer', 'Bijlmermeer' en 'Amsterdam Zuidoost' voorkomen zijn opgevraagd. Indien de inhoud van het artikel niet over de Bijlmer ging is deze buiten beschouwing gelaten. De krantenartikelen hebben overigens betrekking op de gehele Bijlmermeer. Gebeurtenissen in de Bijlmermeer die buiten het vernieuwingsgebied hebben plaatsgevonden kunnen zodoende het beeld verkleuren.

Afbeelding 4.4.1 Krantenartikelen (aantal artikelen dat in drie dagbladen verscheen in de periode 1995-2005)

Bron: personderzoek DSP-groep

- Uit afbeelding 4.4.1 blijkt dat het aantal krantenartikelen dat gewijd is aan de Bijlmermeer, na een dip in 1999, in 2005 het hoogste niveau in de onderzoeksperiode bereikt heeft.
- Vooral het Parool besteed veel aandacht aan het vernieuwingsgebied.

Tabel 4.4.1 Categorieën krantenartikelen (gemiddeld aantal woorden per artikel en verdeling v/d persaandacht over 10 categorieën per jaar)

	gemiddeld aantal woorden per artikel (alle jaren)	verdeling v/d persaandacht over 10 categorieën per jaar									
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
ruimtelijke vernieuwing	510	48	27	22	17	18	22	10	9	-	4
woning fysiek	445	0	0	1	0	0	0	2	-	-	2
woonomgeving	576	8	6	7	1	8	7	3	2	-	8
bewoners/voorzieningen	633	4	13	26	24	13	5	14	20	-	19
veiligheid/criminaliteit/overlast	345	28	13	9	13	35	38	38	37	-	34
werk/scholing/onderwijs	628	4	8	6	6	5	8	7	7	-	4
politiek/ambtelijk	579	0	21	22	8	5	8	16	6	-	13
sfeertekeningen	963	0	12	6	10	3	5	6	3	-	3
overig	442	8	0	0	21	15	8	4	15	-	12
totaal	517	100	100	100	100	100	100	100	100	-	100

Bron: personderzoek DSP-groep

- Uit tabel 4.4.1 valt op te maken dat de artikelen vaak gaan over veiligheid / criminaliteit / overlast en dat de aandacht voor het onderwerp ruimtelijke vernieuwing vrijwel niet meer aan de orde is.
- Sinds 2003 is de aandacht voor politieke en ambtelijke onderwerpen sterk toegenomen.
- Na veiligheid / criminaliteit / overlast gaat een vijfde van de onderwerpen over bewoners en voorzieningen.

Tabel 4.4.2 Ontwikkeling 1995-2005 oordeel over Bijlmermeer in krantenartikelen (percentage van het aantal artikelen per jaar)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005	gem.
heel positief	4	6	4	5	0	3	3	0	-	1	3
positief	24	19	15	29	15	16	18	15	-	14	18
neutraal	24	25	26	36	44	46	48	3	-	41	30
negatief	24	38	46	20	31	31	28	61	-	42	37
heel negatief	24	12	9	11	10	5	3	22	-	1	12
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	-	100	100

Bron: personderzoek DSP-groep

- In 2005 ligt de nadruk op neutrale en negatieve artikelen. In vergelijking met 2003 valt op dat het aantal (heel) negatieve artikelen afneemt, en het aantal neutrale artikelen toeneemt.
- Over de hele onderzoeksperiode bezien is het aantal heel negatieve artikelen sterk afgenomen. Het aantal positieve en heel positieve artikelen is licht afgenomen. Het zwaartepunt van de artikelen ligt bij neutrale en negatief getinte stukken. Er kan derhalve niet geconcludeerd worden dat het imago van de Bijlmermeer verbeterd is.

4.5 Conclusies doorstroom inwoners en imago

- De woontijd in de Bijlmer wordt minstens even lang als de woontijd in een gemiddelde Amsterdamse buurt.
- De gemiddelde woontijd is in de Bijlmermeer in 2005 korter dan die van de stad in 1999. De gemiddelde woontijd in de Bijlmer stijgt wel.
- Het aantal vertrekkers uit de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan, het aantal vertrekkers uit een gemiddelde Amsterdamse buurt.
- Het gemiddeld aantal vertrekkers als percentage van het totaal aantal bewoners ligt in de Bijlmermeer aanzienlijk hoger dan in de rest van de stad.
- Het aantal huishoudens met verhuisplannen in de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan, het aantal huishoudens met verhuisplannen elders in de stad.
- Het percentage huishoudens dat van plan is te verhuizen is in 2005 iets boven het stedelijk gemiddeld van 1999 komen te liggen.
- Het aantal woningaanvragen voor de Bijlmer is even hoog als of hoger dan dat in stadsdelen met een vergelijkbaar woningaanbod.
- Het gemiddeld aantal reacties op woningen in de Bijlmermeer ligt lager dan in de rest van Amsterdam.
- Het oordeel van Amsterdammers over de Bijlmermeer wordt minstens even positief als hun oordeel over andere (bekende) buurten.
- Dit subdoel valt niet meer te meten aangezien in de Leefbaarheidsmonitor Amsterdam geen vraag hierover is opgenomen.
- De beeldvorming over de Bijlmermeer in de pers wordt minder negatief.
- Alhoewel het aantal neutrale artikelen is toegenomen worden nog steeds veel negatief getinte stukken over de Bijlmermeer geschreven. Het aantal positieve artikelen neemt niet toe.

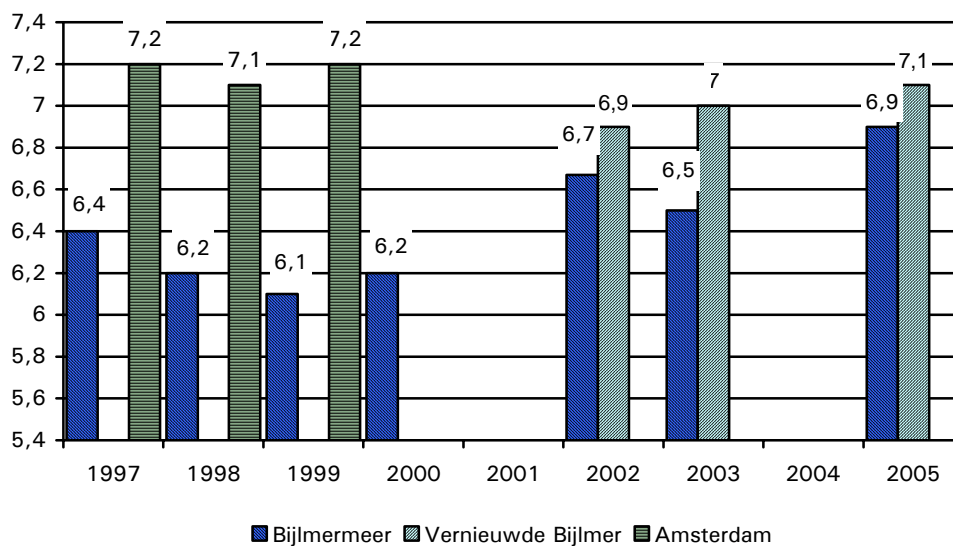
5 Leefbaarheid

Binnen dit GSB-cluster vallen de vernieuwings thema's "woning en woonomgeving" en "veiligheid". Ook het subdoel over het oordeel van bewoners over het woon- en leefklimaat in de buurt valt onder de leefbaarheid.

5.1 Oordeel van bewoners

- **Het oordeel van Bijlmerbewoners over hun eigen buurt wordt minstens even positief als het oordeel van andere Amsterdammers over hun buurt.**

Afbeelding 5.1.1 Woon- en leefklimaat eigen buurt (gemiddeld rapportcijfer)

Bron: bewonersenquête

- Het rapportcijfer dat bewoners van de Bijlmermeer geven aan het woon- en leefklimaat is in 2005 ongeveer gelijk aan het cijfer voor de reeds vernieuwde Bijlmermeer.
- De rapportcijfers voor de Bijlmer en de vernieuwde Bijlmermeer benaderen het stedelijk gemiddelde van 1999.

Tabel 5.1.1 Beoordeling woon- en leefklimaat diverse buurten door bewoners vernieuwingsgebied (gemiddeld rapportcijfer)

	Bijlmermeer				Vernieuwde Bijlmer		
	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
Eigen buurt	6,2	6,7	6,5	6,9	6,9	7,0	7,1
Bijlmermeer in zijn geheel	5,7	6,1	6,2	6,6	6,5	6,4	6,6
Zuid	6,3	6,9	6,8	7,0	7,0	6,9	7,0
De Pijp	5,7	6,3	6,4	6,5	6,4	6,4	6,5
Osdorp	5,6	6,2	6,2	6,4	6,5	6,3	6,2
Binnenstad	5,8	6,4	6,5	6,6	6,5	6,5	6,5
Noord	5,7	6,4	6,2	6,3	6,5	6,2	6,2
gemiddeld cijfer voor de buurten	5,9	6,4	6,4	6,6	6,6	6,4	6,6

Bron: bewonersenquête

- Bewoners uit de Bijlmermeer kennen de eigen buurt een gelijk of hoger rapportcijfer toe dan ze de andere buurten van Amsterdam toekennen. Alleen Amsterdam Zuid wordt beter beoordeeld.
- Bewoners uit de vernieuwde Bijlmer beoordelen de eigen buurt beter dan alle overige Amsterdamse buurten.

De respondenten kregen in de enquêtes vier stellingen over hun woonbuurt voorgelegd:

- De mensen in deze buurt blijven hier graag wonen.
- Het is vervelend om in deze buurt te wonen.
- Als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen.
- Als je in deze buurt woont, heb je het goed getroffen.

De ondervraagden konden telkens aangeven in hoeverre ze het met de betreffende stellingen eens of oneens waren. In de volgende tabel zijn de percentages weergegeven van de huishoudens die positief (voor hun buurt) reageerden op de stellingen.

Tabel 5.1.2a Oordeel over de buurt (percentage positieve score)

	mening	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
		1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
de mensen in deze buurt blijven hier graag wonen	eens	48	64	57	63	71	68	71	80	79	74
het is vervelend om in deze buurt te wonen	oneens	67	69	73	70	79	71	78	85	79	82
als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen	oneens	54	57	63	59	72	62	63	79	74	70
als je in deze buurt woont heb je het goed getroffen	eens	39	49	52	46	64	53	61	67	67	65
algemeen oordeel over de buurt	positief	51	58	61	59	71	63	68	77	75	73

Bron: bewonersenquête

Tabel 5.1.2b Oordeel over de buurt (percentage positieve score)

	mening	Amsterdam				
		1997	1998	1999	2003	2005
de mensen in deze buurt blijven hier graag wonen	eens	80	74	74	81	78
het is vervelend om in deze buurt te wonen	oneens	90	86	88	89	91
als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen	oneens	81	77	78	78	80
als je in deze buurt woont heb je het goed getroffen	eens	74	68	70	75	79
algemeen oordeel over de buurt	positief	80	75	77	81	82

Bron: bewonersenquête

- Over het algemeen is een redelijk duidelijke trend zichtbaar van meer waardering van de bewoners van de Bijlmermeer voor hun buurt.
- De gemiddelde score van de stad Amsterdam is nog wel altijd hoger dan die van de Bijlmermeer, maar het verschil is veel kleiner geworden.
- De reeds vernieuwde Bijlmermeer onderscheidt zich van het totale vernieuwingsgebied in positieve zin.

Naast het oordeel over het huidige woon- en leefklimaat is het interessant te bekijken hoe bewoners de ontwikkeling van hun buurt beoordelen.

Tabel 5.1.3a Oordeel over ontwikkeling van de eigen buurt over het afgelopen jaar (percentage)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
vooruit	26	30	40	33	41	42	47	53	46	46
gelijk	40	37	35	27	32	29	37	27	23	41
achteruit	34	33	25	39	26	29	16	20	31	14
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: bewonersenquête

Tabel 5.1.3b Oordeel ontwikkeling buurt over het afgelopen jaar (percentage)

	Amsterdam					
	1997	1998	1999	2001	2003	2005 ¹³
vooruit	27	28	33	23	29	-
gelijk	51	47	25	49	45	-
achteruit	22	25	42	28	26	-
totaal	100	100	100	100	100	-

Bron: bewonersenquête

- Bijna de helft van de Bijlmerrespondenten is in 2005 van mening dat de buurt vooruit is gegaan. Dit percentage ligt daarmee flink hoger dan in 1997.
- In vergelijking met de stad is dit een goed resultaat aangezien daar het gemiddeld percentage in 2003 op 29% ligt en vrij stabiel is, terwijl het oordeel van de Bijlmerbewoners steeds positiever wordt.
- Het percentage respondenten dat aangeeft dat de buurt achteruit is gegaan is in 2005 voor zowel de Bijlmermeer als de reeds vernieuwde Bijlmermeer gehalveerd ten opzichte van 2003.

Noot 13 In 2005 is deze vraag niet meer door O+S gesteld.

Ook in 2005 is gekeken of het stadium waarin de aanpak van de woning en woon-omgeving van de ondervraagde huishoudens verkeert, invloed heeft op hun oordeel.

- De aanpak van de woningen en de inrichting van de openbare ruimte is van invloed op het oordeel van de ontwikkelingen. Het meest positief over de ontwikkeling in de afgelopen jaren zijn de huishoudens wier woning al is opgeknapt. Bewoners bij wie de vernieuwing nog moet plaatsvinden zijn juist in mindere mate positief.
- Bewoners die als gevolg van de vernieuwing hebben moeten verhuizen zijn negatiever over de ontwikkeling van de afgelopen jaren dan bewoners die niet hebben moeten verhuizen.

Tabel 5.1.4a Verwachting ontwikkeling van de buurt de komende jaren (percentage)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
vooruit	50	55	60	56	62	64	59	72	63	52
gelijk	22	19	21	17	17	17	30	14	19	35
achteruit	28	27	20	27	21	20	11	13	18	13
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: bewonersenquête

Tabel 5.1.4b Verwachting ontwikkeling van de buurt de komende jaren (percentage)

	Amsterdam					
	1997	1998	1999	2001	2003	2005 ¹⁴
vooruit	41	36	47	38	42	-
gelijk	36	36	27	37	32	-
achteruit	24	29	26	35	26	-
totaal	100	100	100	100	100	-

Bron: bewonersenquête

- Sinds 2003 zijn zowel de bewoners van de Bijlmermeer als de bewoners van de vernieuwde Bijlmermeer neutraler gaan oordelen over de vraag hoe de buurt zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Het merendeel denkt niettemin dat de buurt vooruit zal gaan.
- De bewoners van de Bijlmer hebben nog steeds een positievere kijk op de toekomst van hun buurt dan de gemiddelde bewoner van Amsterdam.

Noot 14 In 2005 is deze vraag niet meer door O+S gesteld.

5.2 Woning en woonomgeving

Het themadoel voor het vernieuwingsthema woning en woonomgeving luidt:

- ◆ **De tevredenheid over de woning en woonomgeving in het vernieuwingsgebied is gelijk aan, of hoger dan, het Amsterdams gemiddelde.**

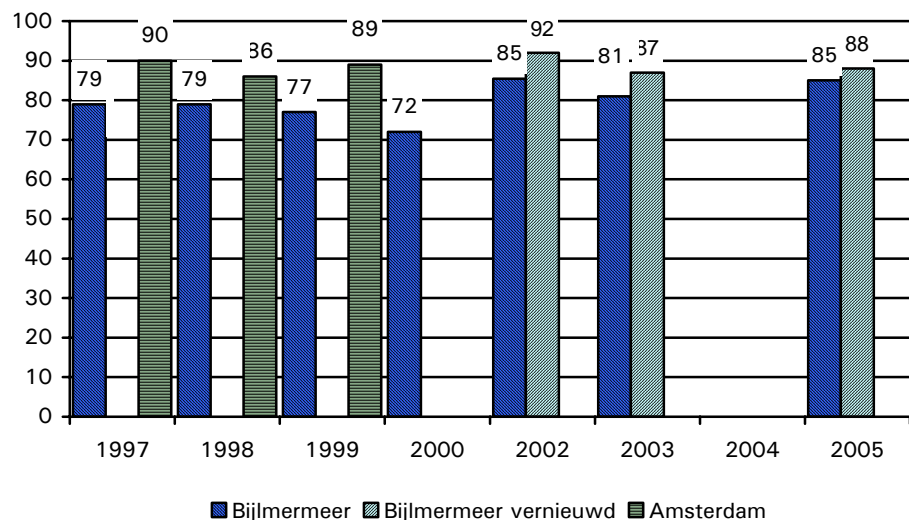
Dit themadoel is verder geoperationaliseerd met de volgende subdoelen:

- Tevredenheid over het wonen in de Bijlmermeer is gelijk aan, of hoger dan, gemiddeld in Amsterdam.
- Minder (semi-)openbare ruimte, meer privé ruimte of gezamenlijk beheerde ruimte; ten behoeve hiervan zou het oppervlak aan (semi-)openbare en privé-ruimte vastgesteld moeten worden.
- Ingrep in het wegensysteem: een aantal wegen ('dreven') zal naar maaiveldniveau worden gebracht. Netto zal dat resulteren in evenveel oppervlak.
- De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de fysieke woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.
- De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de sociale woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.
- Grotere betrokkenheid van bewoners bij - en tevredenheid over - de (semi-) openbare ruimte.

- **De tevredenheid over het wonen in de Bijlmermeer is gelijk aan, of hoger dan, gemiddeld in Amsterdam.**

In de bewonersenquête zijn huishoudens naar hun tevredenheid over hun woonsituatie in het algemeen gevraagd.

Afbeelding 5.2.1 Woontevredenheid (percentage (zeer) tevreden)

Bron: bewonersenquête

- De woontevredenheid bevindt zich na een daling in 2000 in 2005 op een iets hoger niveau dan 1997.
- De gemiddelde tevredenheid ligt iets lager dan het stedelijk gemiddelde van 1999.
- Inwoners van de reeds vernieuwde Bijlmermeer kennen een iets hogere woontevredenheid in vergelijking tot de hele bevolking van de Bijlmermeer.

Tabel 5.2.1a Tevredenheid woning (percentage (zeer) tevreden)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
grote woning	88	86	88	81	85	87	82	90	91	82
indeling woning	73	69	80	68	82	81	76	86	80	77
woonlasten	41	37	37	51	53	56	44	52	61	50
naaste burens	77	77	81	71	81	81	81	82	84	82
geluidsoverlast	78	78	78	75	81	80	79	81	83	82

Bron: bewonersenquête

Tabel 5.2.1b Tevredenheid woning (percentage (zeer) tevreden)

	Amsterdam					
	1997	1998	1999	2001	2003	2005 ¹⁵
grote woning	79	77	79	60	72	-
indeling woning	80	71	79	78	75	-
woonlasten	65	62	69	-	-	-
naaste burens	87	82	84	-	-	-
geluidsoverlast	69	78	81	-	-	-

Bron: bewonersenquête

- De bewoners van de Bijlmermeer zijn in 2005 ongeveer even tevreden over de verschillende aspecten van hun woning als in 1997.
- Het tevredenheidsniveau in de Bijlmer lijkt op dat van de stad. Alleen de tevredenheid over woonlasten wijkt sterk af: in de Bijlmermeer en de reeds vernieuwde Bijlmermeer zijn veel minder mensen (zeer) tevreden als in Amsterdam.
- De woontevredenheid verschilt in de vernieuwde Bijlmermeer nauwelijks van het vernieuwingsgebied als geheel.

Er is gecontroleerd of de vernieuwingswerkzaamheden aan de eigen woning of aan de directe omgeving van ondervraagden invloed hebben op hun woontevredenheid.

De vernieuwingswerkzaamheden hebben geen grote invloed op de beoordeling van de woning. Uitzondering hierop is de mate van tevredenheid met de grootte van de woning, de tevredenheid over de woonlasten en de tevredenheid met (het ontbreken van) geluidsoverlast. Mensen die in een woning wonen waar niets aan gedaan is zijn in grotere mate ontevreden over de grootte van de woning. Het feit dat men in een woning woont die is opgeknapt of op dit moment wordt opgeknapt is van negatieve invloed op de beoordeling van de woonlasten. De beoordeling van geluidsoverlast wordt negatief beïnvloed door het feit dat men in een woning woont die is opgeknapt.

Noot 15 In 2005 is deze vraag niet meer door O+S gesteld.

Als men in een woning woont die op dit moment wordt opgeknapt heeft men soms of nooit last van geluidsoverlast.

Een belangrijke verstoorder van woongenot is overlast die mensen kunnen ondervinden van bijvoorbeeld verkeers- en vliegtuiglawaai of van omwonenden.

Tabel 5.2.2a Overlast (percentage dat 'vaak' overlast ondervindt)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
overlast door verkeerslawaai	12	18	22	18	19	16	20	19	17	16
overlast door vliegtuiglawaai	44	47	54	43	52	34	37	53	38	38
overlast door omwonenden	16	20	16	17	18	18	17	21	16	14

Bron: bewonersenquête

Tabel 5.2.2b Overlast (percentage dat 'vaak' overlast ondervindt)

	Amsterdam				
	1997	1998	1999	2003	2005
overlast door verkeerslawaai	25	27	26	-	-
overlast door vliegtuiglawaai	33	33	36	-	-
overlast door omwonenden	14	16	10	13	11
vormen van geluidsoverlast	-	-	-	26	22

Bron: bewonersenquête

- Het oordeel over het verkeerslawaai is aan schommeling onderhevig maar ligt door de jaren heen lager dan het stedelijk gemiddelde van 1999.
- Overlast van vliegtuigen is na een stijging in 1998 en 1999 gedaald tot het stedelijk gemiddelde van 1999.
- Het oordeel over overlast door omwonenden schommelt tussen de 16% en 20% en ligt daarmee iets boven het stedelijk gemiddelde.
- Tussen het oordeel van de gemiddelde bewoner van het vernieuwingsgebied en het oordeel van de bewoners van de reeds vernieuwde Bijlmer bestaan geen opvallende verschillen.

- **Minder (semi-)openbare ruimte, meer privé ruimte of gezamenlijk beheerde ruimte.**

Tabel 5.2.3 Grondgebruik¹⁶ (percentage van het grondgebied)

	Bijlmermeer						
	1994	1996	1999	2000	2002	2003	2004
woongebied (incl. buurtvoorzieningen)	59,5	56,6	58,4	-	-	55,0	52,0
groenvoorzieningen, waarvan:	14,8	14,6	14,4	-	-	14,1	14,3
- volkstuin, schoolwerktuin, kinderboerderij	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
- park/plantsoen	13,7	13,5	13,3	-	-	-	-
- anders	1,1	1,1	1,1	-	-	-	-
water	4,6	4,6	4,9	-	-	4,6	4,7
vuilstortplaatsen e.d.	0,0	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0
wegen/spoor, tram en metrobanen	10,5	10,0	11,0	-	-	10,1	9,8
bedrijfsterrein	7,2	7,5	6,7	-	-	6,8	7,2
bouwterrein	2,0	5,1	4,0	-	-	8,4	11,1
agrarisch- natuurlijk terrein, waarvan:	1,5	1,7	0,7	-	-	1,0	0,9
- braakliggend terrein en strekdammen	1,5	1,5	0,5	-	-	-	-
- anders	0,0	0,2	0,2	-	-	-	-
totaal	100	100	100	-	-	100	100

Bron: O+S

- Ondanks de beschikbaarheid van gegevens van 2003 en 2004 biedt de huidige indeling nog steeds geen basis voor het meten van dit subdoel.

- **Ingrep in het wegensstelsel: een aantal wegen ('dreven') zal naar maaiveld-niveau worden gebracht. Netto zal dat resulteren in evenveel oppervlak.**

In 2001 is het eerste gedeelte van de 's Gravendijkdreef in de K-buurt verlaagd. In 2002 is het deel van de Bijlmerdreef dat ligt tussen de rotonde bij het metrostation Ganzenhoef en de Groesbeekdreef verlaagd. In 2005 is gestart met de verlaging van het laatste gedeelte van de Bijlmerdreef / 's Gravendijkdreef. In 2004 en 2005 is het eerste deel van de Karspeldreef verlaagd.

Noot 16 De cijfers over het grondgebruik in de Bijlmermeer zijn gemaakt volgens een landelijke standaardindeling. Gevolg hiervan is echter dat grondgebruik dat minder dan een hectare beslaat niet in deze cijfers te onderscheiden is. Daardoor worden ook straten en plantsoenen direct rond woningen en bedrijven bij het woon- respectievelijk bedrijfengebied gerekend. Onderzocht wordt nog of deze cijfers te combineren zijn met cijfers van het stadsdeel zelf.

■ **De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de fysieke woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.**

Een belangrijk aspect van de woonomgeving is welke voorzieningen er in de buurt zijn. De mate van tevredenheid over vijf type buurtvoorzieningen is omgerekend naar een algemeen rapportcijfer over de buurtvoorzieningen in de buurt.

Tabel 5.2.4a Tevredenheid over buurtvoorzieningen (percentage (heel) tevreden)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
winkels voor de dagelijkse boodschappen	83	83	73	75	72	83	84	80	86	85
speelmogelijkheden voor de kinderen	46	44	45	44	64	57	57	68	58	60
openbaar vervoer	78	83	80	80	84	88	92	85	84	92
basisonderwijs	67	74	69	60	76	82	83	78	87	83
voorzieningen voor jongeren	27	33	36	34	39	44	44	44	42	48
gemiddeld 'rapportcijfer'	6,9	6,7	6,5	6,4	6,9	7,0	7,2	7,1	7,0	7,4

Bron: bewonersenquête

Tabel 5.2.4b Tevredenheid over buurtvoorzieningen (percentage (heel) tevreden)

	Amsterdam					
	1997	1998	1999	2001	2003	2005 ¹⁷
winkels voor de dagelijkse boodschappen	86	84	84	77	81	-
speelmogelijkheden voor de kinderen	56	52	55	46	62	-
openbaar vervoer	83	82	79	79	84	-
basisonderwijs	84	75	79	68	80	-
voorzieningen voor jongeren	37	25	35	31	39	-
gemiddeld 'rapportcijfer'	7,3	7,1	7,2	6,0	6,9	-

Bron: bewonersenquête

- De tevredenheid over buurtvoorzieningen is in 2005 iets hoger dan in 2003. De tevredenheid lijkt op het stedelijk gemiddelde van 2003. De afzonderlijke voorzieningen worden op vergelijkbare wijze beoordeeld als in Amsterdam: speelmogelijkheden voor kinderen en voorzieningen voor jongeren worden slecht beoordeeld terwijl de andere buurtvoorzieningen juist goed gewaardeerd worden.
- Inwoners van de vernieuwde Bijlmermeer hebben een nog positiever oordeel dan die in het gehele vernieuwingsgebied.

Noot 17 In 2005 is deze vraag niet meer gesteld door O+S.

Tabel 5.2.5 Tevredenheid fysieke voorzieningen in de openbare ruimte (percentage voldoende)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer			Amsterdam				
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005	1997	1998	1999	2003	2005 ¹⁸
parkeermogelijkheden	71	60	66	65	65	65	58	59	61	63	65	58	52	-	-
glas- en papierbakken	56	45	47	49	44	50	34	29	45	34	66	69	68	-	-
straatverlichting	61	71	74	49	83	73	78	84	73	83	88	89	87	85	-
groenvoorzieningen	86	72	84	80	80	80	82	84	83	82	69	71	69	77	-
gemiddeld voldoende	70	61	68	67	68	66	63	64	65	65	72	71	69	-	-

Bron: bewonersenquête

- De gemiddelde tevredenheid met de fysieke voorzieningen in de openbare ruimte is gedaald. De score van 2005 ligt daarmee onder die van de stad in 1999.
- Groenvoorzieningen worden in het vernieuwingsgebied iets beter beoordeeld dan elders in de stad, glas- en papierbakken juist veel minder.
- Tussen de vernieuwde Bijlmer en het vernieuwingsgebied als geheel bestaan geen noemenswaardige verschillen.

■ **De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de sociale woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.**

De sociale kwaliteit van de woonomgeving is met een viertal stellingen in beeld gebracht. Aan respondenten zijn de volgende stellingen voorgelegd:

- De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks.
- De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om.
- Ik woon in een (gezellige) buurt waar veel saamhorigheid is.
- Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.

In de tabel zijn percentages van de huishoudens weergegeven die positief reageren op de stellingen.

Tabel 5.2.6a Stellingen sociale kwaliteit (percentage positieve reactie voor buurt op stelling)

	reactie	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
		1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks	oneens	50	48	51	43	49	49	-	50	46	-
De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om	eens	61	60	59	56	70	63	66	70	69	71
Ik woon in een (gezellige) buurt waar veel saamhorigheid is.	eens	40	40	40	32	50	47	46	49	54	47
Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.	eens	48	65	65	54	68	64	67	70	70	70

Bron: bewonersenquête

Noot 18 In 2005 is deze vraag niet meer gesteld door O+S.

Tabel 5.2.6b Stellingen sociale kwaliteit (percentage positieve reactie voor buurt op stelling)

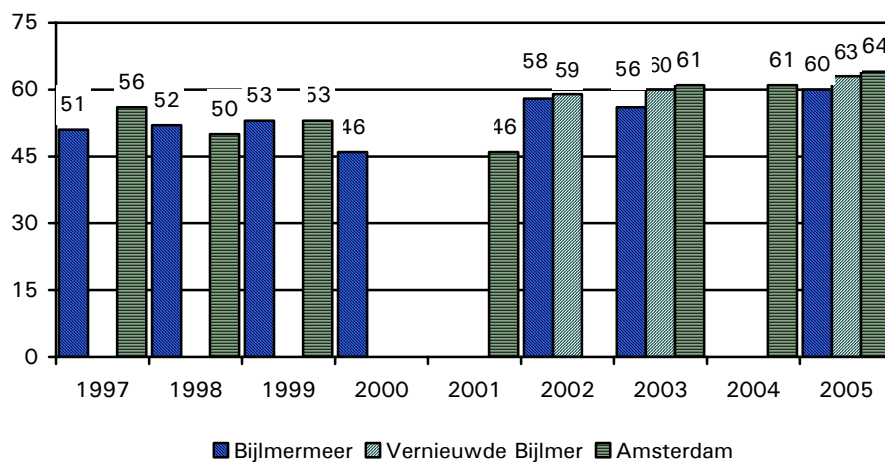
reactie	Amsterdam						
	1997	1998	1999	2001	2003	2005	
De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks	45	42	38	36	49	50	
De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om	75	68	71	66	79	78	
Ik woon in een (gezellige) buurt waar veel saamhorigheid is.	43	36	40	35	45	48	
Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.	65	59	64	56	71	74	

Bron: bewonersenquête

- In de onderzoeksperiode zijn de bewoners van de Bijlmermeer iets positiever gaan reageren op bovengenoemde stellingen. Daarmee is de Bijlmermeer steeds meer gaan lijken op de stad.
- Tussen de vernieuwde Bijlmermeer en het vernieuwingsgebied als geheel bestaan geen noemenswaardige verschillen.

In afbeelding 5.2.2 is voor de sociale kwaliteit het gemiddelde percentage genomen van de huishoudens die op de bovenstaande stellingen een positief oordeel vellen over hun buurt.

Afbeelding 5.2.2 Tevredenheid sociale kwaliteit (gemiddeld percentage positieve reacties op stellingen sociale kwaliteit – zie tabel 5.2.6)

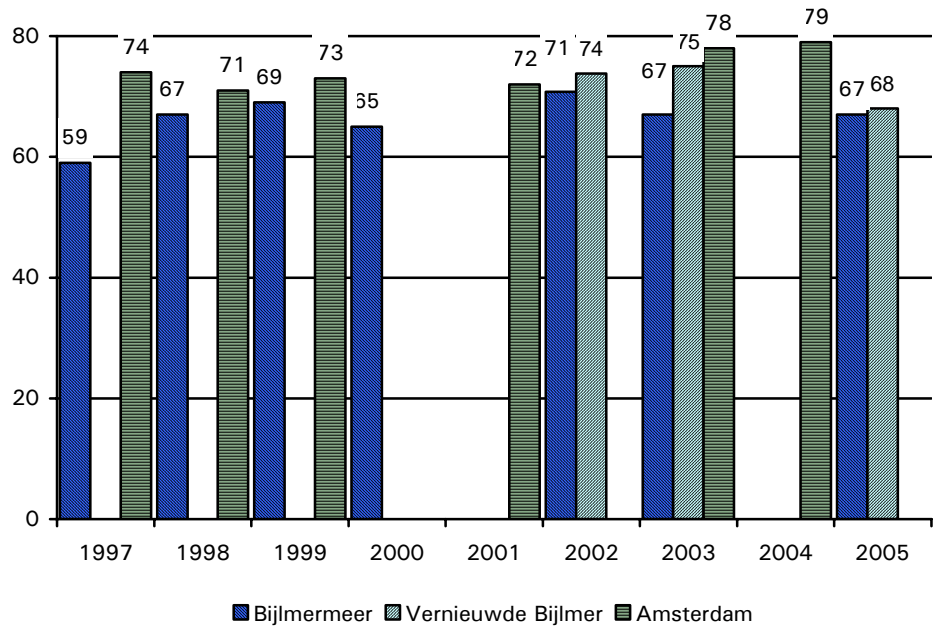

Bron: bewonersenquête

- Uit afbeelding 5.2.2 valt op te maken dat het positieve oordeel over de sociale kwaliteit in de Bijlmermeer in de onderzoeksperiode lijkt toe te nemen. De Bijlmermeer blijft echter iets onder het stedelijk gemiddelde scoren.
- De vernieuwde Bijlmermeer scoort iets beter dan het vernieuwingsgebied als geheel.

■ **Grotere betrokkenheid van bewoners bij - en tevredenheid over - de (semi-) openbare ruimte.**

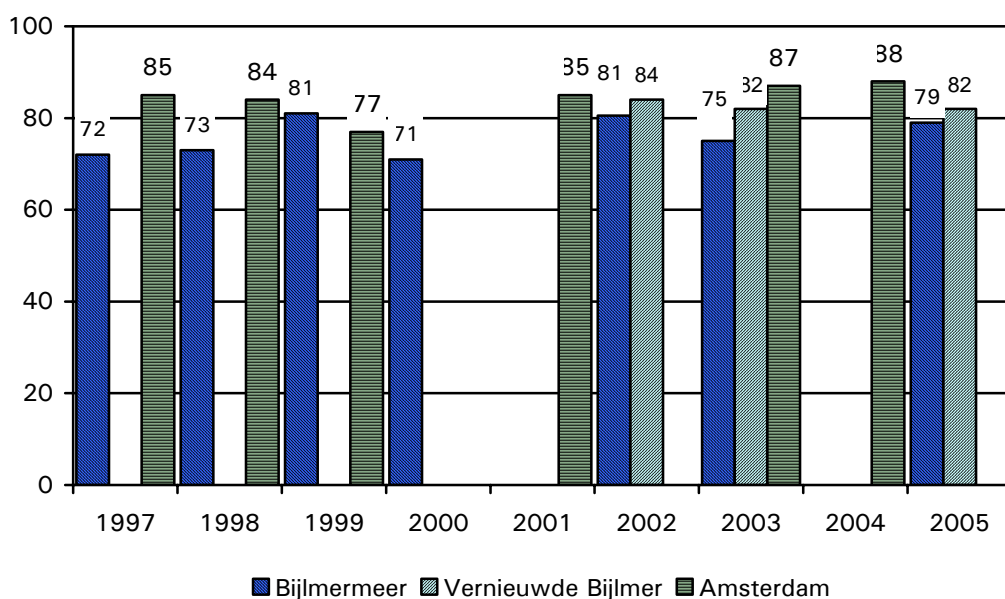
Afbeelding 5.2.3 Gehechtheid aan de buurt (% wel gehecht)

Bron: bewonersenquête

- De buurtgehechtheid fluctueert in de onderzoeksperiode tussen 59% en de 71%. In 2005 is men even gehecht aan de buurt als in 2003. Mede door een stijging in het percentage respondenten voor de stad als geheel dat aangeeft gehecht te zijn, is het verschil met Amsterdam nog steeds aanwezig.
- Inwoners van de vernieuwde Bijlmermeer zijn ongeveer even gehecht aan hun buurt als de gemiddelde Bijlmermeerbewoner en scoren dus tevens onder het stedelijk gemiddelde.

Afbeelding 5.2.4 Medeverantwoordelijkheid voor de buurt (%voelt zich medeverantwoordelijk voor de buurt)

Bron: bewonersenquêtes

- Het percentage van de inwoners dat aangeeft zich medeverantwoordelijk te voelen voor de buurt fluctueert in de onderzoeksperiode tussen de 71% en de 81% maar ligt in 2005 hoger dan in 1997. Het medeverantwoordelijkheidsgevoel blijft lager dan het stedelijk gemiddelde.
- Het medeverantwoordelijkheidsgevoel in de vernieuwde Bijlmermeer ligt hoger dan de Bijlmer als geheel en benadert het gemiddelde van de stad.

Tabel 5.2.7a Onderhoud openbare ruimte (rapportcijfers)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
ophalen huisvuil	6,3	6,1	6,3	6,4	7,2	7,0	7,4	7,3	7,5	7,5
schoonhouden straat	5,7	5,6	6,1	5,9	6,7	6,5	6,7	6,6	6,9	6,9
onderhoud parken en plantsoenen	6,0	5,6	6,3	6,2	6,7	6,7	6,7	6,9	6,9	6,9
onderhoud straatverlichting	6,5	6,5	6,8	6,7	7,3	7,0	7,0	7,3	7,3	7,3
onderhoud wegdek en bestrating	5,9	5,8	6,2	6,3	6,8	6,7	6,8	7,0	7,0	7,0
onderhoud overig straatmeubilair	6,1	5,9	5,8	6,1	6,5	6,4	6,1	6,7	6,7	6,8
onderhoud openbare ruimte algemeen	6,1	6,0	6,3	6,2	6,6	6,7	6,7	6,8	6,9	6,8

Bron: bewonersenquêtes

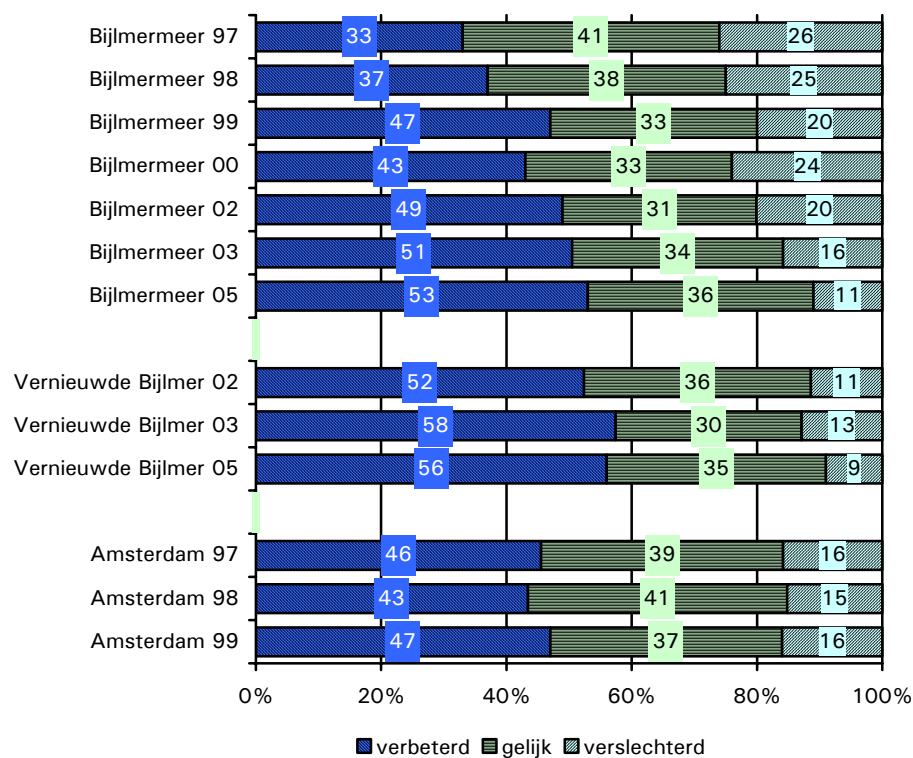
Tabel 5.2.7b Onderhoud openbare ruimte (rapportcijfers)

	1997	1998	Amsterdam			
			1999	2001	2003	2005 ¹⁹
ophalen huisvuil	7,3	7,4	7,3	-	-	-
schoonhouden straat	6,5	6,4	6,5	-	-	-
onderhoud parken en plantsoenen	6,6	6,5	6,7	-	-	-
onderhoud straatverlichting	7,5	7,5	7,5	-	-	-
onderhoud wegdek en bestrating	6,4	6,4	6,5	-	-	-
onderhoud overig straatmeubilair	6,6	6,5	6,6	-	-	-
onderhoud openbare ruimte algemeen	6,8	6,8	6,8	6,4	6,8	-

Bron: bewonersenquête

- Uit tabel 5.2.7 (a en b) blijkt dat de bewoners van de Bijlmermeer op de meeste fronten meer tevreden zijn geworden over het onderhoud van de openbare ruimte. De score van 2005 ligt rond het stadsgemiddelde van 1999.
- De vernieuwde Bijlmer doet het op alle punten iets beter dan het vernieuwingsgebied in het algemeen.

Afbeelding 5.2.5 Ontwikkeling in het onderhoud van de openbare ruimte (percentage).

Bron: bewonersenquête

Noot 19 Niet (meer) gemeten (O+S).

- Het oordeel van de Bijlmermeerbewoner ten aanzien van het onderhoud van de openbare ruimte is in de onderzoeksperiode sterk verbeterd. De score van 2005 ligt boven het niveau van de stad Amsterdam van 1999.
- Het oordeel van de bewoners van de vernieuwde Bijlmermeer is bovendien nog beter dan het gemiddelde van de Bijlmermeer en overstijgt het niveau van de stad dus in nog sterkere mate.

5.3 Veiligheid

Voor veiligheid is het volgende themadoel geformuleerd:

- ◆ **De totale veiligheidssituatie in de Bijlmermeer komt minstens op het niveau van het Amsterdamse gemiddelde.**

Dit themadoel is geoperationaliseerd met de volgende subdoelen:

- Daling van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit tot het Amsterdamse gemiddelde, of lager.
- Bewoners van de Bijlmermeer voelen zich even veilig als, of veiliger dan, de gemiddelde Amsterdammer in de openbare ruimte in de flat en de buurt.
- De verkeersveiligheid en het gevoel van verkeersveiligheid zijn hoger dan, of op gelijk niveau als, in Amsterdam.
- Afname van vervuiling en vandalisme tot het gemiddelde Amsterdamse niveau;
- De drugoverlast is net zo groot of minder groot dan in Amsterdam;
- De jeugdcriminaliteit daalt tot het Amsterdamse gemiddelde. Het laatste veiligheidssubdoel wordt niet in dit hoofdstuk, maar onder dat over de jeugd besproken (zie paragraaf 7.2).

■ **Daling van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit tot het Amsterdamse gemiddelde, of lager.**

Tabel 5.3.1 Aangiften van misdrijven van een selectie²⁰ van delicten in de Bijlmermeer en politieregio per 1000 inwoners.

Delict	Bijlmermeer							Amsterdam-Amstelland						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Diefstal/inbraak woning	24,2	26,2	21,6	23,6	16,4	14,4	12,8	17,2	18,1	16,6	16,5	15,0	11,3	11,1
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	41,8	53,4	40,4	42,8	34,1	20,1	16,8	26,7	31,4	26,2	23,8	22,9	18,8	19,6
Diefstal van motorvoertuigen	7,6	7,3	5,7	4,7	4,1	3,0	2,9	5,4	5,2	4,7	4,4	3,7	3,2	2,8
Diefstal van brom-, snor-, fietsen	7,6	5,8	7,2	5,0	4,4	4,1	4,2	12,0	10,1	9,9	9,5	9,8	9,6	10,9
Zakkenrollerij	7,0	7,0	7,0	5,7	7,5	7,4	5,9	17,0	15,3	14,7	12,1	10,9	9,8	8,4
Lichamelijke integriteit	28,2	25,7	24,6	26,1	24,5	24,2	26,8	11,2	12,1	12,6	12,3	12,0	11,9	12,0
Zedenmisdrijf	0,7	0,9	0,9	0,7	0,9	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Openlijk geweld (persoon)	0,6	0,7	0,9	1,4	0,9	0,7	0,7	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Bedreiging	4,2	3,7	3,9	4,5	4,6	5,2	6,2	1,9	1,9	2,4	2,7	2,9	3,2	3,2
Mishandeling	5,9	6,8	5,3	7,2	6,4	6,5	6,9	3,4	3,8	3,7	4,0	3,8	3,7	4,1
Straatroof	15,4	11,8	11,4	9,9	9,6	8,8	10,0	4,2	4,6	4,5	3,7	3,4	3,0	2,9
Overval	0,7	1,3	1,4	1,4	1,2	1,5	1,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,6	0,5
Water	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2
Overige veiligheid	14,0	13,1	14,3	14,1	16,6	15,2	14,6	17,3	18,9	17,6	17,0	18,7	18,0	17,6
Leefbaarheid	38,1	38,9	40,2	45,8	31,5	28,5	26,5	27,7	29,7	29,8	28,1	23,3	21,0	21,3
Openbare ruimte	10,8	11,0	11,9	16,8	11,4	13,2	14,0	10,7	11,8	11,9	11,6	10,0	10,6	11,3
Vernieling cq. Zaakbeschadiging	10,8	11,0	11,9	16,8	11,4	13,2	14,0	10,7	11,8	11,9	11,6	10,0	10,6	11,3
Bedrijven en instellingen	27,0	27,7	27,8	28,7	20,0	14,9	11,9	16,7	17,7	17,5	16,1	13,0	10,1	9,6
Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	10,7	10,7	11,3	10,6	6,4	5,1	5,1	10,4	11,6	11,4	9,4	7,6	5,7	5,4
Winkeldiefstal	16,3	16,9	16,5	18,2	13,8	10,8	7,5	6,3	6,1	6,2	6,7	5,8	5,0	4,7
Maatschappelijke integriteit	6,3	5,8	8,9	6,9	11,0	7,8	7,1	2,9	3,1	3,5	3,8	4,0	3,5	3,3
Illegale handel	6,0	5,4	8,4	6,6	10,6	7,4	6,5	2,5	2,7	3,1	3,4	3,6	3,1	2,8
Fraude	6,0	5,3	8,3	6,5	10,6	7,3	6,4	2,5	2,7	3,0	3,3	3,6	3,1	2,8
totaal aangifte misdrijven	174,5	179,6	171,0	171,9	149,5	126,9	116,5	136,6	142,4	134,6	125,9	118,2	106,9	106,3

Bron: politie Amsterdam-Amstelland

- Het aantal aangiftes per 1000 inwoners was in de onderzochte periode tot 2002 vrij stabiel. Vanaf 2003 zet een flinke daling in. Vooral de daling in de delicten van de categorie 'leefbaarheid', diefstal/inbraak woningen, en diefstal uit, vanaf en van motorvoertuigen dragen aan deze ontwikkeling bij.
- Hoewel deze daling ook regionaal in de cijfers terug te vinden is, is de verbetering in het vernieuwingsgebied groter dan in de gehele regio waardoor het relatieve verschil met de stad sterk is afgenomen.
- Van een aantal delicten wordt in het vernieuwingsgebied vaker aangifte gedaan dan elders in Amsterdam. Lichamelijke integriteitsdelicten en maatschappelijke integriteitsdelicten komen tweemaal vaker in het vernieuwingsgebied voor dan gemiddeld in Amsterdam. Straatroven, bedreigingen, overvallen, fraude en illegale handel komen twee tot drie keer vaker voor in de Bijlmermeer dan elders in de stad.

Noot 20 Het betreft hier misdrijvenratio's (ratio's betreffende aangiftemisdrijven en overige misdrijven). In tabel 5.3.1 zijn de meest voorkomende delicten opgenomen. Alleen het totaal aangiftemisdrijven heeft betrekking op alle aangiftes (dus ook op de aangiftes van delicten die niet in de tabel zijn opgenomen). De aangiftes hebben betrekking op de wijkteams Ganzenhoef en Flierbosdreef. Dit gebied is iets groter dan de Bijlmermeer zoals afgebeeld op pagina 8.

Niet iedereen is bereid aangifte te doen na een delict. De registratie van de politie geeft dan ook geen volledig beeld van het aantal feitelijke delicten. Om die reden is in de enquête gevraagd naar slachtofferschap. Tabel 5.3.2. geeft inzicht in de aangiftebereidheid en het feitelijk slachtofferschap.

Tabel 5.3.2 Slachtofferschap: percentage van de ondervraagden in de Bijlmermeer dat in de eigen buurt de afgelopen 12 maanden slachtoffer is geworden van criminaliteit

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer			Amsterdam					
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005	1997	1998	1999	2001	2003	2005
fietsendiefstal	15	16	17	24	16	13	-	21	10	-	15	18	16	23	19	16
diefstal uit auto	36	41	30	30	15	24	-	16	22	-	16	17	14	18	16	10
diefstal van auto	7	14	7	9	3	4	-	1	3	-	4	3	2	3	4	1
vernietiging	11	10	10	10	10	10	12	12	11	12	13	19	16	12	13	-
woninginbraak	11	9	6	13	6	7	3	5	4	1	7	7	6	5	4	3
diefstal portemonnee	8	10	6	7	6	4	5	3	3	2	5	6	6	5	4	3
mishandeling	3	3	3	4	2	3	2	1	2	2	1	2	1	2	1	1
bedreiging	10	10	6	10	9	6	6	6	6	4	6	7	9	8	8	7
ander misdrijf	3	4	5	5	4	3	3	3	3	2	2	4	3	-	-	-

Bron: bewonersenquêtes

- Het percentage respondenten in de bewonersenquête dat aangeeft slachtoffer te zijn van een misdrijf is in de onderzoeksperiode over het algemeen gedaald.
- Het niveau van slachtofferschap onderscheidt zich nauwelijks van de stad als geheel. Alleen lijken inwoners van de Bijlmermeer vaker geconfronteerd te worden met diefstal uit de auto.
- De reeds vernieuwde Bijlmermeer onderscheidt zich niet noemenswaardig van de Bijlmermeer als geheel.

Er is in de bewonersonderzoeken ook gevraagd hoe vaak de respondenten dachten of vonden dat er delicten plaatsvinden.

Tabel 5.3.3 Vermogensdelicten (percentage komt vaak voor)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer			Amsterdam				
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005	1997	1998	1999	2003	2005
diefstal uit auto	49	54	35	41	31	39	25	30	37	21	30	39	35	29	20
beschadiging van auto	43	43	33	36	30	36	28	29	33	22	25	33	32	29	20
fietsen-diefstal	47	49	39	34	32	38	28	31	32	24	49	49	51	37	29
inbraak in woningen	35	32	25	25	20	19	14	20	13	10	29	24	22	17	11
gemiddeld	42	43	33	33	28	32	24	28	28	19	32	36	36	28	20

Bron: bewonersenquêtes

- De perceptie van vermogensdelicten vertoont in de onderzoeksperiode een zeer gunstige ontwikkeling. Vooral het percentage inwoners uit de Bijlmermeer dat aangeeft dat diefstal uit auto en woninginbraak 'vaak' voorkomt is aanzienlijk afgenomen.
- Omdat de perceptie van vermogensdelicten in de stad als geheel ook is gedaald blijft een (klein) verschil met de Bijlmermeer bestaan.

■ **Bewoners van de Bijlmermeer voelen zich even veilig als, of veiliger dan, de gemiddelde Amsterdamer in de openbare ruimte in flat en de buurt.**

Tabel 5.3.4 Onveiligheidsgevoelens: percentage dat zich vaak onveilig voelt

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer			Amsterdam				
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005	1997	1998	1999	2003	2005 ²¹
overdag op straat	8	8	7	9	6	8	4	6	6	3	2	3	3	3	-
overdag in de flat	3	9	8	8	7	8	6	5	6	2	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
's avonds in de flat	7	19	23	20	15	16	13	10	12	7	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
overdag in woning	-	-	-	-	4	5	5	5	3	3	-	-	-	-	-
's avonds in woning	-	-	-	-	6	7	6	5	8	5	-	-	-	-	-
's avonds op straat	30	31	29	28	17	22	20	15	19	19	13	10	12	14	-

Bron: bewonersenquête

- De gevoelens van onveiligheid zijn in de onderzoeksperiode aan fluctuatie onderhevig. Toch lijkt de afgelopen jaren sprake te zijn van een dalende tendens. Met name de onveiligheidsgevoelens overdag en 's avonds op straat zijn gedaald.
- Het vernieuwingsgebied scoort in 2005 wat betreft veiligheidsgevoelens op straat (iets) slechter dan het stedelijk gemiddelde van 2003.
- Het enige noemenswaardige verschil tussen de vernieuwde Bijlmermeer en de Bijlmermeer zijn de onveiligheidsgevoelens 's avonds in de flat: deze zijn in de Bijlmermeer veel groter.

Een belangrijke oorzaak voor gevoelens van onveiligheid in de buurt is het idee over hoe vaak voorvallen van 'dreiging' in de buurt voorkomen.

Met behulp van zes soorten dreigende incidenten kan een gemiddeld percentage huishoudens worden berekend dat dreiging vaak vindt voorkomen.

Tabel 5.3.5a Perceptie incidentendreiging (percentage komt vaak voor)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
bedreiging	19	25	21	21	15	18	13	15	19	10
dronken mensen op straat	16	24	18	20	16	24	17	16	23	15
lastig gevallen worden	19	27	18	17	19	21	13	17	20	9
gewelddelicten	22	29	22	25	20	26	14	16	23	11
drugsoverlast	43	44	39	39	42	45	38	47	42	36
tasjesroof	24	33	24	23	13	18	13	12	16	10
dreiging gemiddeld	23	30	24	24	22	26	18	22	25	15

Bron: bewonersenquête

Noot 21 In 2005 zijn deze cijfers niet beschikbaar (O+S).

Tabel 5.3.5b Perceptie incidentendreiging (percentage komt vaak voor)

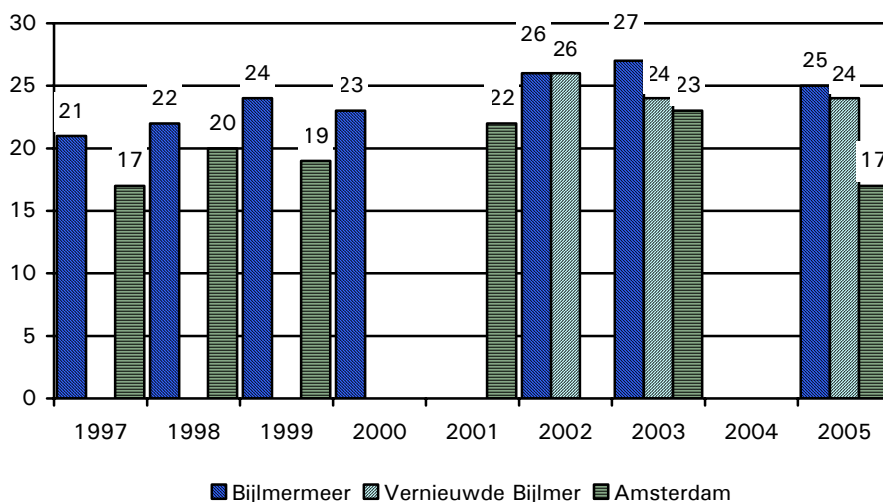
	Amsterdam					
	1997	1998	1999	2001	2003	2005
bedreiging	9	10	11	-	8	-
dronken mensen op straat	18	14	21	18	17	15
lastig gevallen worden	11	6	9	11	11	6
gewelddelicten	14	11	13	12	11	7
drugsoverlast	18	11	15	16	15	11
tasjesroof	13	7	13	12	11	7
dreiging gemiddeld	15	10	14	14	12	9

Bron: bewonersenquête

- De perceptie van dreiging geeft in de onderzoeksperiode een wisselend beeld. Over de gehele linie valt een lichte verbetering te constateren in het vernieuwingsgebied.
- In vergelijking met de stad doet het vernieuwingsgebied het slechter. In het bijzonder is dit te wijten aan het aantal respondenten dat van mening is dat drugs-overlast vaak voorkomt.
- Tussen de vernieuwde Bijlmermeer en het vernieuwingsgebied in z'n geheel bestaan geen noemenswaardige verschillen.

Een deel van de mensen dat zich niet veilig voelt, voelt zich bedreigd door de aanwezigheid van en overlast door jongeren. Daarom wordt ook de overlast door jongeren hier weergegeven.

Afbeelding 5.3.1 Overlast door jongeren (percentage dat 'vaak' overlast ondervindt)

Bron: bewonersenquête

- Het percentage inwoners dat aangeeft vaak overlast van jongeren te ondervinden was aan het begin van de onderzoeksperiode iets lager dan aan het einde. Het omvat in 2005 een kwart van de respondenten.
- Het stedelijke cijfer is terug op het niveau van het begin van de onderzoeksperiode. Daarom is het verschil tussen Amsterdam en de Bijlmer groter geworden.
- De vernieuwde Bijlmermeer doet het iets beter dan vernieuwingsgebied als geheel.

Tabel 5.3.6 Bijdrage aan veiligheid in de buurt van flatwachten of stadswachten (percentage vindt dat ze wel een bijdrage leveren aan de veiligheid)

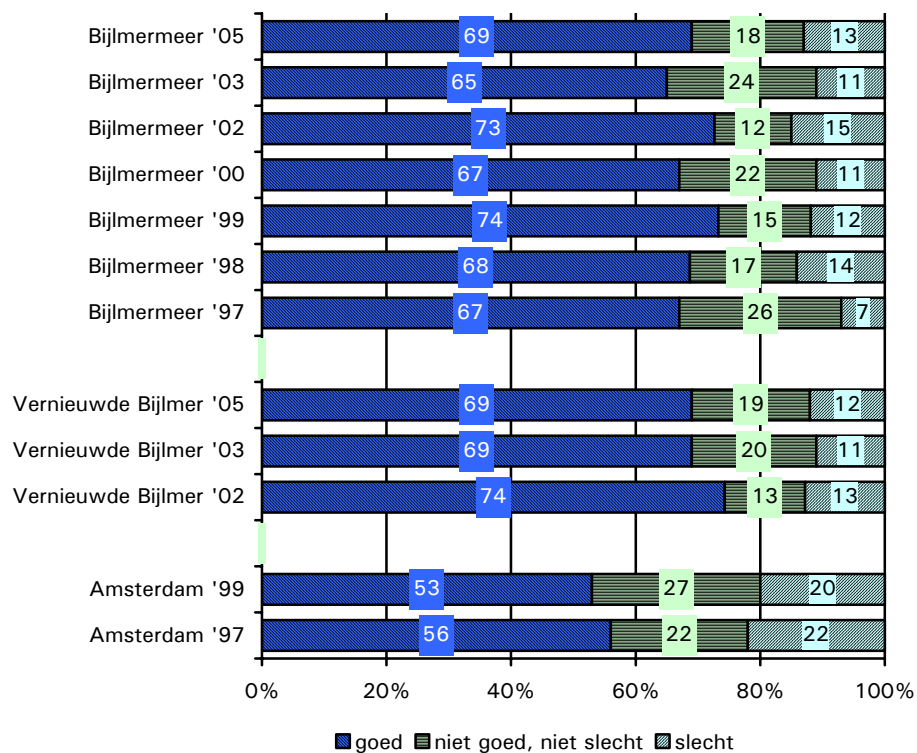
	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer			Amsterdam				
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005	1997	1998	1999	2003	2005
flatwachten	71	93	66	53	59	73	67	58	76	67	-	-	-	-	-
stadswachten	69	67	70	74	68	80	65	66	82	75	63	65	68	-	-

Bron: bewonersenquête

- De beoordeling van de flatwachten is aan fluctuatie onderhevig. De beoordeling van de stadswachten vertoont hetzelfde patroon.
- De stadswachten worden in de Bijlmermeer ongeveer gelijk gewaardeerd als in de stad als geheel.
- Tussen de vernieuwde Bijlmer en de Bijlmermeer in zijn geheel bestaat wat betreft flatwachten geen verschil. Stadswachten worden beter gewaardeerd in de vernieuwde Bijlmermeer.

■ De verkeersveiligheid en het gevoel van verkeersveiligheid zijn hoger dan op op gelijk niveau, als in Amsterdam.

Afbeelding 5.3.2 Oordeel verkeersveiligheid in de buurt

Bron: bewonersenquête

- De perceptie van verkeersveiligheid in het vernieuwingsgebied blijft gedurende de onderzoeksperiode ongeveer gelijk; hij schommelt tussen de 65% en 74%.
- Dit resultaat is beter dan het stedelijk gemiddelde.
- Tussen de vernieuwde Bijlmermeer en het vernieuwingsgebied in z'n geheel bestaan geen noemenswaardige verschillen.

Tabel 5.3.7 Aantal verkeersongevallen met aanwezigheid politie in de Bijlmermeer in vergelijking met Amsterdam (geïndexeerd: 1999=100)²²

Regio Amsterdam	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Aanrijding met uitsluitend materiële schade	14.966	13.847	12.388	10.705	9.654	8.813	7.952
Aanrijdingen index	100	93	83	72	65	59	53
Aanrijding met letsel	3.618	3.359	3.136	2.777	2.798	2.383	2.198
Aanrijding met dodelijke afloop	47	50	36	29	20	16	24
Aantal aanrijdingen	18.631	17.256	15.560	13.511	12.472	11.212	10.174
Aanrijdingen ratio	20,9	19,3	17,4	15,0	13,8	12,4	11,2
Bijlmermeer	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Aanrijding met uitsluitend materiële schade	906	872	939	696	595	529	470
Aanrijdingen index	100	96	104	77	66	58	52
Aanrijding met letsel	129	127	140	121	94	88	84
Aanrijding met dodelijke afloop	1	1	1	1	0	0	0
Aantal aanrijdingen	1.036	1.000	1.080	818	689	617	554
Aanrijdingen ratio	19,4	18,8	20,3	15,4	13,2	12,1	10,9

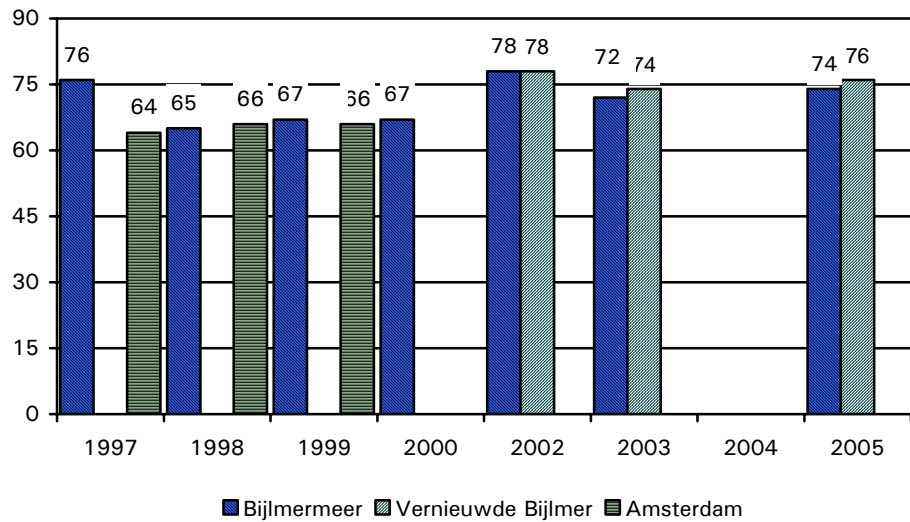
Bron: politie Amsterdam Amstelland

Voor het gebied dat onder het beheer van het wijkteams Flierbosdreef en Ganzenhoef valt zijn cijfers over de verkeersveiligheid over de laatste zeven jaren beschikbaar. Dit gebied is echter iets groter dan het vernieuwingsgebied alleen.

- Uit tabel 5.3.7 blijkt dat het aantal aanrijdingen met letsel in het vernieuwingsgebied de afgelopen zeven jaar aanzienlijk is gedaald.
- In vergelijking met de stad doet het vernieuwingsgebied het iets beter.

Noot 22 Het IVV bij monde van O+S levert niet langer jaarlijks cijfers over aanrijdingen per stadsdeel. Om die reden wordt gebruik gemaakt van de cijfers zoals die binnen de NPI-registratie van de politie beschikbaar zijn. Hierbij past de aantekening dat de politie de afgelopen jaren steeds minder aanwezig is als er een aanrijding met uitsluitend materiële schade is geweest. Om deze reden moet uit de tabel niet de conclusie worden getrokken dat dit soort aanrijdingen is gehalveerd in de onderzoeksperiode.

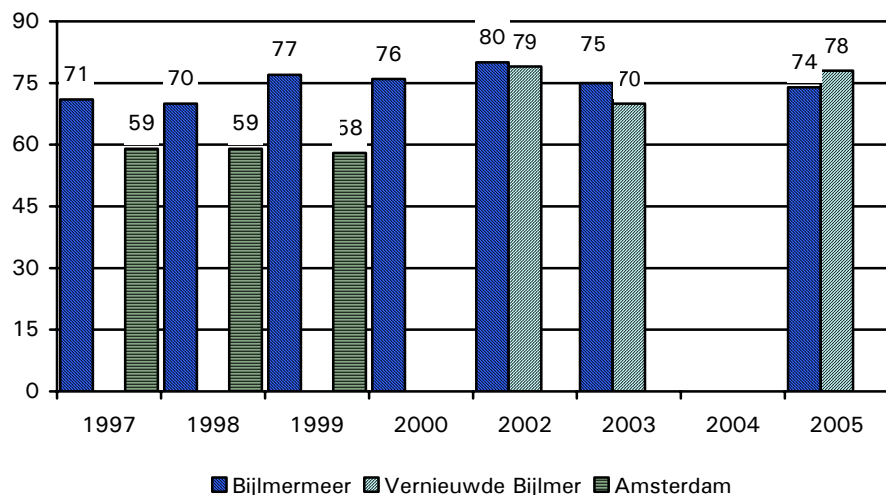
Afbeelding 5.3.3 Verkeersveiligheid oversteekplaatsen (percentage (zeer) tevreden)

Bron: bewonersenquêtes

- Uit afbeelding 5.3.3 blijkt dat de tevredenheid met oversteekplaatsen in de onderzoeksperiode schommelt tussen 65% en 78%.
- In vergelijking met Amsterdam zijn dit goede prestaties: de bewoners van het vernieuwingsgebied zijn meer tevreden met de verkeersveiligheid van oversteekplaatsen in hun buurt dan de gemiddelde Amsterdammer.
- Tussen de reeds vernieuwde Bijlmermeer en het totale vernieuwingsgebied bestaan geen noemenswaardige verschillen.

Afbeelding 5.3.4 Verkeersveiligheid fietspaden (percentage (zeer) tevreden)

Bron: bewonersenquêtes

- Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is met de verkeersveiligheid van de fietspaden in de buurt schommelt in de onderzoeksperiode tussen de 71% en 80%. Daarbij lijkt geen duidelijke trend zichtbaar.
- In vergelijking met Amsterdam is dit wederom een uitstekend resultaat. In alle jaren waarvoor cijfers beschikbaar zijn ligt het percentage in het vernieuwingsgebied aanzienlijk hoger dan het stedelijk gemiddelde.
- Tussen de reeds vernieuwde Bijlmermeer en het totale vernieuwingsgebied is een vrij minimaal verschil dat van jaar tot jaar fluctueert.

■ **Afname van vervuiling en vandalisme tot het gemiddelde Amsterdamse niveau.**

De mate waarin de buurt als verloederd wordt ervaren, bepaalt mede waardering voor de fysieke kwaliteit van de buurt. Met behulp van een aantal indicatoren is de mate waarin de buurt door de bewoners als verloederd wordt ervaren in kaart gebracht. Respondenten dienden bij de enquêtering steeds aan te geven hoe vaak zij dachten dat een aantal zaken in hun buurt voor komen.

Tabel 5.3.8a Verloedering (percentage komt vaak voor/ (helemaal) mee eens)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
vernieling tel.cellen / bus- en tramhokjes	17	24	18	16	19	23	13	18	21	10
bekladding van muren en gebouwen	38	47	40	39	30	35	29	27	21	20
rommel op straat	50	59	51	54	55	55	51	62	48	45
hondenpoep op straat	21	36	36	30	24	23	21	21	19	19
slecht onderhouden huizen	24	30	18	22	20	27	25	15	19	17
gemiddeld percentage verloedering	33	40	32	33	30	33	28	29	26	22

Bron: bewonersenquêtes

Tabel 5.3.8b Verloedering (percentage komt vaak voor/ (helemaal) mee eens)

	Amsterdam					
	1997	1998	1999	2001	2003	2005
vernieling tel.cellen / bus- en tramhokjes	12	15	16	19	17	12
bekladding van muren en gebouwen	35	39	47	30	27	23
rommel op straat	49	46	53	55	51	47
hondenpoep op straat	57	51	52	51	54	46
slecht onderhouden huizen	15	19	17	17	17	-
gemiddeld percentage verloedering	34	36	36	35	33	32

Bron: bewonersenquêtes

- De perceptie van verloedering is in de onderzoeksperiode aan fluctuatie onderhevig. In 2005 wordt echter het laagste niveau in de onderzoeksperiode bereikt. Rommel op straat wordt door meer dan de helft van de respondenten gezien als een veel voorkomend verschijnsel, terwijl vernieling van telefooncellen en bus- en tramhokjes juist door een veel lager percentage van de respondenten wordt genoemd.
- In vergelijking tot Amsterdam is dit resultaat zeer bevredigend. De gemiddelde gepercipieerde verloedering in het vernieuwingsgebied is nu lager dan het stedelijk gemiddelde.

- Tussen de reeds vernieuwde Bijlmermeer en het totale vernieuwingsgebied bestaat in 2005 een verschil van 6 procentpunten op het gemiddeld percentage verloedering. In alle categorieën scoort de reeds vernieuwde Bijlmermeer lager dan het totale vernieuwingsgebied.
- Vooral hondenpoep wordt in het vernieuwingsgebied veel minder gemeld dan in Amsterdam.

■ **De drugsoverlast is net zo groot, of minder groot, dan in Amsterdam.**

Tabel 5.3.9 Drugsoverlast (percentage 'komt vaak voor')

Bijlmermeer	drugsoverlast
1997	43
1998	44
1999	39
2000	39
2002	42
2003	45
2005	38
Vernieuwde Bijlmer	
2002	47
2003	42
2005	36
Amsterdam	
1997	8
1998	11
1999	15
2001	16
2003	15
2005	11

Bron: bewonersenquête

- Het percentage respondenten dat aangeeft dat drugsoverlast vaak voorkomt schommelt tussen de 38% en de 45%. 2005 laat het laagste niveau zien sinds de start van de onderzoeksperiode.
- In vergelijking met Amsterdam zijn het opvallend hoge percentages. In de onderzoeksperiode lagen daar de percentages onder de 20%.
- Tussen de reeds vernieuwde Bijlmermeer en het totale vernieuwingsgebied bestaan geen noemenswaardige verschillen.

5.4 Conclusies Leefbaarheid

Onder het GSB-cluster Leefbaarheid zijn subdoelen uit drie vernieuwings thema's en twee themadoelen verzameld.

Conclusie oordeel bewoners

- Het oordeel van Bijlmerbewoners over hun eigen buurt wordt minstens even positief als het oordeel van andere Amsterdammers over hun buurt.
- ✚ Het oordeel van de bewoners van het vernieuwingsgebied over het woon- en leefklimaat is in de onderzoeksperiode verbeterd en benadert het stedelijk gemiddelde van 1999.
- ✚ In het oordeel over de buurt aan de hand van stellingen is een redelijk duidelijke trend zichtbaar van meer waardering van de bewoners van de Bijlmermeer voor hun buurt. De gemiddelde score van de stad Amsterdam is nog wel altijd hoger dan die van de Bijlmermeer, maar het verschil is veel kleiner geworden.
- ✚ Het oordeel over de ontwikkelingen in de buurt tekent zich in het vernieuwingsgebied gunstig af ten opzichte van het stedelijk gemiddelde. Niet alleen kent het vernieuwingsgebied een veel hoger percentage bewoners dat aangeeft dat de buurt in het afgelopen jaar vooruit is gegaan maar ook zijn de verwachtingen voor de toekomst hier aanzienlijk beter dan elders in Amsterdam.

Conclusies woning en woonomgeving

- De tevredenheid over het wonen in de Bijlmermeer is gelijk aan, of hoger dan, gemiddeld in Amsterdam.
- ✚ Het algemene oordeel over de mate van tevredenheid met het wonen in het vernieuwingsgebied is na een aanvankelijke daling in de eerste jaren weer gestegen en ligt nu boven het niveau van 1997. Tussen het vernieuwingsgebied en de stedelijk cijfer van 1999 bestaat echter nog een klein verschil.
- ✚ In tevredenheid over de afzonderlijke aspecten van hun woning lijken bewoners van het vernieuwingsgebied op gemiddelde bewoners van Amsterdam. Alleen de hoogte van de woonlasten wordt slechter beoordeeld in de Bijlmer als in Amsterdam.
- ✚ Terwijl verkeersoverlast in het vernieuwingsgebied minder genoemd wordt dan in de stad als geheel worden omwonenden wel vaker genoemd als een vorm van overlast.

- Minder (semi-)openbare ruimte, meer privé ruimte of gezamenlijk beheerde ruimte.
- ✚ Door het ontbreken van adequate cijfers valt dit subdoel niet te meten.

- Ingrep in het wegstelsel: een aantal wegen ('dreven') zal naar maaiveldniveau worden gebracht.
- ✚ In de onderzoeksperiode is een aantal dreven naar maaiveldniveau gebracht.

- De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de fysieke woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.
- ✎ In 2005 ligt de tevredenheid over de fysieke woonomgeving onder het stedelijk niveau. Wel is men in het vernieuwingsgebied meer tevreden met groenvoorzieningen dan elders in de stad. Glas- en papierbakken worden daarentegen veel minder goed gewaardeerd dan gemiddeld in Amsterdam.
- ✎ De waardering voor de buurtvoorzieningen is in het vernieuwingsgebied ruim voldoende te noemen en ligt iets boven het stedelijk gemiddelde.

- De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de sociale woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.
- ✎ De tevredenheid met de sociale woonomgeving is in het vernieuwingsgebied in de onderzoeksperiode gestegen. In Amsterdam is hij ook gestegen maar minder hard dan in het vernieuwingsgebied waardoor het vernieuwingsgebied sterker op Amsterdam is gaan lijken.

- Grotere betrokkenheid van bewoners bij - en tevredenheid over - de (semi-)openbare ruimte.
- ✎ De buurtgehechtheid en het medeverantwoordelijkheidsgevoel is in het vernieuwingsgebied lager dan het stedelijk gemiddelde. De waardering voor het onderhoud van de openbare ruimte verschilt daarentegen (voor zover meetbaar) nauwelijks meer van het gemiddelde in Amsterdam. Bovendien is men er in het vernieuwingsgebied vaker dan in de stad als geheel van overtuigd dat de ontwikkeling van het onderhoud van de openbare ruimte er op vooruit is gegaan.

- ◆ De tevredenheid over de woning en woonomgeving in het vernieuwingsgebied is gelijk aan, of hoger dan, het Amsterdams gemiddelde.
- ✎ Op veel terreinen benadert het vernieuwingsgebied het Amsterdams gemiddelde. Op een klein aantal gebieden scoort het vernieuwingsgebied hoger dan Amsterdam en op een klein aantal gebieden scoort het lager.

Conclusies veiligheid

In de inleiding van deze paragraaf is een aantal subdoelen met betrekking tot de veiligheid geformuleerd. Hier zal worden gekeken hoe het er voor staat met deze subdoelen:

- Daling van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit tot ten hoogste het Amsterdams gemiddelde.
- ✎ Het aantal aangiftes daalt flink vanaf 2003. Hoewel deze daling ook regionaal in de cijfers terug te vinden is, is de verbetering in het vernieuwingsgebied groter dan in de gehele regio waardoor het relatieve verschil met de stad sterk is afgenomen. Niettemin wordt op een aantal gebieden in het vernieuwingsgebied flink meer aangifte gedaan dan in Amsterdam: straatroven, bedreigingen, overvallen, fraude en illegale handel komen twee tot drie keer vaker voor in de Bijlmermeer dan elders in de stad. Daarentegen komen zakkenrollerij, diefstal van brom-, snor- en fietsen en diefstal uit of vanaf motorvoertuigen juist minder in de Bijlmer voor dan in de gehele politieregio.

- Bewoners van de Bijlmermeer voelen zich even veilig als, of veiliger dan, de gemiddelde Amsterdammer in de openbare ruimte in de flat en de buurt.
- De gevoelens van onveiligheid zijn in de onderzoeksperiode aan fluctuatie onderhevig. Toch is de afgelopen jaren sprake van een dalende tendens. Met name de onveiligheidsgevoelens overdag en 's avonds op straat zijn gedaald. Niet alle vragen die als indicatie voor dit subdoel in de bewonersenquête gebruikt worden, worden in de Leefbaarheidsmonitor van Amsterdam gesteld. Afgaand op de beschikbare cijfers valt te zeggen dat het vernieuwingsgebied (iets) slechter scoort dan het stedelijk gemiddelde.
- De verkeersveiligheid en het gevoel van verkeersveiligheid zijn hoger dan, of op gelijk niveau, als in Amsterdam.
- Zowel het oordeel van de inwoners als de registratiegegevens van de politie laten zien dat de verkeersveiligheid in het vernieuwingsgebied (iets) beter is dan in de stad als geheel.
- Afname van vervuiling en vandalisme tot het gemiddelde Amsterdamse niveau.
- De gemiddelde gepercipieerde verloedering in het vernieuwingsgebied is lager of even laag als het stedelijk gemiddelde.
- De drugsoverlast is net zo groot of minder groot dan in geheel Amsterdam.
- Alhoewel de perceptie van drugsoverlast in 2005 het laagste niveau heeft bereikt in de onderzoeksperiode, is in het vernieuwingsgebied een veel negatiever beeld dan in de stad als geheel.

Hoewel één van de subdoelen binnen het thema veiligheid, het subdoel over de jeugdcriminaliteit, nog in hoofdstuk 7 over jeugd aan de orde moet komen, zal al wel het themadoel worden geëvalueerd.

- ◆ De totale veiligheidssituatie in de Bijlmermeer komt minstens op het niveau van het Amsterdamse gemiddelde.
- De totale veiligheidssituatie is in het vernieuwingsgebied minder goed dan in de stad als geheel maar het relatieve verschil wordt wel (in beperkte mate) kleiner. Er worden in de Bijlmermeer relatief meer misdrijven aangegeven dan in de rest van de stad. Dit geldt in versterkte mate voor straatroven, bedreigingen, overvallen, fraude en illegale handel. De perceptie dat er drugsoverlast is ligt duidelijk boven het gemiddelde niveau van Amsterdam. De verkeersveiligheid in het vernieuwingsgebied is wel (iets) beter in het vernieuwingsgebied dan in de stad als geheel. Ook heeft de perceptie van vervuiling en vandalisme een niveau bereikt dat gelijk of lager is dan het stedelijk gemiddelde.

6 Economie en werk

Het GSB-cluster economie en werk bestaat in deze Bijlmermonitor vooral uit het vernieuwings-thema werk. Daarnaast is nog informatie verzameld over de nieuw opgeleverde bedrijfsruimten in de Bijlmermeer.

6.1 Subdoel werk

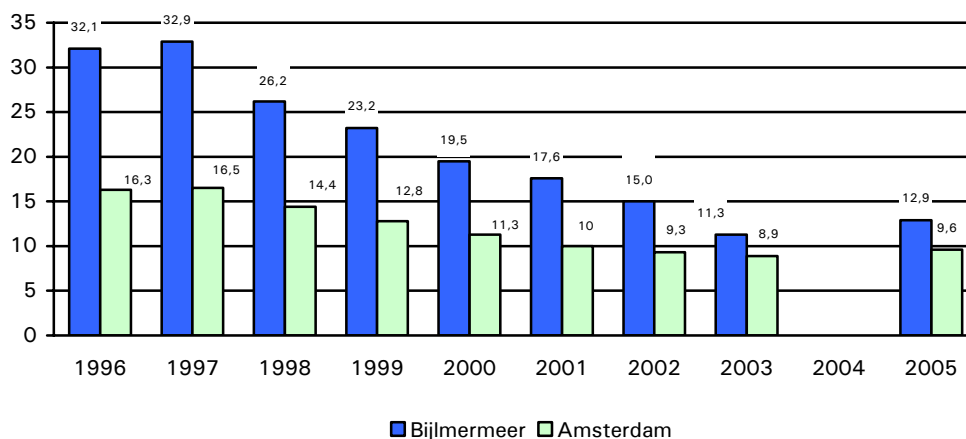
Het themadoel voor werk luidt als volgt:

- ◆ De maatschappelijke en financieel-economische positie van de Bijlmerbewoners wordt gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.

Dit themadoel is verder geconcretiseerd met de volgende subdoelen:

- Het werkloosheidspercentage in de Bijlmermeer is gelijk aan dat van Amsterdam.
 - De afstand tot de arbeidsmarkt van de Bijlmerbewoners is even groot als van andere bewoners in Amsterdam
 - De inkomenssituatie van Bijlmerbewoners is gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.
-
- **Het werkloosheidspercentage in de Bijlmermeer is gelijk aan dat van Amsterdam.**

Afbeelding 6.1.1 Werkloosheidspercentages. (Niet Werkende Werkzoekenden (NWW) als percentage van de bevolking 15-64 jaar, Bijlmermeer en Amsterdam, op 31 december)

Bron: O+S

- De werkloosheid is voor het eerst sinds lange tijd weer gestegen. Niettemin ligt het nog steeds ongeveer 60% lager dan het niveau van 1997.
- Alhoewel de werkloosheid in de rest van stad ook is gestegen is relatieve verschil met de stad voor het eerst in jaren ook weer toegenomen.

■ **De afstand tot de arbeidsmarkt van de Bijlmerbewoners is even groot als van andere bewoners in Amsterdam**

De arbeidsvoorziening deelt ingeschreven werkzoekenden in fases in die aangeven hoe groot de afstand tot de arbeidsmarkt is. De indeling gebeurt onder andere op basis van opleiding, werkervaring, leeftijd, werkloosheidsduur en motivatie. Aan deze fases zijn dienstverleningsvormen gekoppeld voor de werkzoekende. In de eerste fase is de dienstverlening gericht op directe bemiddeling, in de tweede fase krijgt de werkzoekende dienstverleningstrajecten van korter dan een jaar aangeboden, in de derde fase trajecten van meer dan een jaar. In de vierde fase is de hulpverlening gericht op hulp en zorg.

Tabel 6.1.1a Niet werkende werkzoekenden (NWW-ers) in de Bijlmermeer (percentages op 1 januari)²³

	Bijlmer							
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
fase 1: direct bemiddelbaar	9	13	13	13	14	13	11	6
fase 2: kort (cursus)traject nodig	19	12	5	3	6	11	11	20
fase 3: lang (cursus)traject nodig	39	31	25	19	20	26	27	36
fase 4: onbemiddelbaar	32	40	51	57	39	36	37	32
fase nader te bepalen	0	3	4	7	19	12	14	6
overig	1	0	1	1	2	2	-	-
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: O+S en CWI

Tabel 6.1.1b Niet werkende werkzoekenden (NWW-ers) in Amsterdam (percentages op 1 januari)²⁴

	Amsterdam					
	1999	2000	2002	2003	2004	2005
fase 1: direct bemiddelbaar	17	15	19	21	22	14
fase 2: kort (cursus)traject nodig	5	4	5	6	11	19
fase 3: lang (cursus)traject nodig	20	16	16	18	23	29
fase 4: onbemiddelbaar	52	59	48	43	33	32
fase nader te bepalen	6	7	12	11	12	7
overig	-	-	-	-	-	-
totaal	100	100	100	100	100	100

Bron: 'Amsterdam in cijfers', O+S en CWI

- Uit tabel 6.1.1 blijkt dat de afstand tot de arbeidsmarkt in het vernieuwingsgebied aan fluctuatie onderhevig is. Na een aanvankelijke stijging van het percentage 'onbemiddelbaren' is dit weer gedaald tot het niveau van 1997. Het percentage 'lang bemiddelingstraject' is in de laatste vier jaar toegenomen.
- In vergelijking met Amsterdam zijn in het vernieuwingsgebied relatief veel mensen die een lang bemiddelingstraject nodig hebben. Het aantal direct bemiddelbaren is daarentegen relatief veel kleiner.

Noot 23 Tot 2003 was de titel van deze tabel 'ingeschrevenen bij arbeidsbureau naar afstand tot de arbeidsmarkt' en was de peildatum 31 december. In 2002 was de peildatum 1-3.

Noot 24 Tot 2003 was de titel van deze tabel 'ingeschrevenen bij arbeidsbureau naar afstand tot de arbeidsmarkt' en was de peildatum 31 december. In 2002 was de peildatum 1-7.

Tabel 6.1.2 Langdurig werklozen (>1 jaar werkloos) als percentage van het totale NWW-ers

	Bijlmermeer					Amsterdam				
	2000	2002	2003	2004	2005	2000	2002	2003	2004	2005
Langdurig werklozen	65%	44%	48%	51%	50%	72%	63%	55%	-	56%

Bron: Arbeidsvoorziening Zuidelijk Noord-Holland en 'Amsterdam in cijfers', O+S

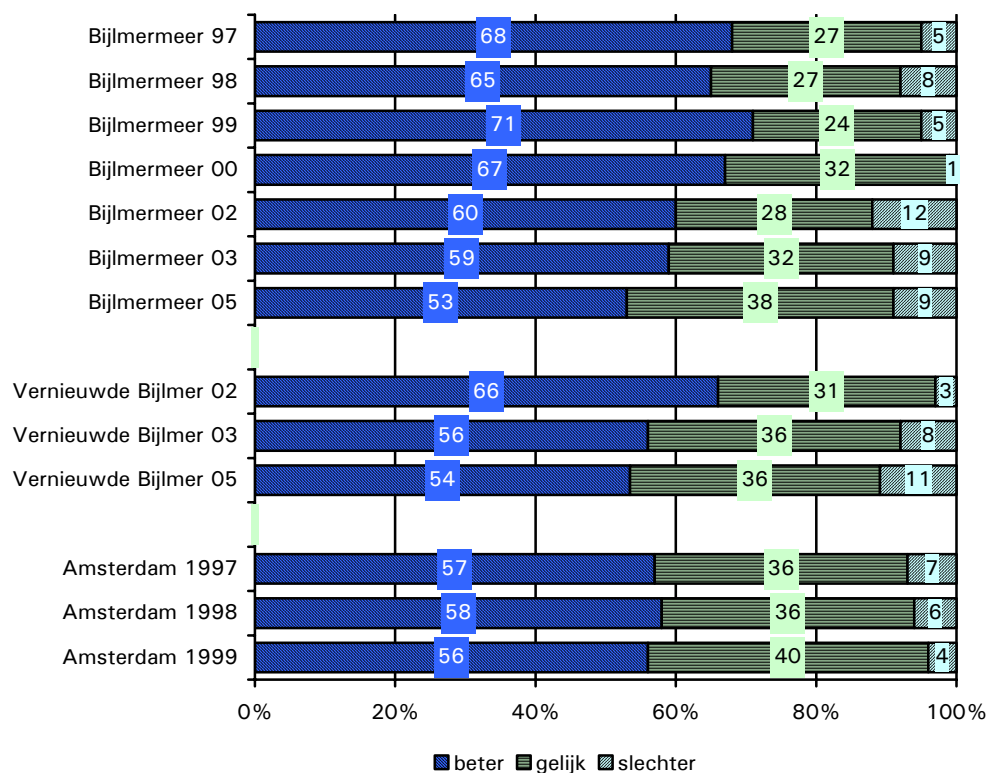
- Het aantal langdurig werklozen als percentage van het totaal aantal werklozen daalt in het vernieuwingsgebied ieder jaar en ligt ruim onder het stadsgemiddelde. Dit cijfer is overigens relatief aangezien het aantal NWW als percentage van de beroepsbevolking in het vernieuwingsgebied juist hoger ligt.

In de bewonersenquête is de mensen zonder baan gevraagd of ze verwachten binnen twee jaar een betaalde baan te hebben.

- In de Bijlmermeer antwoordde in 2005 73% van de werkloze respondenten dat zij verwachten binnen twee jaar een baan te hebben. Dat is beduidend minder dan de 85% van de respondenten die in 2000 verwachtten binnen twee jaar te werken.

■ **Verbeteren van de maatschappelijke positie van de Bijlmerbewoners.**

Afbeelding 6.1.2 Verwachte arbeidspositie over vijf jaar (percentage)

Bron: bewonersenquêtes

- Bewoners van de Bijlmermeer hebben in de onderzoeksperiode een minder positieve verwachting ten aanzien van hun toekomstige arbeidspositie gekregen.
- Dankzij dit afnemende vertrouwen zijn de verwachtingen in het vernieuwingsgebied ten aanzien van de arbeidstoekomst iets lager komen te liggen dan het stedelijke gemiddelde. Aanvankelijk lag het juist veel hoger dan het stedelijk gemiddelde.
- Tussen de reeds vernieuwde Bijlmermeer en het totale vernieuwingsgebied bestaan geen opvallende verschillen.

■ **De inkomenssituatie van Bijlmerbewoners is gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.**

Tabel 6.1.3a Netto maandinkomen van huishoudens (percentage)

netto gulden p/m	Bijlmermeer				netto gulden p/m	Amsterdam	
	1997	1998	1999	2000		1997	1999
minder dan 1.400	12	12	6	5	minder dan 1.400	12	9
1.400 – 1.900	23	29	28	27	1.400 – 2.000	21	18
1.900 – 2.800	31	24	25	24	2.000 – 2.750	20	21
2.800 – 4.000	23	24	24	23	2.750 – 4.250	25	27
meer dan 4.000	12	11	18	20	meer dan 4.250	23	25
totaal	100	100	100	100	totaal	100	100

Bron: bewonersenquête

Tabel 6.1.3b Netto maandinkomen van huishoudens (percentage)

netto euro's p/m	Bijlmermeer			Vernieuwde Bijlmer			Amsterdam	
	2002	2003	2005	2002	2003	2005	2003 ²⁵	2005
minder dan 700	7	5	6	5	5	5	4	3
700 – 1.000	22	18	20	17	15	20	6	14
1.000 – 1.350	14	23	21	18	18	16	13	21
1.350 – 2.050	22	29	24	19	26	27	25	28
2.050 – 3.200	21	20	19	23	27	18	29	19
meer dan 3.200	15	6	11	18	10	15	24	15
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: bewonersenquête

- Uit tabel 6.1.3b blijkt dat de absolute inkomenspositie van de huishoudens in het vernieuwingsgebied fluctueert. Dat geldt ook voor de reeds vernieuwde Bijlmer.
- Het verschil tussen Amsterdam en het vernieuwingsgebied lijkt dat in Amsterdam meer hogere inkomens zijn (meer dan 2.050) en in het vernieuwingsgebied meer lagere middeninkomens (1.000 tot 1.350). Dit verschil is vrij stabiel door de onderzoeksperiode heen.

Noot 25 Meer dan 80% van de respondenten heeft geen antwoord gegeven op de vraag naar het gemiddeld inkomen. De betrouwbaarheid van de cijfers voor 2003 moeten in dat licht gezien worden.

Los van de vernieuwingsdoelen is ook de realisatie van nieuwe bedrijfsruimte belangrijk voor de vernieuwing van de Bijlmermeer. Aangezien de wijk is opgezet vanuit de gedachte om werk en wonen ruimtelijk van elkaar te scheiden, zijn er weinig bedrijfsruimten aanwezig.

Tabel 6.1.4 Nieuw gerealiseerde bedrijfsruimten (m² opgeleverd per jaar)

1994	4.906
1995	2.390
1996	3.050
1997	0
1998	3.550
1999	1.900
2000	3.000
2001	9.170
2002	36.040
2003	1.601
2005	2.015

Bron: stadsdeel Zuidoost, afdeling economische zaken en, vanaf 2005 Projectbureau Vernieuwing Bijlmermeer

De realisatie van nieuwe bedrijfsruimten verloopt met pieken en dalen. In 2005 werd 2.015 m² opgeleverd, in 2002 was een piek met meer dan 36.000 m².

6.2 Conclusies werk en inkomen

- Het werkloosheidspercentage in de Bijlmermeer is gelijk aan dat van Amsterdam.
- De dalende trend in het vernieuwingsgebied is in 2005 gekeerd. Alhoewel het werkloosheidspercentage in Amsterdam ook is gestegen is het relatieve verschil niettemin groter geworden.
- De afstand tot de arbeidsmarkt van de Bijlmerbewoners is even groot als van andere bewoners in Amsterdam.
- De afstand tot de arbeidsmarkt in het vernieuwingsgebied fluctueert in de onderzoeksperiode. In vergelijking met Amsterdam zijn in het vernieuwingsgebied relatief veel mensen die een lang bemiddelingstraject nodig hebben. Het aantal dat direct bemiddelbaar is, is daarentegen weer kleiner. In vergelijking met het Amsterdams gemiddelde is de afstand tot de arbeidsmarkt in de Bijlmer dus groter.
- De inkomenssituatie van Bijlmerbewoners is gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdamer.
- De inkomenssituatie in het vernieuwingsgebied verschilt van jaar tot jaar. In vergelijking met Amsterdam komen in het vernieuwingsgebied meer lagere middeninkomens voor en minder hogere inkomens. Dit verschil is gedurende de onderzoeksperiode vrij constant.
- ◆ De maatschappelijke en financieel-economische positie van de Bijlmerbewoners wordt gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdamer.
- De maatschappelijke en financieel-economische positie van de bewoners van het vernieuwingsgebied is op bijna alle genoemde indicatoren (iets) slechter dan de stad als geheel. De kloof tussen de Bijlmerbewoner en de gemiddelde Amsterdame bewoner lijkt bovendien de afgelopen paar jaar iets te zijn gegroeid.

7 Jeugd

Het GSB-cluster jeugd bestaat voor het merendeel uit het vernieuwings thema onderwijs. Daarnaast is ook één subdoel van veiligheid in dit hoofdstuk ondergebracht.

7.1 Onderwijs

Het themadoel dat voor onderwijs is gesteld luidt als volgt:

- ◆ **Het onderwijsniveau van Bijlmerbewoners wordt minstens gelijk aan het Amsterdamse gemiddelde.**

Dit themadoel is geconcretiseerd met de volgende subdoelen²⁶:

- Het onderwijsaanbod stijgt.
- Het aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs wordt gelijk aan, of lager dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- De gemiddelde leerresultaten in het basisonderwijs in de Bijlmermeer worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.

- **Het aantal opleidingen stijgt.**

Het aantal scholen en opleidingen is aan weinig verandering onderhevig. Om deze reden wordt het aantal scholen en opleidingen niet jaarlijks bekeken.

- In 1999 bleek dat in totaal 11 van de 29 basisscholen uit Zuidoost (38%) in het vernieuwingsgebied staan, inmiddels is er buiten het vernieuwingsgebied een basisschool bij gekomen. Verder staat er in het vernieuwingsgebied één (openbare) school voor het voortgezet onderwijs en voorbereidend beroepsonderwijs: de Open Schoolgemeenschap Bijlmer. De MAVO en het VBO zijn inmiddels samen het Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs (VMBO) geworden. Het onderwijsaanbod is dus veranderd.

Niet alle leerlingen van een school komen uit de buurt van die school. Met name wat betreft scholen voor voortgezet onderwijs betekent een groot aanbod aan scholen in een wijk nog niet dat aan de vraag in die buurt wordt voldaan. Een school kan andere kinderen en jongeren aantrekken dan in de directe omgeving wonen. Nagegaan is daarom in hoeverre de leerlingen van het aangeboden VO-onderwijs in het vernieuwingsgebied ook daadwerkelijk in het vernieuwingsgebied wonen ('buurtgebondenheid scholen').

Tabel 7.1.1 Woonbuurt van leerlingen van school voor v.o. in vernieuwingsgebied (percentage)

Noot 26 Een aantal doelen die in de vorige Bijlmermonitor nog werden genoemd, maar uiteindelijk niet meetbaar bleken, zijn nu geschrapt.

van de leerlingen)								
woonbuurt	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
vernieuwingsgebied	31	36	36	44	46	45	-	33
elders in Zuidoost	19	31	33	35	32	30	-	36
elders	50	33	31	21	22	25	-	32
totaal	100	100	100	100	100	100	-	100

Bron: Leerling Administratie Systeem

- Het aandeel van leerlingen dat in het vernieuwingsgebied woont is, na een eerdere stijging, weer gedaald. Het aandeel leerlingen dat van elders komt is juist weer gestegen. Het is daarom goed mogelijk dat het voortgezet onderwijs nu in mindere mate een lokale functie vervult.

■ **Het aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs wordt gelijk aan, of lager dan, het Amsterdamse gemiddelde.**

In tabel 7.1.2 staat het aantal tussentijdse schoolverlaters in het vernieuwingsgebied. Met tussentijdse schoolverlaters worden leerlingen bedoeld die na 15 september (inschrijving), maar voor het moment van bevordering of het examen, zijn uitgestroomd.

Tabel 7.1.2 Tussentijdse schoolverlaters Bijlmermeer (percentage van de leerlingen)

	Amsterdam ²⁷	Bijlmermeer
1994/1995	-	5,9
1995/1996	-	5,5
1996/1997	-	5,1
1997/1998	6,9	5,6
1998/1999	6,9	5,4
1999/2000	6,1	5,4
2000/2001	-	3,7
2001/2002	²⁸	5,4
2002/2003	-	5,5
2003/2004	-	4,4
2004/2005	-	3,6

Bron: individuele scholen voor voortgezet onderwijs, Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Gemeente Amsterdam; effectrapportage 1999-2000

- Het percentage tussentijdse schoolverlaters is vanaf het schooljaar 2002/2003 gedaald. Hoewel de cijfers voor Amsterdam onvolledig en onbetrouwbaar zijn verschaffen ze wel een indicatie dat het vernieuwingsgebied zich ten aanzien van het aantal voortijdige schoolverlaters positief onderscheidt van de rest van de stad.

Noot 27 De cijfers voor Amsterdam zijn een overschatting van het werkelijk percentage voortijdig schoolverlaters. De cijfers hebben betrekking op het voortgezet onderwijs en geven ook de leerlingen weer die zonder vo kwalificatie in het vbo instromen. Deze laatste groep bestaat strikt genomen echter niet uit voortijdige schoolverlaters.

Noot 28 De cijfers van de voortijdige schoolverlaters zijn in betrouwbare vorm voor de schooljaren vanaf 2000/2001 niet beschikbaar volgens de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam.

Tabel 7.1.3 Verzuimmeldingen bij leerplichtambtenaar²⁹ (absolute aantallen)

	93/94	94/95	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03 ³⁰	03/04	04/05
absoluut verzuim	142	128	118	1309	426	579	586	515	365	363
relatief verzuim	232	437	266	579	388	430	538	575	818	741
extra verlof	227	221	188	208	61	21	132	-	-	-
schorsing, verwijdering en bemiddeling	227	271	132	197	42	266	83	-	-	-
onbekend	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totaal	829	1057	704	2.293	917	1.296	1.339	1.090	1.183	1.104

Bron: jaarverslag leerplicht Amsterdam Zuidoost 1994, 1995, 1998, 1999, 2000 en 2001. Daarna is gebruik gemaakt van het LAS

- Het relatief verzuim is in de onderzoeksperiode toegenomen. De cijferreeks voor het absoluut verzuim biedt te weinig houvast voor consistente uitspraken.

■ **De gemiddelde leerresultaten in het basisonderwijs in de Bijlmermeer worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.**

Vanaf 1970 kunnen basisscholen deelnemen aan de Eindtoets Basisonderwijs (Cito-toets). De Cito-toets is een schoolvorderingstoets voor het hoogste leerjaar van het basisonderwijs.

Tabel 7.1.4 Gemiddelde scores op Eindtoets Basisonderwijs³¹.

	Zuidoost	Amsterdam
1996	528	530
1997	530	530
1998	530	531
1999	531	532
2000	531	532
2001	532	533
2002	532	533
2003	531	533
2004 ³²	535	536
2005	534	536

Bron: O+S

- De basisscholen in Zuidoost doen niet of nauwelijks onder voor de andere Amsterdamse basisscholen wat betreft de gemiddelde score op de CITO-eindtoets.

Noot 29 *Absoluut verzuim*: leerplichtige leerling staat op geen enkele school ingeschreven
Relatief verzuim: leerplichtige staat ingeschreven op een school, maar is gemeld bij de afdeling leerplicht in verband met verzuim

Extra verlof: geoorloofde afwezigheid tijdens lessen in verband met bijzondere omstandigheden, overlijden, huwelijk, ziekenhuisopname van familieleden bemiddeling: op gang brengen van hulpverlening en het begeleiden van Leerlingen naar (een andere) school. De meldingen bij leerplicht over de schooljaren 95/96 en 96/97 zijn niet bekend, van deze jaren zijn geen jaarverslagen van de afdeling leerplicht van stadsdeel Zuidoost uitgebracht.

Noot 30 De meting voor het jaar 2002-2003 is i.t.t. voorgaande jaren stedelijk door het Leerling Administratie Systeem verricht. Hierdoor kunnen geen verfijningen in de gegevens voor de Bijlmermeer worden aangebracht. Dit betekent dat gegevens over extra verlof, schorsing, verwijdering en bemiddeling in 2003 ontbreken.

Noot 31 De hoogst haalbare score is 550.

Noot 32 Vanaf 2004 wordt de Cito-toets berekend zonder de leerlingen Praktijkonderwijs / Leerweg Ondersteunend Onderwijs.

- De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.

In de onderstaande tabel worden de slaagpercentages van de school voor voortgezet onderwijs in het vernieuwingsgebied vergeleken met Amsterdam.

Tabel 7.1.5a Slaagpercentages voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer (percentage)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
VBO	100	97	97	97	96	99	98	98	99	-	-	-
MAVO	90	87	92	96	93	95	98	94	92	-	-	-
VMBO										99 ³³	95	92
HAVO	94	87	97	96	92	98	95	-	-	-	-	-
HAVO 2 ^e fase	-	-	-	-	-	-	85	87	82	87	97	81
VWO	83	72	88	86	77	100	100	-	-	-	-	-
VWO 2 ^e fase	-	-	-	-	-	-	-	75	91	100	96	96
gemiddeld	92	86	94	94	90	98	94	89	91	95	96	90

Bron: individuele scholen voor voortgezet onderwijs

Tabel 7.1.5b Slaagpercentages voortgezet onderwijs in Amsterdam (percentage)

	1997	1998	1999	2000 ³⁴	2001	2002	2003	2004	2005
VBO	87	89	91	91	92	93	-	-	-
MAVO	90	86	88	85	86	90	-	-	-
VMBO-bkg	-	-	-	-	-	-	88	90	90
VMBO-t	-	-	-	-	-	-	89	91	89
HAVO	76	72	78	-	-	-	-	-	-
HAVO 2 ^e fase	-	-	-	90	83	86	83	87	84
VWO	83	83	84	-	-	-	-	-	-
VWO 2 ^e fase	-	-	-	-	90	89	89	89	90
gemiddeld	84	83	85	88	88	90	88	90	88

Bron: inspectie van het onderwijs

- Het gemiddelde slagingspercentage in het voortgezet onderwijs is in de onderzoeksperiode vrij constant.
- De resultaten in het voortgezet onderwijs liggen in het vernieuwingsgebied boven het stedelijk gemiddelde.

Noot 33 Dit percentage is berekend op basis van de volgende percentages: VMBO BB (basis beroepsgerichte leerweg) 100%, VMBO KB (kader beroepsgerichte leerweg) 98,8%, VMBO GL en TL (gemengde en theoretische leerweg) 96,9%.

Noot 34 De slaagpercentages voor 2000 van geheel Amsterdam zijn voorlopige cijfers.

Centraal in het themadoel onderwijs staat het opleidingsniveau van de Bijlmerbewoners. Om dit te verhogen moeten de jongeren in de Bijlmermeer een vergelijkbaar opleidingsniveau bereiken als andere Amsterdamse jongeren.

Cijfers over het schoolniveau van leerlingen die in de Bijlmermeer *wonen* zijn helaas (nog) niet beschikbaar. Wel zijn er cijfers over de leerlingen op de school voor voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer. Op deze school zitten echter niet alle leerlingen die in de Bijlmermeer wonen en bovendien zijn niet alle leerlingen die op deze school zitten afkomstig uit de Bijlmermeer. Om de belangrijkste vertekening uit de cijfers te halen zijn bij de percentages van leerlingen van de andere Amsterdamse scholen leerlingen buiten beschouwing gelaten die op schooltypen zitten die niet in de Bijlmermeer worden aangeboden. Leerlingen uit de Bijlmermeer die naar een gymnasium of IBO-school gaan, zitten immers per definitie niet in de Bijlmermeer op school.

Tabel 7.1.6 Aantal leerlingen per schooltype (in percentages)

	Bijlmerscholen			andere Amsterdamse scholen ³⁵		
	2002	2003	2005	2002	2003	2005
VWO	4	4	6	22	19	20
HAVO	21	15	25	26	19	23
VMBO	75	80	70	52	62	57
Totaal	100	100	100	100	100	100

Bron: individuele scholen vernieuwingsgebied

- In tabel 7.1.6 zijn de drie leerrichtingen weergegeven waarin de leerlingen in het voortgezet onderwijs in het vernieuwingsgebied examen kunnen doen. Op basis van de aantallen scholieren is bepaald hoe de relatieve vertegenwoordiging per examenrichting is. Uit het overzicht valt op te maken dat in vergelijking tot de stad er sprake is van een flinke ondervertegenwoordiging van het percentage VWO leerlingen. Het relatieve aantal leerlingen in het VMBO is daarentegen oververtegenwoordigd.

Noot 35 De percentages van Amsterdam als geheel zijn berekend op basis van de aantallen leerlingen die examen hebben gedaan (= een examenuitslag ontvangen hebben) in de betreffende onderwijsrichting.

7.2 Veiligheid

■ De jeugdcriminaliteit daalt tot het Amsterdamse gemiddelde.

Tabel 7.2.1 Jeugdcriminaliteit: percentage van de jongeren (van 12 tot 17 jaar³⁶) dat voor geselecteerde delicten geverbaliseerd is

	Bijlmermeer						Amsterdam-Amstelland					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Diefstal/inbraak woning	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,4	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2
Diefstal van motorvoertuigen	0,1	0,3	0,1	0,3	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
Diefstal van brom-, snor-, fietsen	0,4	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,6
Zakkenrollerij	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Lichamelijke integriteit	2,9	4,0	2,6	3,0	3,0	3,2	2,0	2,4	1,8	1,8	2,0	1,9
Zedenmisdrijf	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Openlijk geweld (persoon)	0,3	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4	0,6	0,4	0,4	0,5	0,4
Bedreiging	0,1	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Mishandeling	0,4	0,1	0,3	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4
Straatroof	1,9	2,7	1,3	1,7	1,6	1,9	0,8	1,1	0,6	0,6	0,7	0,6
Overval	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
Leefbaarheid	4,7	4,7	4,5	4,5	4,4	3,7	3,1	3,1	3,0	2,8	3,1	2,8
Openbare ruimte	0,7	0,6	0,8	1,0	1,3	0,9	0,8	0,8	0,9	0,7	1,0	0,9
Vernieling cq. Zaakbeschadiging	0,7	0,6	0,8	1,0	1,3	0,9	0,8	0,8	0,9	0,7	1,0	0,9
Bedrijven en instellingen	3,6	3,7	3,0	3,1	2,7	2,7	2,1	1,9	1,8	1,9	1,8	1,7
Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	0,3	0,4	0,1	0,2	0,0	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2
Winkeldiefstal	3,3	3,3	2,9	2,9	2,7	2,5	1,8	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5
Maatschappelijke integriteit	1,5	2,4	1,5	1,6	2,1	2,1	1,4	1,7	1,5	1,5	1,5	1,8
Illegale handel	0,8	1,2	0,6	0,6	0,9	0,7	0,5	0,7	0,5	0,5	0,5	0,4
Fraude	0,2	0,8	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1
Totaal delicten	11,2	13,2	10,2	12,4	11,9	11,3	8,9	9,6	8,3	8,1	8,5	8,5

Bron: politie Amsterdam-Amstelland

- Jeugdcriminaliteit, uitgedrukt als het percentage jongeren dat voor een of meer delicten in een gegeven jaar wordt aangehouden door de politie, schommelt in het vernieuwingsgebied tussen de 13,2% en de 10,3%.
- In vergelijking met Amsterdam steekt het vernieuwingsgebied ongunstig af. Jeugdigen worden vaker voor delicten aangehouden en zijn met name oververtegenwoordigd in de categorieën straatroof en winkeldiefstal.
- Het verschil tussen stad en vernieuwingsgebied is iets groter geworden in de onderzoeksperiode.

Noot 36 Voor de berekening van de cijfers voor zowel 2000, 2001 als 2002 is gebruik gemaakt van het aantal jeugdigen op 1 januari 2001 terwijl strikt genomen voor ieder jaar het aantal jeugdigen op 1 januari had moeten worden vastgesteld. De gevonden cijfers kunnen in lichte mate hierdoor beïnvloed worden.

7.3 Conclusies Jeugd

- Het onderwijsaanbod stijgt.
- ✚ Het onderwijsaanbod in het vernieuwingsgebied is tot 1999 niet veranderd.

- Het aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs wordt gelijk aan, of lager dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- ✚ Hoewel de vergelijkbaarheid met de stad als geheel lastig is, lijkt het erop dat het percentage voortijdige schoolverlaters in het vernieuwingsgebied lager ligt dan het stedelijk gemiddelde. Het is bovendien dalende.

- De gemiddelde leerresultaten in het basisonderwijs in de Bijlmermeer worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- ✚ De gemiddelde scores op de Cito-toetsen in het basisonderwijs doen nauwelijks onder voor het stedelijk gemiddelde.

- De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- ✚ De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en voorbereidend beroepsonderwijs liggen boven het stedelijk gemiddelde.

- ◆ Het onderwijsniveau van Bijlmerbewoners wordt minstens gelijk aan het Amsterdamse gemiddelde.
- ✚ De Bijlmermeer doet het op het gebied van onderwijs op de meeste punten heel goed. Met name de resultaten die de scholen behalen doen niet onder voor het Amsterdamse gemiddelde of zijn zelfs beter. De verdeling van de leerlingen op de school voor voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer strookt echter niet met het Amsterdams gemiddelde: relatief veel leerlingen in de Bijlmermeer zitten op het VMBO en weinig op het VWO. Mogelijk kiezen leerlingen in de Bijlmermeer een (te) laag schooltype of gaan VWO en Havo-leerlingen buiten het vernieuwingsgebied naar school. Als het klopt dat leerlingen in de Bijlmermeer een (te) laag schooltype kiezen verklaart dit lage tussentijdse schooluitval. De aandacht voor het onderwijs in de Bijlmermeer zou zich in dat geval op de schoolkeuze moeten richten.

Het laatste subdoel onder jeugd valt buiten het vernieuwingsthema onderwijs maar binnen veiligheid.

- De jeugdcriminaliteit daalt tot het Amsterdamse gemiddelde.
- ✚ Het aantal aangehouden jongeren is in het vernieuwingsgebied hoger dan in de rest van de stad. Het verschil is bovendien in de onderzoeksperiode iets toegenomen.

8 Empowerment

Empowerment is in de Bijlmermeer een belangrijk begrip. Het is het centrale begrip in het GSB-plan van stadsdeel Zuidoost en is daardoor sterk verweven in de andere GSB-clusters. Het cluster empowerment overlapt daardoor voor een groot deel met de clusters economie en werk en onderwijs. Er wordt daarom in dit hoofdstuk veel terugverwezen naar eerdere hoofdstukken.

8.1 Onderwijs

In hoofdstuk 7 is gebleken dat niet zozeer de schoolresultaten in de Bijlmermeer problematisch zijn, maar dat de leerlingen in de Bijlmermeer relatief vaak op 'lagere' onderwijstypen terecht komen. Dit is vooral opvallend, zoals reeds werd geconstateerd, aangezien de gemiddelde Cito-score in de Bijlmermeer niet onderdoet voor de rest van Amsterdam. Een te lage schoolkeuze kan leerlingen demotiveren en daardoor het voortijdig schooluitval vergroten.

Empowerment door scholing gebeurt niet alleen op jonge leeftijd. Een belangrijk middel voor de empowerment van etnische groepen bestaat uit de inburgeringstrajecten. Scholing in taal, cultuur en de structuur van de Nederlandse samenleving versterken hun kansen in de Nederlandse samenleving.

- **Er komt een sluitende aanpak inburgering; de wachtlijst is binnen 4 jaar kleiner dan 2 maanden en de mogelijkheden om moeilijk bereikbare groepen in een educatief traject te brengen nemen toe.**

Dienst Persoonsgegevens (DPG) heeft in 2005 628 nieuwkomers in aangemeld voor Inburgering. Circa 20% van hen krijgt vrijstelling van de inburgeringsverplichting omdat het bijvoorbeeld mensen betreft zonder taalachterstand (bijv. Surinamers) of ontheffing omdat het mensen betreft die te oud of te ziek worden bevonden. Van de rest start daadwerkelijk iedereen met het traject. De uitval bij instroom is dus nihil. Dit is mede veroorzaakt omdat stadsdeel Zuidoost het Cultureel Educatief Centrum (CEC) Ganzenhoef heeft opgericht waarin de ketenpartners voor inburgering gehuisvest zijn en samenwerken.

De wettelijke termijn tussen aanmelding en plaatsing is maximaal 4 maanden. Vóór 2005 was de overschrijding van de termijn massaal. In 2005 was er wel sprake van overschrijding maar aanzienlijk minder dan de jaren daarvoor. Dat kwam omdat de gemeente en ROCvA betere afspraken hebben gemaakt.

Alhoewel geen slagingspercentages door de ROCvA worden bijgehouden wordt geschat dat 60 tot 70% de inburgeringscursus succesvol afrondt. Een stimulans om de cursus succesvol af te ronden is de vereiste dat om voor naturalisatie in aanmerking te komen minstens het zogenaamde niveau 2 van inburgering moet zijn behaald.

Het organiseren van kinderopvang blijft een probleem, zowel voor nieuwkomers als voor oudkomers. Vanaf 1 mei 2005 is de Wet Kinderopvang van kracht en deze geldt tevens voor nieuwkomers. De procedure om kinderopvang via deze wet te regelen is dermate ingewikkeld dat hulp van trajectbegeleiders van het CEC noodzakelijk is. Dit zorgt voor extra belasting voor deze begeleiders. Daarnaast duurt de aanvraag 2 maanden terwijl kinderopvang soms per direct vereist is. Om deze reden is de regeling waarin een vergoeding van 4 euro door DMO betaald wordt aan cursisten om kinderopvang binnen de eigen familie- of vriendenkring te regelen, de eerste twee maanden van het inburgeringstraject van kracht gebleven. Voor mensen met een klein sociaal netwerk is deze vergoeding geen afdoende middel.

Voor oudkomers, 18+ migranten die vóór september 1998 in Nederland woonachtig waren, geldt geen wettelijke termijn voor aanmelding en plaatsing. Als de kandidaat voltijds beschikbaar is, vindt plaatsing binnen twee weken plaats. De reden dat plaatsing van oudkomers zoveel sneller verloopt dan voor nieuwkomers is dat voor de eerste groep vele aanbieders zijn van cursussen terwijl voor de laatste groep alleen ROCvA aanbieder is.

In 2005 zijn ongeveer 1.000 oudkomers gestart met een cursus. Alhoewel een gedeelte van de deelnemers nog bezig is, wordt geschat dat 800 tot 850 mensen de cursus succesvol zal afronden.

Het stadsdeel heeft bijzondere aandacht besteed aan lastig bereikbare groepen zoals Antillianen en Hindoestanen. Wat betreft Antillianen is dit gelukt: zij zijn in veel grotere mate deel gaan nemen aan de cursus. Hindoestanen blijven moeilijk bereikbaar omdat zij bij de Dienst Persoonsgegevens als 'Surinamer' staan omschreven en dus lastiger te onderscheiden zijn. Ook het inschakelen van hun etnische organisaties heeft beperkt effect.

Na afronding van de basiscursus inburgering is het desgewenst mogelijk een vervolgcursus te doen. Deze is eveneens gratis voor de deelnemers. Alhoewel de vervolgcursus tot een betere beheersing van het Nederlands leidt, is het taalniveau toch vaak onvoldoende om kans te maken op de arbeidsmarkt.

Tabel 8.1.1 Volgt opleiding of cursus om kansen op arbeidsmarkt te vergroten

Bijlmermeer	percentage
1997	28
1999	25
2002	22
2003	26
2005	29
<hr/>	
Vernieuwde Bijlmer	
2002	19
2003	18
2005	25
<hr/>	
Amsterdam	
1997	21

Bron: bewonersenquête

- Meer dan een kwart van de inwoners van het vernieuwingsgebied volgt een cursus of opleiding. Het percentage is in 2005 het hoogst van de onderzoeksperiode.
- In vergelijking met het stedelijk gemiddelde van 1997 (het enige jaar waarvoor gegevens van Amsterdam bekend zijn) ligt dit percentage hoger.

- Bewoners van de reeds vernieuwde Bijlmer lijken iets minder vaak dan de gemiddelde Bijlmerbewoner een opleiding of cursus te volgen voor het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt.

Tabel 8.1.2 Opleidingsniveau (percentage hoogst behaalde diploma)

	Bijlmermeer						Vernieuwde Bijlmer			Amsterdam		
	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005	1998	1999	2005
lagere school, basisschool of geen enkele opleiding afgemaakt	13	20	15	11	17	11	10	18	10	9	10	20
diploma BO, VBO, MBO, MAVO, MULO, VMBO	52	46	44	41	47	43	35	44	43	38	35	31
diploma HAVO, VWO, HBS, MMS	13	13	15	11	12	12	13	12	12	16	15	17
diploma HBO	14	13	14	23	16	22	27	19	23	18	22	14
WO (universiteit)	9	9	8	14	8	12	14	7	13	19	19	17
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: bewonersenquête

- Het opleidingsniveau in het vernieuwingsgebied lijkt in de onderzoeksperiode iets hoger te worden (meer HBO en WO). Het is overigens lastig uitspraken te formuleren over veranderingen op dit vlak aangezien een steekproef voor een bewonersenquête minder geschikt is om socio-demografische gegevens te verzamelen.
- Het opleidingsniveau in Amsterdam als geheel lijkt te zijn gedaald sinds 1999.
- In Amsterdam zijn meer WO-opgeleiden dan in het vernieuwingsgebied. Het aantal mensen met een HBO-diploma is in de Bijlmermeer inmiddels groter. Mensen met een VMBO-diploma (of soortgelijk niveau) zijn oververtegenwoordigd in de Bijlmermeer terwijl mensen met alleen lagere school ondervertegenwoordigd zijn in vergelijking met Amsterdam.
- Tussen de reeds vernieuwde Bijlmermeer en het totale vernieuwingsgebied bestaan geen opvallende verschillen.

8.2 Werk

Gegevens over werk en werkloosheid werden al in hoofdstuk 6 gepresenteerd. Uit die gegevens bleek dat het verschil tussen de Bijlmerbewoner en de gemiddelde Amsterdamse bewoner wat betreft maatschappelijke en financieel-economische positie de afgelopen paar jaar iets lijkt te zijn gegroeid.

8.3 Sociale banden en organisatie

Een belangrijk aspect van empowerment is dat een groep door onderlinge banden en zelforganisatie, zichzelf verder weet te helpen.

Tabel 8.3.1a Vrienden of familie in buurt (percentage)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
vrienden	76	76	74	70	67	70	70	81	78	72
familie	42	45	49	43	37	41	41	42	44	43

Bron: bewonersenquête

Tabel 8.3.1b Vrienden of familie in buurt (percentage)

	Amsterdam		
	1997	1998	1999
vrienden	73	65	74
familie	38	34	38

Bron: bewonersenquêtes

- Meer dan tweederde van de inwoners uit de Bijlmermeer geeft aan vrienden in de buurt te hebben, iets meer dan 40% zegt bovendien familie daar te hebben wonen.
- Deze resultaten lijken sterk op de stedelijke cijfers die tot 1999 beschikbaar zijn.
- De uitkomsten voor de reeds vernieuwde Bijlmermeer en het totale vernieuwingsgebied lijken tevens sterk op elkaar.

Tabel 8.3.2a Actiebereidheid inzet buurt (percentage van de bewoners)

	Bijlmermeer							Vernieuwde Bijlmer		
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	2002	2003	2005
doet al iets	5	7	3	6	7	3	5	6	4	6
actiebereid	54	56	68	50	56	57	54	60	70	53
waarvan:										
- vaak	20	29	30	12	36	23	23	35	22	21
- soms	33	28	37	36	54	65	62	58	66	64
- zelden/nooit	3	4	4	6	7	11	10	7	9	10

Bron: bewonersenquêtes

Tabel 8.3.2b Actiebereidheid inzet buurt (percentage van de bewoners)

	Amsterdam		
	1997	1998	1999
doet al iets	6	5	6
actiebereid	70	66	62
waarvan:			
- vaak	16	-	-
- soms	44	-	-
- zelden/nooit	8	-	-

Bron: bewonersenquêtes

- De actiebereidheid is in de onderzoeksperiode aan fluctuatie onderhevig. Er lijkt geen sprake van een trendbeweging. Ruim de helft van de inwoners geeft aan wel iets voor de buurt te willen doen. Waarvan een kwart bereid is zich vaak in te zetten en bijna tweederde soms tot actie wil overgaan.
- In vergelijking met de stedelijke cijfers die tot en met 1999 beschikbaar zijn, is de actiebereidheid in het vernieuwingsgebied iets geringer dan elders in Amsterdam.
- De actiebereidheid in de reeds vernieuwde Bijlmermeer is ongeveer even hoog als in het totale vernieuwingsgebied.

8.4 Conclusies empowerment

Binnen dit hoofdstuk is één subdoel van de vernieuwingsoperatie aan de orde gekomen. Het betreft een subdoel binnen het thema onderwijs.

Conclusie onderwijs

- Er komt een sluitende aanpak inburgering; de wachtlijst is binnen 4 jaar kleiner dan 2 maanden en de mogelijkheden om moeilijk bereikbare groepen in een educatief traject te brengen nemen toe.
- ✎ De wachtlijsten zijn voor nieuwkomers regelmatig langer dan 2 maanden, maar voor oudkomers korter. Het regelen van kinderopvang voor de cursisten is problematisch. Van de moeilijk bereikbare groepen worden Antillianen inmiddels goed bereikt. Het werven van Hindoestanen blijft moeizaam.

Conclusie sociale banden en organisatie

De sociale banden in de buurt zijn in het vernieuwingsgebied vergelijkbaar met die van de stad in 1999. Iets meer dan tweederde van de inwoners geeft aan vrienden in de buurt te hebben wonen terwijl iets meer dan 40% er ook familie heeft wonen. De bereidheid actie te ondernemen voor de eigen buurt is iets lager dan het stedelijk gemiddelde.

9 Nieuw Amsterdam

Het tweede hoofddoel van de Bijlmermeer vernieuwingsoperatie luidt:

- ② **Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie in 2011 het exploitatietekort tot nul teruggebracht.**

Onder dit tweede hoofddoel zijn twee themadoelen geformuleerd:

Klanttevredenheid

- ◆ **Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over het wonen bij de corporatie.**

Exploitatie

- ◆ **Nieuw Amsterdam wordt een structureel gezonde woningverhuurder.**

9.1 Klanttevredenheid Bij Nieuw Amsterdam

Om Nieuw Amsterdam financieel gezond te kunnen exploiteren is het noodzakelijk dat de huurders tevreden zijn over het product waarvoor ze betalen. Daarom is er het volgende themadoel en subdoel gesteld.

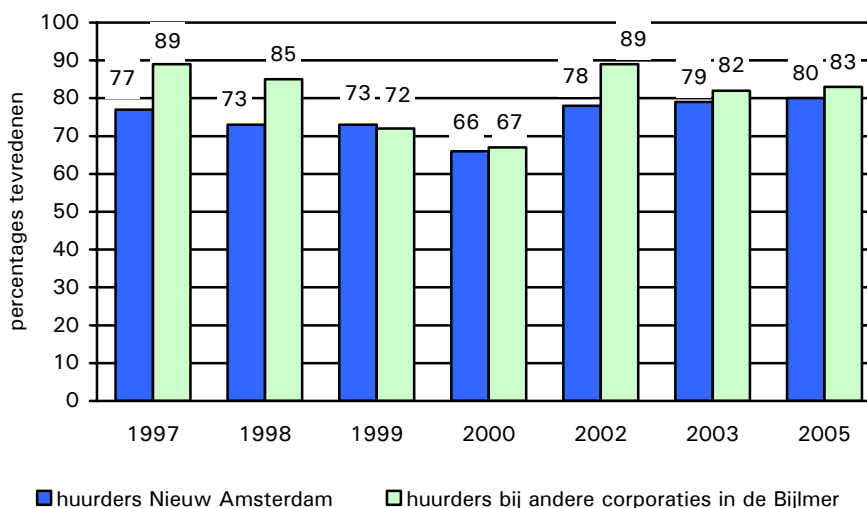
- ◆ **Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over hun woongenot.**
- **De tevredenheid over het wonen in woningen van Nieuw Amsterdam is niet lager dan bij huishoudens die kiezen voor andere corporaties in de Bijlmermeer.**

Opmerking vooraf

Voor het bepalen van de klanttevredenheid van huurders van Nieuw Amsterdam worden bewoners van het vernieuwingsgebied die bij deze woningstichting huren vergeleken met inwoners van het vernieuwingsgebied die bij andere verenigingen huren. De bewonersenquête wordt voor dit doel in subgroepen verdeeld. De eerste groep respondenten bestaat uit inwoners die een woning huren bij Nieuw Amsterdam (of Patrimonium / Rochdale). De tweede groep respondenten bestaat uit inwoners die bij andere woningstichtingen huren. Huurders van particulieren zijn uitdrukkelijk niet toegevoegd aan de referentiegroep omdat het type woning van en de geleverde service aan deze groep respondenten niet goed vergelijkbaar is met huurders van Nieuw Amsterdam. Particuliere huizenbezitters zijn buiten de referentiegroep gelaten omdat deels de vragen niet van toepassing zijn en deels particuliere woningen niet te vergelijken zijn met het woningbezit van de woningstichting.

De steekproef voor de bewonersenquête is echter niet gestratificeerd genomen. Dit heeft tot gevolg dat het aantal respondenten in de controlegroep in 2005 slechts 63 bedroeg tegen 290 respondenten in de categorie huurders van Nieuw Amsterdam. Het geringe aantal van de eerste deelpopulatie zorgt voor een hoge mate van onbetrouwbaarheid waardoor de weergegeven cijfers slechts indicatief zijn.

Afbeelding 9.1.1 Woontevredenheid (percentage (zeer) tevreden)

Bron: bewonersenquêtes

- De woontevredenheid is in de onderzoeksperiode aan fluctuatie onderhevig geweest. Huurders van Nieuw Amsterdam zijn echter alle jaren minder tevreden over het wonen dan huurders van de andere corporaties. Het relatieve verschil tussen beide groepen ten aanzien van de woontevredenheid is echter wel afgenomen in de onderzoeksperiode en is bijna gelijk.

Tabel 9.1.1 Tevredenheid woning huurders Nieuw Amsterdam/ andere bewoners Bijlmermeer (percentage (zeer) tevreden)

	Nieuw Amsterdam							Bijlmer overig						
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
grootte woning	89	87	87	83	87	86	82	89	83	83	80	78	87	76
indeling woning	72	65	83	68	83	69	74	84	73	64	65	78	69	71
woonlasten	36	24	30	50	41	51	39	55	56	40	45	59	52	36
naaste burens	72	76	77	59	77	76	79	87	76	75	74	78	84	71
geluidsoverlast	69	76	71	64	26	37	41	89	80	86	76	18	46	38

Bron: bewonersenquêtes

- Uit tabel 9.1.1 blijkt dat het verschil in woontevredenheid tussen beide typen huurders vooral verklaard moet worden door de grotere waardering van de grootte van de woning en de naaste burens van de huurders van Nieuw Amsterdam.

Tabel 9.1.2 Oordeel over verhuurders Bijlmermeer (gemiddeld rapportcijfer)

	onderhoud woning	onderhoud flatgebouw	reactie op technische klachten
Nieuw Amsterdam			
1997	5,5	6,1	5,5
1998	5,9	5,5	5,4
1999	5,1	5,0	5,5
2000	5,1	5,6	5,7
2002	6,3	5,9	5,8
2003	5,8	6,0	5,9
2005	6,2	5,9	6,2
Andere corporaties Bijlmer			
1997	5,1	5,7	5,8
1998	6,4	7,1	6,1
1999	6,4	6,1	6,0
2000	6,2	6,2	6,1
2002	6,4	6,0	6,2
2003	5,9	5,9	6,0
2005	5,7	5,7	6,4

Bron: bewonersenquête

- Huurders van Nieuw Amsterdam vellen een iets positiever oordeel over het onderhoud van de woning en de reactie op technische klachten van de verhuurder dan in voorgaande jaren. De waardering voor het onderhoud van het flatgebouw schommelt rond de 6. Het oordeel van de overige huurders in het vernieuwingsgebied over het onderhoud is in 2005 gedaald en het cijfer voor de reactie op klachten is gestegen. Het verschil tussen de twee typen huurders ligt dicht bij elkaar.

Het woongenot van huurders van Nieuw Amsterdam hangt niet alleen af van de woning zelf, maar ook van de ondervonden overlast van de omgeving.

Tabel 9.1.3 Overlast (percentage dat 'vaak' overlast ondervindt)

	overlast door verkeerslawaa	overlast door vliegtuiglawaai	overlast van omwonenden
Nieuw Amsterdam			
1997	12	41	21
1998	18	47	24
1999	31	61	22
2000	20	45	21
2002	22	49	20
2003	16	33	18
2005	20	37	15
Bijlmermeer overig			
1997	14	53	8
1998	20	51	17
1999	19	56	14
2000	14	43	17
2002	25	51	19
2003	7	38	20
2005	27	24	33

Bron: bewonersenquête

- Huurders van Nieuw Amsterdam hebben in 2005 weer meer last van verkeerslawaaï en vliegtuiglawaaï dan in 2003. Overlast door omwonenden daalt al jaren.
- Overlast door vliegtuiglawaaï is bij de overige huurders een stuk lager. Overlast door verkeerslawaaï en overlast door omwonenden is bij hen daarentegen in 2005 veel hoger.

Tabel 9.1.4 Vervuiling en vandalisme in/ rond de woning (percentage 'komt vaak voor')

	Nieuw Amsterdam							Bijlmermeer overig						
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
vernietiging	56	57	65	49	54	52	42	35	26	31	45	37	54	50
brandstichting	16	20	20	12	11	10	7	4	16	-	9	5	4	10
vervuiling	66	69	54	61	69	61	56	39	50	43	62	58	67	57

Bron: bewonersenquête

- Het niveau van vernietiging, brandstichting en vervuiling is bij huurders van Nieuw Amsterdam lager dan bij de overige huurders in het vernieuwingsgebied.
- Over de gehele onderzoeksperiode bezien is het oordeel van huurders van Nieuw Amsterdam minder slecht geworden terwijl dat van overige huurders is verslechterd.

Wat zijn de redenen voor huurders van een woning van Nieuw Amsterdam om te verhuizen? Worden deze bepaald door de woning of is dat misschien de buurt? Gegevens hierover worden gepresenteerd in de volgende tabel, waarbij de resultaten worden vergeleken met Bijlmerbewoners die niet in een woning van Nieuw Amsterdam wonen.

Tabel 9.1.5 Verhuisredenen (percentage huishoudens die (misschien) willen verhuizen)³⁷

(meerdere antwoorden mogelijk)	Nieuw Amsterdam								Bijlmermeer overig							
	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005		
privé-omstandigheden	18	18	11	16	16	20	22	21	22	24	16	33	30	23		
woning is niet naar wens	14	11	17	33	21	19	26	17	16	29	28	27	21	35		
woning is te duur	21	44	33	19	10	9	8	8	16	-	13	12	18	9		
medebewoners flat bevallen niet	6	8	6	11	10	4	6	13	7	6	6	-	3	11		
vervuiling in en om de flat	17	27	21	13	10	12	10	8	7	12	13	6	12	3		
vandalisme in en om de flat	10	26	21	13	10	6	6	4	4	-	6	-	12	3		
buurt is niet naar wens	19	17	13	19	15	17	16	8	16	12	15	20	32	19		
onveiligheid in de buurt	21	33	33	27	18	19	11	21	4	6	8	8	26	4		
anders	24	17	21	19	22	19	17	29	47	24	26	12	23	16		
weet niet	8	3	5	6	0	3	2	0	-	-	4	3	-	7		

Bron: bewonersenquête

Noot 37 Omdat men meerdere redenen kon noemen waarom men wil verhuizen, tellen de percentages niet op tot 100%.

- Van de huurders van Nieuw Amsterdam geeft 54% (156 respondenten) aan misschien of zeker te willen verhuizen. Van de categorie overige huurders heeft 49% (31 respondenten) dezelfde verhuiscens. De verhuisredenen verschillen sterk per jaar en gezien het geringe aantal respondenten kan geen duidelijk patroon worden waargenomen.

9.2 Exploitatie

Centraal in het tweede hoofddoel staat de exploitatie van Nieuw Amsterdam. Nieuw Amsterdam bezit vrijwel alle hoogbouwwooningen in de Bijlmermeer. Problemen in deze wijk zijn daarom ook direct problemen voor de exploitatie van Nieuw Amsterdam. Doordat Nieuw Amsterdam met grootschalige leegstand te maken had, kampte de woningbouwcorporatie met grote exploitatietekorten. Daarom zijn de volgende doelen geformuleerd:

Het themadoel over de exploitatie van Nieuw Amsterdam luidt:

◆ Nieuw Amsterdam wordt een structureel gezonde woningverhuurder.

Dit themadoel is geconcretiseerd door de volgende subdoelen:

- mutatiegraad niet hoger dan het gemiddeld Amsterdams peil;
- aantal mutaties gelijk aan aantal verhuringen;
- daling leegstand (niet verbeterde woningvoorraad naar 2,5%, verbeterde/ nieuwe woningen naar 1% in 1999);
- instroom nieuwe huurders vormt een afspiegeling van de vraag in de regio.
- onderhoudsuitgaven op gemiddeld Amsterdams peil;
- huurderving door wanbetaling van 2,1% naar 1% van de 'moethuur'

In de hier gepresenteerde gegevens van Nieuw Amsterdam zijn mutaties en leegstand door de sloop zo veel mogelijk buiten beschouwing gelaten. Toch is het niet voor alle items mogelijk geweest deze invloed uit te filteren.

- **Mutatiegraad op gemiddeld Amsterdams peil.**
- **Aantal mutaties gelijk aan aantal verhuringen.**

Tabel 9.2.1 Mutaties / verhuringen (percentages van het aantal woningen, op 31 december)

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
alle Amsterdamse woningcorporaties	mutaties	-	8,2	-	11,3	10,2	7,9	-	5,6	6,4	5,7	5,5 ³⁸	5,2
Nieuw Amsterdam	mutaties	16,8	17,8	16,7	16,5	14,6	15,6	9,6 ³⁹	7,8	6,2	6,8	8,6 ⁴⁰	8,2
	verhuringen	14,2	20,7	17,1	17,3	13,5	16,4	10,2	8,2	8,3	8,2	8,6	8,2

Bron: Jaarrapportage Woonruimtebemiddeling 2002 van Woningnet, Rochdale (voorheen 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam) en AFWC

Noot 38 Vanaf 2004 is dit cijfer uitsluitend gebaseerd op gegevens van Woningnet

Noot 39 Vanaf 2000 is dit cijfer inclusief herhuisvesting. De mutaties inclusief herhuisvesting bedraagt in 2005 16,4%.

Noot 40 Vanaf 2004 bepaalt Nieuw Amsterdam de mutaties o.b.v. de verhuringen.

- De mutaties als percentage van het totaal aantal woningen van Nieuw Amsterdam vertoonde tot 2003 een duidelijk dalende trend. Daarna steeg de mutatiegraad weer. De waarden van 2004 en 2005 liggen daarom gemiddeld drie procentpunten boven het stedelijk gemiddelde.
- Het aantal verhuringen lag in de periode 1999-2003 boven het aantal mutaties wat betekent dat de gemiddelde leegstand zou moeten afnemen. Vanaf 2004 hanteert Nieuw Amsterdam dezelfde definitie voor mutaties en verhuringen en is dus geen verschil meer tussen de cijfers.

■ **Daling leegstand: niet verbeterde woningvoorraad naar 2,5%, verbeterde/ nieuwbouwwoningen naar 1%.**

Tot 1998 betrof de verbeterde woningvoorraad nog slechts een klein deel van de woningvoorraad, de gemiddelde leegstand van 1994 tot en met 1997 kan daarom worden gezien als de gemiddelde leegstand voor de niet verbeterde woningvoorraad. Na dat jaar is het aandeel verbeterde woningvoorraad steeds groter geworden. Vanaf 1997 kan de gemiddelde leegstand uitgesplitst worden naar wel- en niet verbeterde woningvoorraad, zodat het subdoel met betrekking tot de leegstand beter kan worden getoetst.

Tabel 9.2.2 Gemiddelde leegstand Nieuw Amsterdam naar wel/ niet verbeterde woningvoorraad (percentages van het aantal woningen, per 31 december)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Alle Amsterdamse woningcorporaties												
leegstand	-	-	-	1,3	0,7	0,6	-	1,1	0,5	-	-	-
Nieuw Amsterdam												
gemiddelde leegstand	4,8	5,9	4,0	3,0	3,3	3,2	3,2	3,5	7,3	6,5	10,2	10,4
gemiddelde leegstand excl. renovatie leegstand	-	-	-	-	-	2,5	1,9	2,3	2,4	2,0	2,4	2,1
gemiddelde leegstand niet verbeterde hoogbouwwoon- ingen exclusief renovatie	7,0	5,1	4,3	2,8	3,5	2,7	3,4	3,7	-	-	-	-
gemiddelde leegstand wel verbeterde hoogbouwwoon- ingen/ nieuwbouwwoningen	4,8	5,9	4,0	3,0	3,4	3,4	3,4	2,7	2,8	2,3	2,7	2,6
gemiddelde leegstand wel verbeterde hoogbouwwoon- ingen/ nieuwbouwwoningen	-	-	-	1,3	0,9	1,1	1,7	1,2	1,1	0,9	1,8	1,6

Bron: AFWC, per 1-1-2003 Nieuw Amsterdam (nu Rochdale)

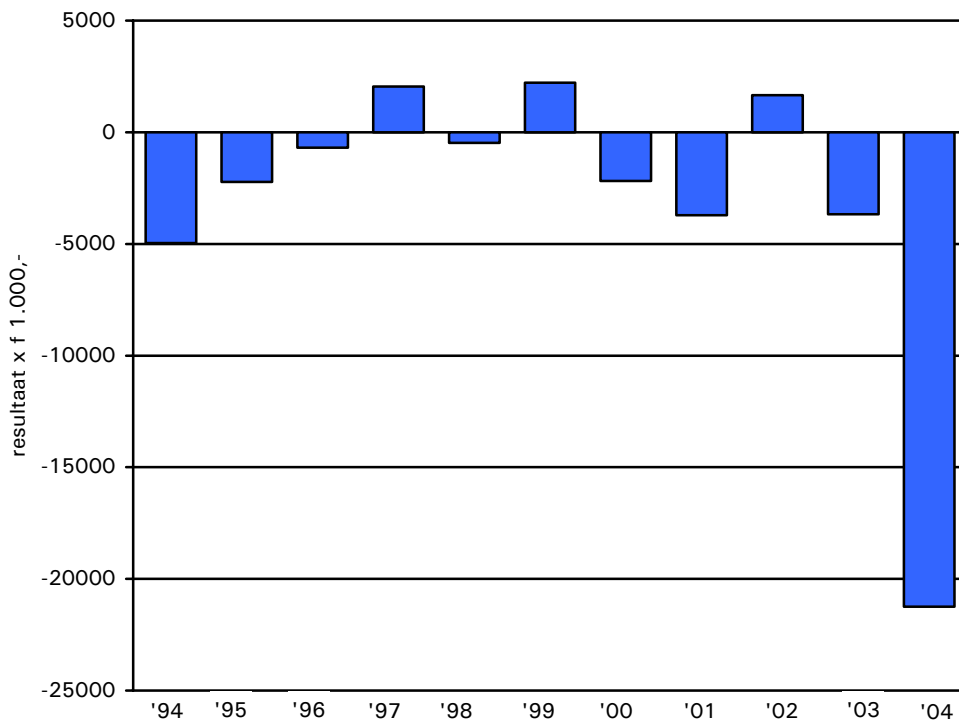
- De gemiddelde leegstand exclusief renovatie leegstand bedraagt 2,1%. Dit percentage ligt boven het stedelijk gemiddelde van 2002 dat op 0,5% ligt.
- Dit hoge leegstandspercentage wordt verklaard door de gemiddelde leegstand in de niet verbeterde hoogbouwwooningen (2,6% in 2005). De gemiddelde leegstand in de reeds vernieuwde Bijlmermeer is daarentegen 1,6%.

■ **Instream nieuwe huurders vormt een afspiegeling van de vraag in de regio.**

Bij dit subdoel is niet aangegeven waar nu precies naar gekeken moet worden (inkomen, opleiding, etniciteit). Bovendien zijn gegevens over 'de vraag in de regio' lastig te vergaren. Om toch een indicatie te geven werd in voorgaande jaren het geboorteland van nieuwe huurders van Nieuw Amsterdam weergegeven. Sinds de samenwerking met Patrimonium zijn deze cijfers niet meer beschikbaar. In de bijlage zijn de cijfers van voorgaande jaren nog terug te vinden.

Het tweede hoofddoel stelt expliciet dat het exploitatietekort tot nul teruggebracht moet zijn in 2011. In afbeelding 9.2.1 is het verloop van het bedrijfsresultaat te zien.

Afbeelding 9.2.1 Jaarresultaat (in 1000 euro's)

Bron: 4e kwartaalrapportages / jaarverslag 2004, Nieuw Amsterdam

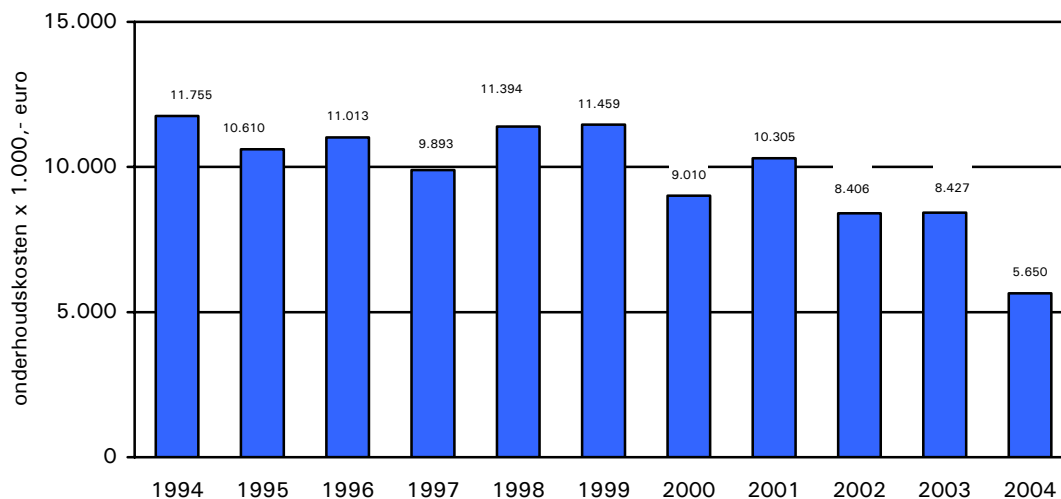
- Het jaarresultaat voor 2004 bedraagt -21.246.000,-. Dit wijkt in grote mate af van de resultaten van eerdere jaren. Uit het jaarverslag Nieuw Amsterdam 2004 blijkt dat de daling ten opzichte van 2003 onder meer is veroorzaakt door een daling van het jaarresultaat en een stijging van de buitengewone lasten.

Anders dan in andere cijfers van Nieuw Amsterdam die in deze monitor worden gepresenteerd, komen de kosten (leegstand door sloop, nieuwbouw, renovatie) en baten (subsidies, verkoop woningen) van de vernieuwingsoperatie in deze cijfers wel tot uitdrukking.

■ Onderhoudsuitgaven op gemiddeld Amsterdams peil

Bij de onderhoudskosten zijn de sloop- en renovatieactiviteiten niet opgenomen.

Afbeelding 9.2.2 Totaal onderhoudskosten (in 1000 euro's)

Bron: 4e kwartaalrapportages / jaarverslag 2004, Nieuw Amsterdam

De onderhoudsuitgaven van Nieuw Amsterdam zijn sinds 1994 met meer dan de helft gedaald. Als de inflatie niet meegerekend wordt (1996-2005: 24%⁴¹) is de daling zelfs nog groter. Dit resultaat wordt echter vertekend door het achterwege blijven van onderhoudswerkzaamheden aan flats die genomineerd zijn voor sloop of renovatie.

Tabel 9.2.3 Totale onderhoudsuitgaven als percentage van de huren en vergoedingen

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Nieuw Amsterdam	24	21	21	18	22	23	17	21	16	16	11
Gezamenlijke Amsterdamse woningbouwcorporaties	-	22	18	18	18	19	-	-	-	-	-

Bron: Jaarverslagen Nieuw Amsterdam en Kengetallen 1992-1996 en 1993-1997 Amsterdamse volkshuisvestingsinstellingen, Stedelijke Woningdienst

- De onderhoudsuitgaven als percentage van huren en vergoedingen is in de onderzoeksperiode gedaald. In de laatste onderzoeksjaren wordt een niveau gehaald dat onder het stedelijk gemiddelde ligt van 1999 ligt.

Noot 41 Geharmoniseerde prijsindex CBS (www.cbs.nl)

■ **Inkomstenderving door wanbetaling van 2,1% naar 1% van de 'moethuur'.**

Tabel 9.2.4 Inkomstenderving door niet meer te innen huur (percentage v/d huren en vergoedingen (tot en met 1999 als percentage van de moethuur⁴²))

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
vertrokken huurders	5,4	5,3	3,7	4,2	4,1	4,4	-	-	7,3	-	8,9	-

Bron: Rochdale (t/m 1999 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam)

In de tweede saneringsaanvraag (1995) bleek dat 8 à 10% van de huurders van Nieuw Amsterdam bij de deurwaarder liep. Jaarlijks werden ca 300 woningen ont-ruid. Omdat vertrokken huurders hun rekeningen niet meer betaalden liep Nieuw Amsterdam jaarlijks 2,5 miljoen gulden mis (dat was 2,1% van de totale huurinkomsten).

In Tabel 9.2.4 wordt het openstaande bedrag weergegeven dat vertrokken huurders nog schuldig zijn aan Nieuw Amsterdam als percentage van de huren en vergoedingen. Het openstaande bedrag wordt echter niet jaarlijks afgeboekt zodat een openstaand bedrag een slechte indicatie geeft over de prestaties in een bepaald jaar.

Tabel 9.2.5 Huurachterstand⁴³ Nieuw Amsterdam en alle Amsterdamse woningcorporaties (percentage van huren en vergoedingen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
huurachterstand Nieuw Amsterdam	4,1	3,5	2,6	2,5	2,2	4,0	2,1	1,9	2,0	2,1	1,4	1,5
huurachterstand alle woningbouwcorporaties	1,9	2,1	1,6	1,5	1,2	1,3	-	-	-	-	-	-

Bron: Rochdale en AFWC (tot en met 1999)

- Uit tabel 9.2.5 blijkt dat het nog openstaande bedrag op zittende huurders in 2005 1,5% bedraagt. Dit is iets hoger dan het laatst bekende stedelijke cijfer wat zou kunnen betekenen dat huurders in het vernieuwingsgebied in 2005 een minder goede betalingsdiscipline kennen dan de gemiddelde stadsbewoner.

Noot 42 Moethuur is opgebouwd uit huren + vergoedingen + individuele huursubsidie.

Noot 43 'Onder huurachterstand wordt verstaan de balanspost huurdebiteuren (zittende bewoners). Een eventuele voorziening voor huurdebiteuren is hierop niet in mindering gebracht. Huurachterstand wordt uitgedrukt in een percentage van de som van huren en vergoedingen voor leveringen en diensten, zonder aftrek van de derving van huren en vergoedingen' (uit Kengetallen 1992-1996 Amsterdamse volkshuisvestingsinstellingen).

In de onderstaande tabel worden de kosten als gevolg van leegstand weergegeven.

Tabel 9.2.6 Huurderving netto huur Nieuw Amsterdam uitgesplitst naar projectleegstand en exploitatie: de kosten van leegstand (in 1000 euro's)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
projecten	55	1.385	1.495	1.522	776	353	1.812	1.708	2.860	2.901
exploitatie	1.739	1.446	1.251	1.538	1.321	1.207	918	756	863	736
totaal	1.794	2.832	2.746	3.061	2.097	1.560	2.730	2.465	3.723	3.637

Bron: Rochdale

- De kosten van huurderving door leegstand zijn aan fluctuatie onderhevig. Blijft leegstand als gevolg van de vernieuwingsoperatie buiten beschouwing dan vertoont de onderzoeksperiode een duidelijk dalende trend.

9.3 Conclusies Nieuw Amsterdam

Conclusies Klanttevredenheid

- Tevredenheid over wonen bij Nieuw Amsterdam is niet lager dan bij andere huishoudens in de Bijlmermeer.
- Huurders bij Nieuw Amsterdam zijn in de onderzoeksperiode minder tevreden over het wonen dan de overige huurders maar het verschil is wel kleiner geworden. Ten aanzien van het oordeel over verschillende aspecten van het wonen lijken de verhuurders van Nieuw Amsterdam juist positiever te zijn dan de overige huurders.
- ◆ Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over hun woongenot.
- Alhoewel het moeilijk is een consistente uitspraak te doen op basis van de beschikbare cijfers lijkt de tevredenheid over het woongenot van beide typen huurders dicht bij elkaar te liggen. De sterke overeenkomsten tussen beide typen huurders vertaalt zich in een vergelijkbaar grote verhuwens. Ongeveer de helft van beide typen huurders geeft aan zeker of misschien te willen verhuizen.

Conclusies Exploitatie

- Mutatiegraad niet hoger dan het gemiddeld Amsterdams peil.
- De mutatiegraad van Nieuw Amsterdam is de afgelopen jaren weer gestegen en ligt nu duidelijk boven het stedelijk gemiddelde.
- Aantal mutaties gelijk aan aantal verhuringen.
- Het aantal verhuringen lag in de periode 1999-2003 boven het aantal mutaties wat betekent dat de gemiddelde leegstand zou moeten zijn afgenomen. Daarmee zou dit subdoel dus gehaald zijn. Vanaf 2004 wordt door Nieuw Amsterdam geen onderscheid meer gemaakt tussen verhuringen en mutaties.

- Daling leegstand (niet verbeterde woningvoorraad naar 2,5%, verbeterde/ nieuwe woningen naar 1%).
- De gemiddelde leegstand niet verbeterde hoogbouwoningen ligt met 2,6% net boven de grens van 2,5% waardoor het subdoel nog steeds in zicht is. De gemiddelde leegstand wel verbeterde hoogbouwoningen zit met 1,6% een stuk boven het streefniveau van 1% waardoor het subdoel verder weg is geraakt.

- Instroom nieuwe huurders vormt een afspiegeling van de vraag in de regio.
- Dit doel is met ingang van 2000 moeilijk meetbaar geworden. Afgaand op het demografische / etnografische profiel van de Bijlmermeer uit hoofdstuk 3 blijkt echter dat het vernieuwingsgebied een beeld vertoont dat steeds meer afwijkt van die van Amsterdam. Aangezien Nieuw Amsterdam het grootste deel van de woningvoorraad bezit lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat dit subdoel nog niet gehaald is.

- Onderhoudsuitgaven op gemiddeld Amsterdams peil.
- De gemiddelde onderhoudsuitgaven liggen onder het Amsterdamse gemiddelde van 1999.

- Huurderving door wanbetaling van 2,1% naar 1% van de 'moethuur'.
- Het beschikbare getal drukt niet de aanwas aan van de huurderving maar het totale openstaande bedrag aan huurderving. Er wordt dus niet afgeschreven, waardoor het openstaande bedrag een slechte indicatie geeft over de prestaties in een bepaald jaar.

- ◆ Nieuw Amsterdam wordt een structureel gezonde woningverhuurder.
- De financiële situatie van Nieuw Amsterdam kent een grillig verloop. In 2004 is een record negatief resultaat behaald. Dit hangt enerzijds samen met een daling van het jaarresultaat en anderzijds met een stijging van de buitengewone lasten. De onderhoudskosten als percentage van de huren en vergoedingen zijn wel sterk gedaald en onder het stadsgemiddelde gekomen.
- De mutatiecijfers voor de woningstichting zijn een stuk lager dan in het begin van onderzoeksperiode maar liggen wel boven het gemiddelde van de Amsterdamse woningcorporaties. Aangezien het percentage mutaties op of onder het percentage verhuringen ligt zou dit verschil normaliter moeten resulteren in minder leegstand. De cijfers lijken deze aanname niet te bevestigen.

10 Conclusies

In 1992 is in de Bijlmermeer een omvangrijke vernieuwingsoperatie gestart die zal voortduren tot op zijn vroegst 2011. In de afspraken die over de vernieuwingsoperatie zijn gemaakt, werd bepaald dat de voortgang van de vernieuwing vastgelegd moet worden in een jaarlijkse monitor. In een zogenaamd 'Programma van Eisen' zijn doelen, subdoelen en ijkpunten uit nota's die betrekking hebben op het vernieuwingsgebied in de Bijlmermeer gerangschikt en zoveel mogelijk omgezet in meetbare termen, die jaarlijks op hun voortgang onderzocht worden. Deze meetbare termen hebben betrekking op het vernieuwingsgebied in het algemeen en op woningstichting Nieuw Amsterdam in het bijzonder.

De vernieuwingsoperatie beoogt van de Bijlmermeer een wijk te maken die in veel opzichten vergelijkbaar is met het Amsterdamse gemiddelde. Om die reden wordt in de monitor de voortgang in het vernieuwingsgebied middels een tweevoudige vergelijking vastgesteld. Enerzijds worden de veranderingen in de Bijlmermeer in de tijd onderzocht; anderzijds wordt de ontwikkelingen van het verschil tussen de Bijlmermeer en de hele stad gemeten.

Door de diversiteit aan doelen zijn verschillende typen gegevens verzameld. Zo is onder meer gebruik gemaakt van bevolkingscijfers, krantenberichten en politiemateriaal.

Een belangrijk deel van de Bijlmermonitor bestaat uit een bewonersenquête, die speciaal voor de monitor wordt gehouden. De resultaten daarvan worden vergeleken met cijfers uit de Leefbaarheidsmonitor van geheel Amsterdam.

Sinds 2001 wordt echter voor de Leefbaarheidsmonitor Amsterdam gebruik gemaakt van de zogenaamde GSB-vragenlijst. Hierdoor zijn verschillende vragen die in het verleden in Amsterdam gesteld werden, komen te vervallen. Om in het vernieuwingsgebied de ontwikkelingen te kunnen blijven beschrijven is er voor gekozen daar door te gaan met de oude vragenlijst. Dit heeft tot gevolg dat bij verschillende onderwerpen geen recente vergelijking mogelijk is tussen het vernieuwingsgebied en Amsterdam als geheel. In die gevallen is er voor gekozen met gegevens te werken van de laatste Leefbaarheidsmonitor Amsterdam, die nog gebaseerd is op de oude vragenlijst. In de praktijk komt het er dan op neer dat het resultaat van het vernieuwingsgebied van 2005 soms vergeleken wordt met het resultaat van de stad van 1999⁴⁴.

Noot 44 Omdat bij veel van de (sub)doelstellingen het stadsgemiddelde als einddoel is geformuleerd kan dat problematisch zijn. Een daling van bijvoorbeeld de waardering van de Bijlmerbewoner voor zijn buurt is pas dan een verslechtering van de situatie wanneer er zich in de stad geen vergelijkbare trend heeft voorgedaan.

Sinds de meting van 2002 wordt binnen de bewonersenquête onderscheid gemaakt tussen het gehele vernieuwingsgebied en de 'vernieuwde Bijlmermeer'. Met dit laatste wordt dat deel van het vernieuwingsgebied bedoeld dat ofwel bestaat uit nieuwbouw of uit gerenoveerde bouw die opgeleverd is in het kader van de vernieuwingsoperatie. In dit samenvattende hoofdstuk wordt niet expliciet op dit onderscheid ingegaan. Enerzijds omdat bij de doelen dit onderscheid niet is aangegeven, anderzijds omdat in vrijwel alle gevallen de vernieuwde Bijlmermeer zich in iets positievere zin van het gemiddelde van het vernieuwingsgebied onderscheidt. Voor de beschrijving van de verschillen wordt de lezer naar de hoofdtekst van deze rapportage verwezen.

Vanaf de meting van 2005 is de horizon van de vernieuwingsoperatie verschoven van 2009 naar 2011. Dit heeft geen invloed op de jaarreeksen in de monitor. Wel heeft het invloed op de streefdoelen (zie paragraaf 10.4). Omdat van het vernieuwingsgebied nu in 2011 verwacht wordt dat het op het Amsterdams gemiddelde zit (en niet in 2009), zijn de streefdoelen voor 2005 ook minder hoog. Daarom springt het vernieuwingsgebied er vanaf de Bijlmermonitor 2005 iets gunstiger uit in vergelijking met eerdere edities van de monitor.

Vanaf 2003 verschijnt de Bijlmermonitor tweejaarlijks. De volgende rapportage zal daarom het meetjaar 2007 beschrijven.

10.1 Samenvatting conclusies in hoofdlijnen

Wonen en leven in het vernieuwingsgebied

Binnen de vernieuwingsoperatie zijn twee hoofddoelen geformuleerd. Het eerste hoofddoel luidt:

Hoofddoel ❶ **De Bijlmermeer is in 2011 een wijk waar het woon- en leefklimaat even goed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk.**

In het jaar 2005 is in vergelijking met 2003 op een groot aantal punten sprake van consolidatie. De indicatoren die in vorige edities van de Bijlmermonitor verbeterden houden de verbetering veelal vast of verbeteren nog iets meer. Enkele indicatoren lijken het structureel slecht te doen – ze blijven achter lopen.

Voor een aantal thema's geldt dat de ontwikkelingen in de onderzoeksperiode goed verlopen zijn:

- De waardering voor het onderhoud van de openbare ruimte lijkt nauwelijks meer te verschillen van Amsterdam. Bovendien is men er in het vernieuwingsgebied vaker dan in de stad als geheel van overtuigd dat de ontwikkeling van het onderhoud van de openbare ruimte er op vooruit is gegaan. Zo ervaren de bewoners van het vernieuwingsgebied veel minder verloedering dan de gemiddelde Amsterdamer.
- Het vertrouwen dat de buurt in de toekomst verbetert is in vergelijking met de stad opvallend hoog. Dit geldt ook voor het percentage van de inwoners dat van mening is dat de buurt er in het verleden op vooruit is gegaan.
- Het oordeel van Bijlmerbewoners over de eigen buurt is positiever geworden in de onderzoeksperiode. De waargenomen trend vertoont nagenoeg voldoende ontwikkeling om in 2011 het Amsterdams niveau te evenaren.

- Hoewel de gehechtheid en het gevoel van medeverantwoordelijkheid iets lager liggen dan in Amsterdam als geheel lijkt er wel sprake van een afname van de verhuiscens in de richting van het Amsterdamse niveau. Dit kan worden opgevat als een indicatie voor een grotere tevredenheid met de buurt dan in het verleden.
- In het vernieuwingsgebied heeft zich sinds 2002 een sterke daling voorgedaan van aangiftes van strafbare feiten. De aangifteratio is nog wel hoger dan die van de hele politieregio maar het verschil wordt allengs kleiner. Desondanks komt een aantal delicten als straatroof, bedreigingen en overvallen twee tot drie keer vaker voor in het vernieuwingsgebied dan in de politieregio als geheel.
- De verkeersveiligheid en de perceptie van de verkeersveiligheid is in het vernieuwingsgebied beter dan in de rest van Amsterdam. Met name de waardering van de bewoners ligt hoger.
- Alhoewel de gevoelens van onveiligheid in de onderzoeksperiode aan fluctuatie onderhevig zijn, is de afgelopen jaren sprake van een dalende tendens. Het vernieuwingsgebied scoort nog (iets) slechter dan het stedelijk gemiddelde, maar is op de goede weg.
- De onderwijssituatie is in het vernieuwingsgebied al gedurende de hele onderzoeksperiode bevredigend. De scores van de basisscholen liggen rond het gemiddelde van de stad terwijl het voortgezet onderwijs soms boven het stadsniveau presteert. De verdeling van de leerlingen op de school voor voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer strookt echter niet met het Amsterdams gemiddelde: relatief veel leerlingen in de Bijlmermeer zitten op het VMBO en weinig op het VWO. Mogelijk kiezen leerlingen in de Bijlmermeer een (te) laag schooltype of gaan VWO en Havo-leerlingen buiten het vernieuwingsgebied naar school. Als het klopt dat leerlingen in de Bijlmermeer een (te) laag schooltype kiezen verklaart dit lage tussentijdse schooluitval. De aandacht voor het onderwijs in de Bijlmermeer zou zich in dat geval op de schoolkeuze moeten richten.

Enkele vernieuwings thema's vertonen in 2005 te weinig ontwikkeling om in 2011 aan de doelstellingen te kunnen voldoen:

- Het oordeel over de sociale kwaliteit van de woonomgeving is in de onderzoeksperiode iets positiever geworden maar stijgt onvoldoende om de Amsterdamse stijging te kunnen bijbenen.
- Het aantal personen als percentage van het totaal aantal huishoudens dat jaarlijks verhuist uit het vernieuwingsgebied ligt gemiddeld genomen hoger dan in Amsterdam.
- Drugsoverlast wordt gedurende de onderzoeksperiode door gemiddeld 40% van de inwoners gezien als een verschijnsel dat vaak voorkomt. Alhoewel het verschil met het stedelijk gemiddelde kleiner is geworden, is het niettemin nog twee tot drie keer hoger.
- De maatschappelijke en financieel-economische positie van de bewoners van het vernieuwingsgebied fluctueert in de onderzoeksperiode. De werkloosheid is gemiddeld genomen sterk gedaald en ligt tegen het stedelijk gemiddelde aan, maar de afstand tot de arbeidsmarkt wordt niet kleiner. De Bijlmermeer blijft het (iets) slechter doen dan de stad als geheel.

Op een aantal punten is er nauwelijks ontwikkeling geboekt of is er zelfs sprake van een verslechtering:

- Afgaand op de vergelijking van het gemiddeld aantal reacties op woningadvertenties in het vernieuwingsgebied met de stad Amsterdam kan geconcludeerd worden dat de Bijlmermeer minder populair is geworden voor woningzoekenden en beduidend minder in trek is dan de rest van Amsterdam. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in het vernieuwingsgebied ook (onaantrekkelijke) onverbeterde hoogbouwoningen aangeboden worden.
- De jeugdcriminaliteit is in vergelijking met het stedelijk beeld relatief (iets) verslechterd. Jeugdigen in het vernieuwingsgebied worden vaker aangehouden voor straatroof en winkeldiefstal dan gemiddeld in Amsterdam.
- Het imago van de Bijlmermeer in de pers wordt in de onderzoeksperiode niet positiever. Alhoewel het aantal artikelen dat 'neutraal' genoemd kan worden ook groot is, is het aantal negatieve artikelen in de meerderheid. Naast veelal neutrale artikelen over bewoners en hun voorzieningen wordt veel geschreven over criminaliteit en onveiligheid.

Woningstichting Nieuw Amsterdam

Het tweede hoofddoel dat binnen de vernieuwingsoperatie geformuleerd is luidt:

Hoofddoel ② **Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie in 2011 het exploitatietekort tot nul teruggebracht.**

Het tweede hoofddoel valt uiteen in diverse indicatoren en deze laten een diffuus beeld zien. De klanttevredenheid van Nieuw Amsterdam lijkt op die van de andere sociale huurders in het vernieuwingsgebied. Het percentage mutaties is toegenomen en ligt duidelijk boven het stedelijk gemiddelde. Het aantal mutaties ligt wel onder of op het aantal verhuringen waardoor de leegstand zou moeten verminderen. De leegstand in de oude hoogbouw is dicht bij het streefgetal, maar de leegstand in reeds vernieuwde woningen zit een stuk boven het streefniveau. De kosten voor onderhoud liggen beneden het stedelijk gemiddelde.

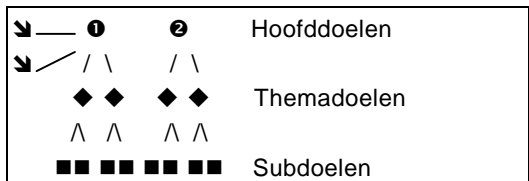
10.2 De ontwikkelingen in detail

In paragraaf 10.1 is de voortgang in het vernieuwingsgebied in grote lijnen in kaart gebracht door doelen te rangschikken op basis van de mate waarin de voortgang al dan niet voldoende was. In deze paragraaf zal per *vernieuwingsthema* worden nagegaan waar de sterkere en zwakkere punten liggen. De thema's zijn: doorstroom bewoners en imago, woning en woonomgeving, veiligheid, werk en scholing. Deze themadoelen zijn onderverdeeld in subdoelen die direct meetbaar zijn. Per subdoel wordt bovendien nauwkeurig aangegeven wat de voortgang is.

Hoofddoelen, themadoelen en subdoelen staan met elkaar in een hiërarchisch verband. Ter verduidelijking van deze structuur zal in de tekst met symbolen worden gewerkt die als volgt gelezen moeten worden:

- Hoofddoel.
- ◆ Themadoel.
- Subdoel.
- ↘ Conclusies met betrekking tot dat doel, die in de hoofdtekst zijn getrokken.
- ➔ Belangrijke conclusies die niet direct met één van de subdoelen te maken hebben maar wel met de hoofddoelen, zullen ook worden aangehaald.

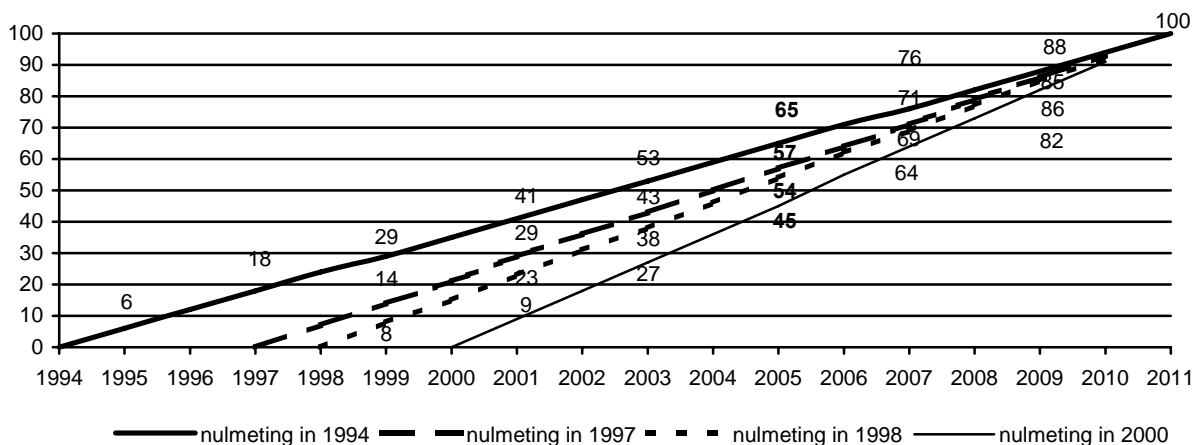
Afbeelding 10.2.1 Hiërarchische structuur van de vernieuwingsdoelen

☞ Doelbereikingspercentages. Deze percentages geven aan in hoeverre het gestelde doel bereikt is, ten opzichte van de eerste meting. Deze eerste meting is meestal 1994 of 1997. In het eerste meetjaar wordt het voortgangpercentage op nul gesteld. Als een doel volledig is bereikt, is het voortgangpercentage 100%. Als het doel in 2005 nog even ver weg is als in het eerste gemeten jaar, is het voortgangpercentage dus nog steeds 0%. De percentages moeten slechts als indicatoren worden gelezen.

Voor deze monitor is er van uitgegaan dat elk doel in 2011, aan het einde van de vernieuwing, gehaald moet zijn. Afhankelijk van het eerste meetjaar is dan een tijdschema op te stellen waarin te zien is in welk jaar de voortgangpercentages welk niveau bereikt moeten hebben. In de volgende afbeelding zijn de vier veelvoorkomende tijdschema's afgebeeld.

Afbeelding 10.2.2 Tijdschema's voortgangpercentages t.o.v. 1994, 1997, 1998 en 2000

Als een doel in 2011 bereikt dient te zijn, en de nulmeting was in 1997 dan zou in 2005 57% van het doel bereikt moeten zijn. Als de nulmeting in 1994 ligt, is het streefvoortgangpercentage in 2005 65%.

10.3 Bevolking

Voor een beter begrip van de ontwikkelingen in het vernieuwingsgebied wordt in de Bijlmermonitor ook stil gestaan bij de bevolkingssamenstelling van de Bijlmermeer in vergelijking met die in de rest van de stad.

- Het aantal woningen is sinds 1994 gedaald.
- Het percentage woningen in bezit van particulieren is gestegen en is nu iets meer dan 10%.
- Het aantal inwoners in de Bijlmermeer is sinds 1994 met bijna 20% gedaald, terwijl in de rest van de stad het aantal inwoners na 1997 is gestegen.
- In de Bijlmermeer wonen relatief veel kinderen en jongeren (tot 24 jaar) en weinig 25-34 jarigen en ouderen.
- In de Bijlmermeer heeft slechts eenzesde van de bevolking een Nederlandse achtergrond. Er wonen in verhouding tot de rest van de stad veel Surinamers, Antillianen en mensen uit diverse niet-geïndustrialiseerde landen, maar relatief weinig Turken en Marokkanen. Deze verschillen tussen de Bijlmermeer en de rest van de stad zijn sinds 1994 iets toegenomen.
- Ook de verhouding tussen de verschillende typen huishoudens in de Bijlmermeer verschilt duidelijk van de situatie in de rest van de stad. In de Bijlmermeer wonen relatief veel éénoudergezinnen met inwonende kinderen. Er wonen in vergelijking met de rest van Amsterdam weinig alleenwonenden. Deze geconstateerde afwijkingen van de Bijlmermeer ten opzichte van de rest van de stad zijn sinds 1994 alleen maar toegenomen.

10.4 Ontwikkelingen rond de vernieuwings thema's in de Bijlmermeer

Hoofddoel ①

De Bijlmermeer is in 2011 een wijk waar het woon- en leefklimaat even goed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk.

Doorstroom inwoners en imago

■ **Het aantal vertrekkers uit de Bijlmer wordt hooguit even groot als het aantal vertrekkers uit een gemiddelde Amsterdamse buurt.**

↘ Het gemiddeld aantal vertrekkers als percentage van het totaal aantal bewoners ligt in het vernieuwingsgebied aanzienlijk hoger dan in de rest van de stad. De aanvankelijke daling is van de voorgaande jaren is in 2003 en 2005 grotendeels teniet gedaan. Ook hier moet echter rekening worden gehouden met de effecten van gedwongen verhuizingen.

📎 voortgang = 27%

■ **De woonduur in de Bijlmer wordt minstens even lang als de woonduur in een gemiddelde Amsterdamse buurt.**

↘ De gemiddelde woonduur is in 2005 in het vernieuwingsgebied nog iets korter dan die van de stad in 1999. Het is echter goed denkbaar dat de vernieuwingsoperatie, met de daarbij gepaard gaande gedwongen verhuizingen, negatief van invloed is op de gemiddelde woonduur.

📎 voortgang = 71%

- **Het aantal huishoudens met verhuisplannen in de Bijlmer wordt hooguit even groot als het aantal huishoudens met verhuisplannen elders in de stad.**
 - ▾ Het percentage huishoudens dat van plan is te verhuizen vertoont in de onderzoeksperiode een dalende trend en ligt nog iets boven het stedelijk gemiddelde van 1999.
 - ✎ voortgang = 72%

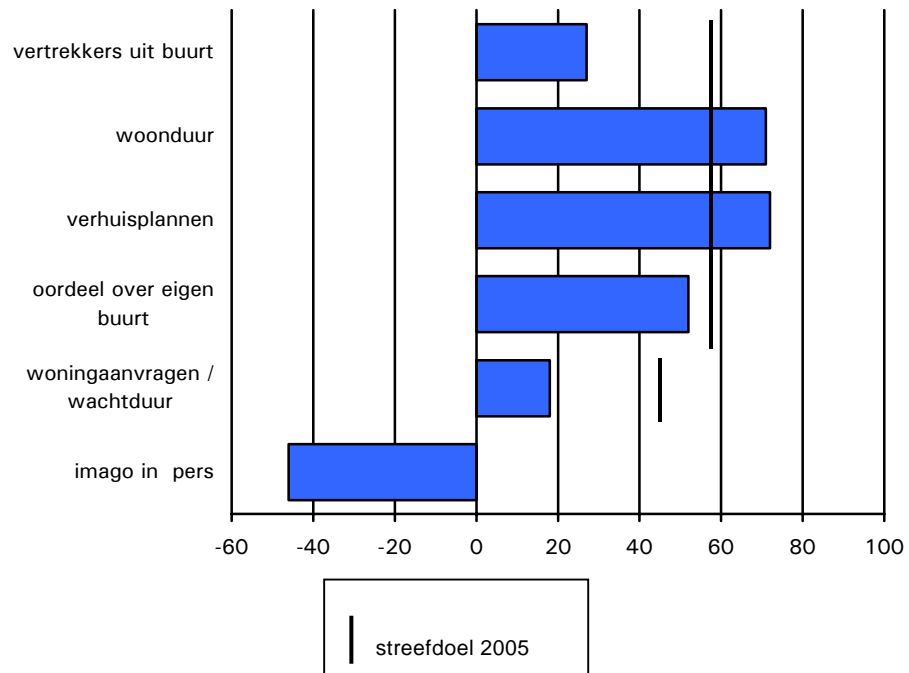
- **Het oordeel van Bijlmerbewoners over hun eigen buurt wordt minstens even positief als het oordeel van andere Amsterdammers over hun buurt.**
 - ▾ Afgaand op het gemiddeld aantal positieve reacties van respondenten op stellingen die betrekking hebben op de eigen buurt valt in de onderzoeksperiode een stijgende trend waar te nemen. De huidige voortgang is nagenoeg voldoende om in 2011 het subdoel te behalen.
 - ✎ voortgang = 52%

- **Het oordeel van Amsterdammers over de Bijlmermeer wordt minstens even positief als hun oordeel over andere (bekende) buurten.**
 - ▾ Dit doel valt niet meer te meten omdat de corresponderende vraag in de Leefbaarheidsmonitor Amsterdam geschrapt is.

- **Het aantal woningaanvragen voor de Bijlmer is even hoog als, of hoger dan, dat in stadsdelen met een vergelijkbaar woningaanbod.**
 - ▾ Het gemiddelde aantal reacties op woningen in het vernieuwingsgebied ligt lager dan in de rest van Amsterdam en het verschil wordt groter. Ook de gemiddelde wachttijd van de nieuwe huurders is geringer dan bij woningen elders in de stad (gebaseerd op cijfers van voor 2003).
 - ✎ voortgang gemiddeld aantal woningaanvragen (reacties Woningnet) = -9%
 - ✎ voortgang gemiddeld aantal wachtjaren van nieuwe huurders = 45%
 - ✎ voortgang samen = 18%

- **De beeldvorming over de Bijlmermeer in de pers wordt minder negatief.**
 - ▾ Ondanks de toename van media-aandacht is het imago van de Bijlmermeer niet verbeterd. Het aantal negatieve artikelen blijft in 2005 relatief hoog en het aantal positieve artikelen blijft laag.
 - ✎ voortgang = -46%

Figuur 10.4.1 Voortgangpercentage themadoel doorstroom bewoners en imago

Conclusies doorstroom inwoners en imago

De meetbare doelen liggen in 2005 deels op schema, deels niet. Het gaat goed met de gemiddelde woonduur (deze stijgt), het aantal mensen met verhuisplannen daalt en het positieve oordeel over de eigen buurt komt steeds dichterbij het stedelijk gemiddelde te liggen. Daarentegen vertrekken nog steeds veel mensen uit de Bijlmermeer (alhoewel dit cijfer negatief beïnvloedt wordt door het feit dat juist de vernieuwingsoperatie mensen doet verhuizen – iets dat richting het einde van de operatie steeds minder van invloed op het cijfer zou moeten zijn). Daarnaast zijn de woningen in de Bijlmer minder populair dan woningen elders in de stad. Tenslotte baart het imago in de pers zorgen: het aantal positieve getinte artikelen over de Bijlmer blijft laag.

Woning en woonomgeving

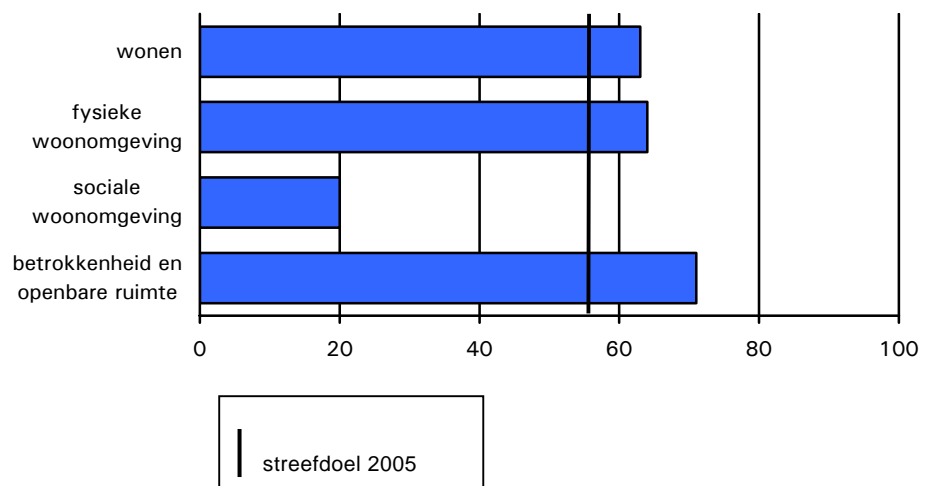
- **Tevredenheid over wonen in de Bijlmermeer gelijk aan, of hoger dan, gemiddelde in Amsterdam.**
- Het gemiddeld rapportcijfer dat de bewoners van het vernieuwingsgebied toekennen aan het woon- en leefklimaat ligt in het vernieuwingsgebied lager dan in de stad. Een aanvankelijke verslechtering van het gemiddeld rapportcijfer in de beginperiode van het onderzoek is in de laatste jaren omgebogen tot een gemiddelde score die boven de waarden van 1997 ligt en dicht naar stadsgemiddelde toe gaat.
- 📌 voortgang = 63%

- **11 De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de fysieke woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.**
 - De tevredenheid met de fysieke woonomgeving in het vernieuwingsgebied ligt in 2005 iets lager dan het niveau van de stad. Op een aantal onderdelen scoort de het vernieuwingsgebied echter hoger. Vooral de waardering voor de buurtvoorzieningen is in het vernieuwingsgebied goed te noemen. Verder is men in het vernieuwingsgebied meer tevreden met groenvoorzieningen dan elders in de stad. Glas- en papierbakken worden daarentegen minder goed gewaardeerd dan gemiddeld in Amsterdam.
 - 📎 voortgang = 64%

- **De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de sociale woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.**
 - De tevredenheid met de sociale woonomgeving in het vernieuwingsgebied is gestegen. Omdat het Amsterdamse cijfer ook is gestegen is het verschil onvoldoende afgenomen om aan het streefdoel te voldoen.
 - 📎 voortgang = 20%

- **Grotere betrokkenheid van bewoners bij - en tevredenheid over - de (semi) openbare ruimte.**
 - De buurtgehechtheid en het medeverantwoordelijkheidsgevoel is in het vernieuwingsgebied lager dan het stedelijk gemiddelde. De waardering voor het onderhoud van de openbare ruimte verschilt daarentegen nauwelijks meer van Amsterdam. Bovendien is men er in het vernieuwingsgebied vaker dan in de stad als geheel van overtuigd dat de ontwikkeling van het onderhoud van de openbare ruimte er op vooruit is gegaan.
 - 📎 voortgang = 71%

Figuur 10.4.2 Voortgangpercentage themadoel woning en woonomgeving

Conclusies woning en woonomgeving

Drie van de vier onderdelen van het themadoel woning en woonomgeving doen het beter dan hun streefdoel. De betrokkenheid bij en het oordeel over de openbare ruimte beginnen zelfs al dicht in de buurt te komen bij het niveau van Amsterdam. De tevredenheid met de sociale woonomgeving stijgt onvoldoende snel om aan het streven te voldoen.

Veiligheid

◆ **De totale veiligheidssituatie in de Bijlmermeer komt minstens op het niveau van het Amsterdams gemiddelde**

■ **De jeugdcriminaliteit daalt tot het Amsterdamse gemiddelde.**

↘ Het aantal aangehouden jongeren is in het vernieuwingsgebied hoger dan in de rest van de stad. Met name straatroof en winkeldiefstal worden vaak gemeld. In de afgelopen vijf jaar is de jeugdcriminaliteit niet afgenomen en de kloof met Amsterdam iets toegenomen.

📎 voortgang = -22%

■ **Daling van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit tot het Amsterdamse gemiddelde, of lager.**

↘ Afgaand op het aantal aangiftes per 1000 inwoners in het vernieuwingsgebied blijkt dat de veiligheidssituatie zich nog steeds in negatieve zin onderscheidt van het stedelijk gemiddelde, maar dat de kloof de afgelopen jaren allengs kleiner is geworden. Zakkenrollerij, diefstal van brom-, snor- en fietsen en diefstal uit of vanaf motorvoertuigen komen zelfs minder in de Bijlmer voor dan in de gehele politieregio. Enkele delictsoorten die in het vernieuwingsgebied meer voorkomen dan in Amsterdam springen desondanks in het oog omdat er een grote dreiging van uit gaat: straatroof, bedreigingen en overvallen worden twee tot drie keer vaker aangegeven dan gemiddeld in de regio Amsterdam-Amstelland.

📎 voortgang = 73%

■ **Bewoners van de Bijlmermeer voelen zich even veilig als, of veiliger dan, de gemiddelde Amsterdammer in de openbare ruimte in de flat en in de buurt.**

↘ Afgaand op de gevoelens van onveiligheid 's avonds en overdag op straat is het vernieuwingsgebied steeds dichterbij het stadsgemiddelde te komen. Met name de onveiligheidsgevoelens overdag zijn sterk gedaald, maar ook 's avonds is men minder bang.

📎 voortgang veiligheid op straat = 74%

■ **De verkeersveiligheid en het gevoel van verkeersveiligheid zijn hoger dan, of op gelijk niveau als, in Amsterdam.**

↘ De verkeersveiligheid is in het vernieuwingsgebied beter dan elders in de stad. Niet alleen blijkt dit uit de bewonersenquête maar ook registratiegegevens van de politie tonen dit aan.

📎 voortgang = 100%

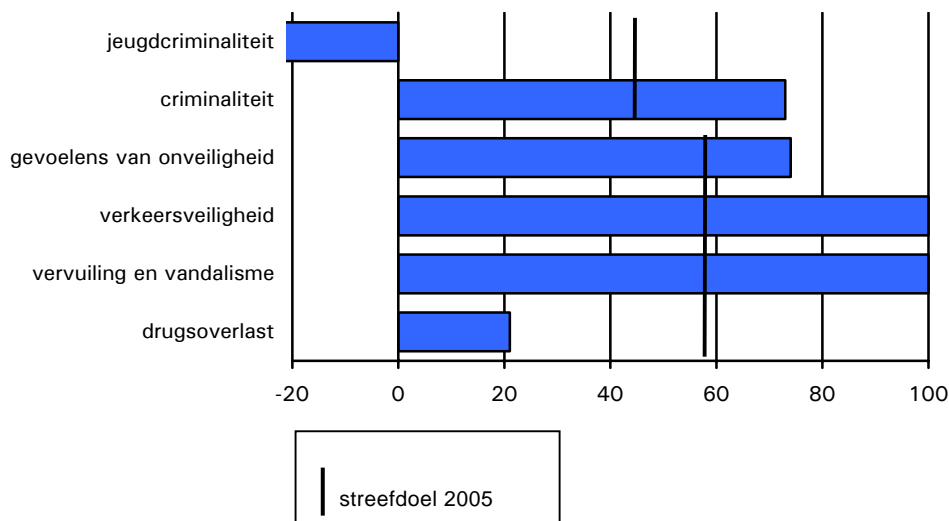
■ **Afname van vervuiling en vandalisme tot het gemiddelde Amsterdamse niveau.**

↘ De bewonersenquête laat zien dat bewoners van het vernieuwingsgebied hun buurt minder verloederd vinden dan de gemiddelde inwoner van Amsterdam.

📎 voortgang = 100%

- **De drugoverlast is net zo groot of minder groot dan in geheel Amsterdam.**
- De drugoverlast in het vernieuwingsgebied is sinds 2003 gedaald en laat in 2005 het laagste niveau zien sinds de start van de onderzoeksperiode. Toch ligt de drugoverlast nog steeds ruim drie keer hoger dan het gemiddelde van de stad.
- ✎ voortgang = 21%

Figuur 10.4.3 Voortgangpercentages van themadoel veiligheid

Conclusie veiligheid

Ten aanzien van criminaliteit en gevoelens van onveiligheid is goede vooruitgang geboekt: het aantal aangiftes daalde en mensen zijn zich steeds veiliger gaan voelen waarmee de streefdoelen voor 2005 (ruimschoots) zijn gehaald. Wat betreft vervuiling en verkeersveiligheid waren de resultaten al goed en dat zijn ze gebleven. De situatie met betrekking tot drugoverlast en met name jeugdcriminaliteit lijkt daarentegen niet of nauwelijks te verbeteren.

Werk en inkomen

- ◆ **De maatschappelijke en financieel-economische positie van de Bijlmerbewoners wordt gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.**
- **Het werkloosheidspercentage in de Bijlmermeer is gelijk aan dat van Amsterdam.**
- Sinds 2003 is de werkloosheid in zowel het vernieuwingsgebied als Amsterdam iets opgelopen. Niettemin zijn de percentages sinds het begin van de metingen veel dichterbij elkaar komen liggen waardoor ruimschoots aan het streefdoel voor 2005 voldaan wordt.
- ✎ voortgang = 80%

■ **De afstand tot de arbeidsmarkt van de Bijmerbewoners is even groot als van andere bewoners in Amsterdam**

➤ De afstand tot de arbeidsmarkt is de afgelopen jaren in het vernieuwingsgebied weer groter geworden na een scherpe daling in 2002 en 2003. Zo is het aantal direct bemiddelbaren kleiner geworden waardoor de kloof met de stad in stand blijft. Hierdoor wordt het subdoel 2005 niet gehaald.

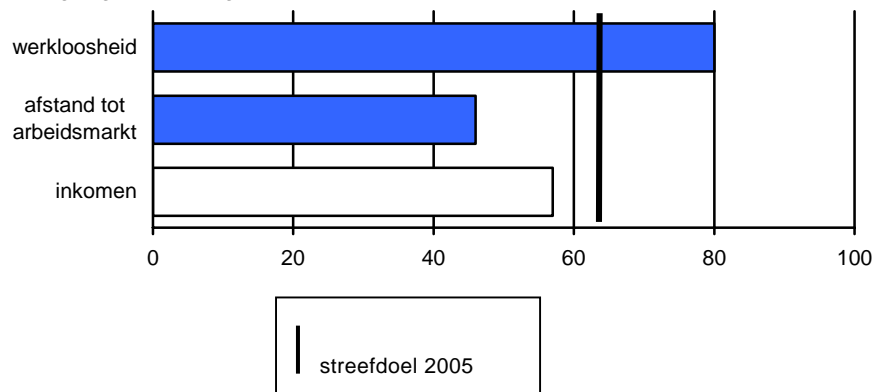
📎 voortgang = 46%

■ **De inkomenssituatie van de Bijmerbewoners is gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.**

➤ De inkomenspositie van de gemiddelde bewoner van het vernieuwingsgebied is in de onderzoeksperiode aan fluctuatie onderhevig. In algemene zin kan wel gesteld worden dat er minder huishoudens met een minimuminkomen wonen en meer huishoudens met een hoog inkomen. De vergelijkbaarheid met de stad is echter moeilijk waardoor het niet mogelijk is een zinvol voortgangpercentage te berekenen.

📎 voortgang = onbekend

Figuur 10.4.4 Voortgangpercentages themadoel werk

Conclusie werk en inkomen

De werk- en inkomenspositie is in de onderzoeksperiode verbeterd maar fluctueert nog wel. De kloof in werkloosheid tussen het vernieuwingsgebied en Amsterdam is zonder meer kleiner geworden. De afstand tot de arbeidsmarkt is echter, na een goede periode in 2002 en 2003, wederom groter geworden waardoor de kloof met het Amsterdamse niveau niet gedicht wordt. De inkomenspositie lijkt verbeterd maar is met de huidige cijfers niet goed te vergelijken met de stad.

Onderwijs

- ◆ **Het onderwijsniveau van Bijlmerbewoners wordt minstens gelijk aan het Amsterdamse gemiddelde.**

- **Het aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs wordt gelijk aan, of lager dan, het Amsterdamse gemiddelde.**
- ✎ Hoewel de vergelijkbaarheid met de stad als geheel lastig is lijkt het erop dat het percentage voortijdige schoolverlaters in het vernieuwingsgebied onder het stedelijk gemiddelde ligt.
- ✎ voortgang = 100%

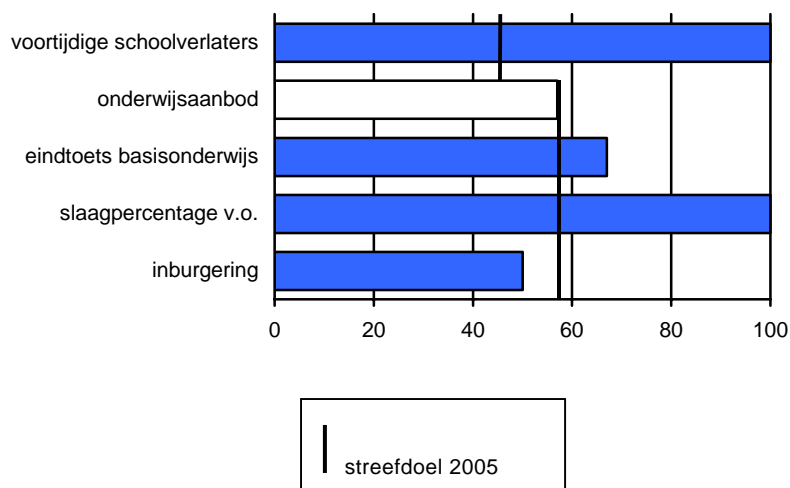
- **Het onderwijsaanbod stijgt.**
- ✎ Het onderwijsaanbod in het vernieuwingsgebied is tot en met 1999 enigszins veranderd door de diversificatie in het voortgezet onderwijs. Probleem bij het meten van deze doelstelling is dat niet is aangegeven in welke mate het aanbod moet veranderen.
- ✎ voortgang tot en met 1999 = er valt geen voortgangpercentage te berekenen omdat het doel niet geoperationaliseerd is.

- **De gemiddelde leerresultaten in het basisonderwijs in de Bijlmermeer worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.**
- ✎ De gemiddelde scores op de Cito-toetsen in het basisonderwijs doen nauwelijks onder voor het stedelijk gemiddelde. Aan dit subdoel is dus (bijna) voldaan.
- ✎ voortgang = 67%

- **De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.**
- ✎ Het gemiddeld slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en voorbereidend beroepsonderwijs is iets hoger dan het stedelijk gemiddelde.
- ✎ voortgang = 100%

- **Er komt een sluitende aanpak inburgering; de wachtlijst is binnen 4 jaar kleiner dan 2 maanden en de mogelijkheden om moeilijk bereikbare groepen in een educatief traject te brengen nemen toe.**
- ✎ De wachtlijsten voor de inburgeringcursussen zijn voor nieuwkomers gemiddeld langer en voor oudkomers gemiddeld korter dan twee maanden. Moeilijk bereikbare groepen worden op verschillende manieren benaderd.
- ✎ voortgang = dit doel is slechts ten dele te operationaliseren. Voor de wachtlijsten wordt de voortgang op 50% gesteld.

Figuur 10.4.5 Voortgangpercentages themadoel onderwijs

Conclusies onderwijs

Op het gebied van onderwijs doet het vernieuwingsgebied het goed. De scores in het basisonderwijs zijn nauwelijks lager dan het stedelijk gemiddelde en het voortgezet onderwijs is zelfs iets hoger dan het stadsgemiddelde. Het aandeel leerlingen in de hogere types onderwijs (HAVO en VWO) is echter lager dan de stad wat niet strookt met het hoge Cito-toetsgemiddelde. Mogelijk kiezen leerlingen in de Bijlmermeer een (te) laag schooltype of gaan VWO en Havo-leerlingen buiten het vernieuwingsgebied naar school. Als het klopt dat leerlingen in de Bijlmermeer een (te) laag schooltype kiezen verklaart dit lage tussentijdse schooluitval. De aandacht voor het onderwijs in de Bijlmermeer zou zich dan ook op de schoolkeuze moeten richten.

10.5 Voortgang vernieuwings thema's Woningstichting Nieuw Amsterdam

Hoofddoel Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie in 2011 het exploitatietekort tot nul teruggebracht.

◆ **Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over het wonen bij de corporatie.**

■ **Tevredenheid over wonen bij Nieuw Amsterdam is niet lager dan bij andere huishoudens in de Bijlmermeer;**

▾ Huurders bij Nieuw Amsterdam zijn in de onderzoeksperiode minder tevreden over het wonen dan de overige huurders. Ten aanzien van de verschillende aspecten van het wonen lijken er echter geen verschillen tussen beide typen huurders. De verschillen zijn bovendien niet groot en in de onderzoeksperiode afgenomen.

📎 voortgang = 75%

- **Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over hun woongenot.**
- Tussen huurders van Nieuw Amsterdam en huurders van de overige corporaties bestaan nauwelijks verschillen in het gemiddeld rapportcijfer dat zij aan hun verhuurder toekennen. Ook overlast door vliegtuigen en omwonenden is bij beide type huurders vergelijkbaar. Verkeerslawaaai en brandstichting wordt echter door huurders van Nieuw Amsterdam vaker gemeld.

De sterke overeenkomsten tussen beide typen huurders vertaalt zich in een vergelijkbaar grote verhuiswens. Ongeveer de helft van beide typen huurders geeft aan zeker of misschien te willen verhuizen.

📎 voortgang = 100%

Exploitatie

- ◆ Nieuw Amsterdam wordt een structureel gezonde woningverhuurder.

- Jaarresultaat.

- Het jaarresultaat over 2005 is nog niet bekend. Het resultaat over 2004 was echter in zeer sterke mate gedaald.

📎 voortgang = er valt geen voortgangpercentage te berekenen

- Mutatiegraad niet hoger dan het gemiddeld Amsterdams peil.

- De mutatiegraad van Nieuw Amsterdam is in de onderzoeksperiode eerst gedaald maar sinds 2002 weer wat gestegen. Daarom ligt de waarde in 2005 boven het stedelijk gemiddelde en wordt het streefdoel niet gehaald.

📎 voortgang = 42%

- Aantal mutaties gelijk aan aantal verhuringen.

- Het aantal verhuringen is in de onderzoeksperiode gemiddeld hoger dan het aantal mutaties. Dit subdoel is dus gehaald.

📎 voortgang = 100%

- Daling leegstand niet verbeterde woningvoorraad naar 2,5%

- De gemiddelde leegstand niet verbeterde hoogbouwoningen ligt met 2,6% iets boven de grens van 2,5%; het streefdoel voor 2005 is daarmee gehaald.

📎 voortgang = 80%

- Daling leegstand verbeterde/ nieuwe woningen naar 1%.

- De gemiddelde leegstand verbeterde/ nieuwe woningen ontwikkelt zich met 1,6% de verkeerde kant op. Omdat het streefniveau 1% is weegt deze stijging extra zwaar.

📎 voortgang verbeterde/nieuwe woningen = - 100%

- Instroom nieuwe huurders vormt een afspiegeling van de vraag in de regio.

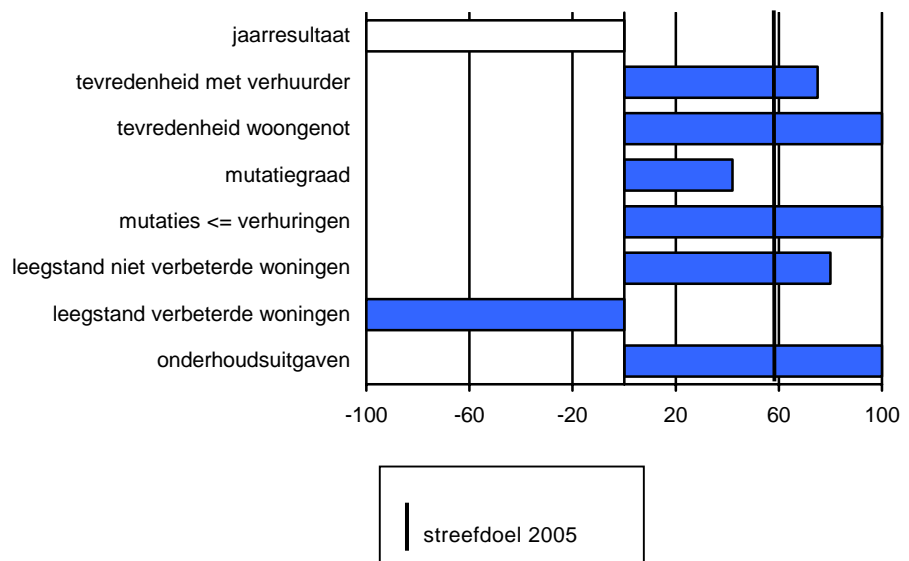
- Deze vraag valt niet meer te beantwoorden.

- Onderhoudsuitgaven op gemiddeld Amsterdams peil.

- De gemiddelde onderhoudsuitgaven liggen onder het Amsterdamse gemiddelde.

📎 voortgang = 100%

Figuur 10.5.1 Voortgangpercentages subdoelen en hoofddoel Nieuw Amsterdam

Conclusie hoofddoel en subdoelen woningstichting Nieuw Amsterdam

Nieuw Amsterdam sloot 2004 af met een fors negatief resultaat. Het resultaat over 2005 is evenwel nog niet bekend.

Hoewel de tevredenheid met Nieuw Amsterdam als verhuurder iets lager ligt dan bij de overige huurders van het vernieuwingsgebied wordt het woongenot wel op vergelijkbare wijze beoordeeld. De exploitatie van de woonstichting heeft in de onderzoeksperiode een duidelijke verbetering laten zien. De meeste subdoelen binnen dit themadoel zijn dan ook gehaald.

Tabel 10.5.1 Cijferoverzicht op basis waarvan de voortgangpercentages voor 2005 berekend zijn

		Bijlmer								Amsterdam						
		94	97	98	99	00	02	03	05	97	98	99	00	02	03	05
Afbeelding 4.2.1	Woonduur (jaren)	-	8	10	10	10	11	11	12	15	14	14	14	14	14	14
Afbeelding 4.2.2	Vertrekkers uit buurt (% v/d inwoners)	35	32	32	34	26	10	24	27	17	17	17	13	15	15	16
Afbeelding 4.2.4	Wil (misschien) verhuizen (%)	-	54	50	46	57	40	46	46	36	41	41	41	41	41	41
Tabel 5.1.2 a/b	Algemeen oordeel (gemiddeld % positief)	-	51	58	61	59	71	63	68	80	75	77	77	77	81	82
Tabel 4.3.1	Woningaanvragen (gemiddeld aantal reacties)	-	-	-	-	50	94	84	77	-	-	-	84	-	118	114
Tabel 4.3.1	Gemiddelde wachtduur	-	-	-	-	1,7	4,2	-	-	-	-	-	7,3	-	-	-
Tabel 4.4.2	Positieve artikelen in drie dagbladen (% v/d artikelen)	28	19	34	15	19	21	15	15	-	-	-	-	-	-	-
Afbeelding 5.1.1	Beoordeling woon- en leefklimaat eigen buurt (rapportcijfer)	-	6,4	6,2	6,1	6,2	6,7	6,5	6,9	7,2	7,1	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
Afbeelding 5.2.1	Woontevredenheid (% (zeer) tevreden)	-	79	79	77	72	85	81	85	90	86	89	89	89	89	89
Afbeelding 5.2.2	Tevredenheid sociale kwaliteit (gemiddeld % positieve reacties op stellingen sociale kwaliteit)	-	51	52	53	46	58	56	60	56	50	53	53	46	61	64
Afbeelding 5.2.4	Medeverantwoordelijkheidsgevoel voor buurt (%)	-	72	73	81	71	81	75	79	85	84	77	77	-	87	88*
Afbeelding 5.2.3	Gehechtheid aan buurt (%)	-	59	67	69	65	71	67	67	74	71	73	-	-	78	79*
Afbeelding 5.2.5	Ontwikkeling onderhoud openbare ruimte (%)	-	33	37	47	43	49	51	53	46	43	47	47	47	47	47
Tabel 5.2.7 a/b	Rapportcijfer onderhoud openbare ruimte	-	6,1	6,0	6,3	6,2	6,6	6,7	6,7	6,8	6,8	6,8	-	-	6,8	-
Tabel 5.3.1	Aangiften delicten (per 1000 inwoners) (Bijlmer en regio Amsterdam/Amstelland)	-	-	-	174,5	179,6	171,6	146,5	116,5	-	-	136,6	142,4	126,6	118,2	106,3
Tabel 5.3.4	Onveiligheidsgevoelens 's avonds op straat	-	30	31	29	28	17	22	20	13	10	12	-	-	14	-
Tabel 5.3.4	Onveiligheidsgevoelens overdag op straat	-	8	8	7	9	6	8	4	2	3	3	-	-	3	-
Afbeelding 5.3.2	Oordeel verkeersveiligheid in de buurt (% goed)	-	67	68	74	67	73	65	69	56	-	53	53	53	53	53
Tabel 5.3.8 a/b	Verloedering (gemiddeld % kenmerken die vaak voorkomen)	-	33	40	32	33	30	33	28	34	36	36	36	35	33	32
Tabel 5.3.9	Drugsoverlast (% komt vaak voor)	-	42	44	39	39	42	45	38	8	11	15	15	16	15	11

NB Grijs gekleurde cellen hebben betrekking op een samengestelde indicator

NB * betekent 2004

Vervolg tabel 10.5.1 Cijferoverzicht op basis waarvan de voortgangpercentages voor 2005 berekend zijn

		Bijlmer								Amsterdam						
		94	97	98	99	00	02	03	05	97	98	99	00	02	03	05
Tabel 7.2.1	Jeugdcriminaliteit (% jeugdige bevolking aangehouden door politie) wijkteams Flierbosdreef Ganzenhoef i.p.v. vernieuwingsgebied	-	-	-	-	11,2	-	10,9	11,3	-	-	-	8,9	-	8,4	8,5
Afbeelding 6.1.1	Niet werkende werkzoekenden (% van de bevolking)	32,1	32,9	26,2	23,2	19,5	15,0	11,3	12,9	16,3	16,5	14,4	12,8	9,3	8,9	9,6
Tabel 6.1.1 a/b	Moeilijk en niet bemiddelbare werklozen (% v/d nww in fase 3 en 4)	-	71	71	76	76	59	62	68	58	64	69	67	64	61	61
Tabel 7.1.2	Tussentijdse schoolverlaters Bijlmermeer (% v/d leerlingen in schooljaren 94/95, 96/97 en 97/98))	5,9	5,5	5,1	5,6	5,4	5,4	5,5	3,6	-	6,9	6,9	6,1	6,1	6,1	6,1
Tabel 7.1.4	Gemiddelde scores op eindtoets Basistoets Zuidoost en Amsterdam	-	530	530	531	531	532	531	534	530	531	532	532	533	533	536
Tabel 7.1.5 a/b	Slaagpercentage voortgezet onderwijs	-	94	90	98	98	91	95	90	84	83	85	85	90	90	88
Afbeelding 9.1.1	Woontevredenheid (% (zeer) tevreden) huurders Nieuw Amsterdam en andere Bijlmerbewoners Amsterdam = andere huurders in Bijlmer	-	77	73	73	66	78	79	80	89	85	72	67	89	82	83
Tabel 9.2.1	Mutatiegraad	16,8	16,5	14,6	15,6	9,6	7,8	6,8	8,2	11,3	10,2	7,9	-	6,0	6,0	5,2
Tabel 9.2.1	Verhuringen	14,2	17,3	13,5	16,4	10,2	8,3	8,2	8,2	-	-	-	-	-	-	-
Tabel 9.2.2	Gem. leegstand niet verbeterde woningvoorraad (excl. renovatie)	4,8	3,0	3,4	3,4	3,4	2,8	2,3	2,6	-	-	-	-	-	-	-
Tabel 9.2.2	Gem. leegstand wel verbeterde woningvoorraad	-	1,3	0,9	1,1	1,1	1,1	0,9	1,6	-	-	-	-	-	-	-
Afbeelding 9.2.1	Jaarresultaat (in miljoenen gulden)	-4,9	2,0	-0,5	2,2	-2,2	1,6	-3,7	-21,2*	-	-	-	-	-	-	-
Tabel 9.2.4	Onderhoudskosten (% huur en vergoeding)	24	18	22	23	17	16	16	11	1	18	19	-	-	-	-

Bijlagen

Bijlage 1 Categorieën personderzoek

Trefwoorden categorieën personderzoek:

A Ruimtelijke Vernieuwing

Fysiek, plannen, stedenbouw, architectuur, beton(rot), steen, esthetiek, sloop/ nieuwbouw, verkoop woningen, opzet wijken, project vernieuwing Bijlmer, volkshuisvesting, beleid woningbouwverenigingen, inspraak bij vernieuwingsoperatie.

B Woning Fysiek

Grootte woning, indeling woning, onderhoud woning.

C Woonomgeving

Onderhoud openbare ruimtes, ophalen vuilnis, schoonhouden van de straten, onderhoud groen gedeeltes, straatverlichting, wegdek, straatmeubilair, speelplaatsen/ tuinen, pis en poep, bekladding, reiniging, licht vandalisme.

D Bewoners/ Voorzieningen

Bijzondere groepen (verschillende etnische groepen/ illegalen), winkels, samenkomsten (leuk dan wel niet leuk), participatie, buurthuizen, feest/ festival (multiculti), gemeenschappelijke ruimtes, sociaal contact/ controle.

E Veiligheid/ Criminaliteit/ Overlast

Verloedering, junks/ dealers/ zwervers, drugs/ verslaving, politie, flatwachten/ burgersurveillance, kelderboxen, kansloze jongeren, vandalisme/ bedreigingen

F Werk/ Scholing/ Onderwijs

Werkloosheid, werkervaringsprojecten, informele economie (snorders, markt), arbeidsmarkt, verschil woon/ werk buurt, kwaliteit onderwijs.

G Politiek/ Ambtelijk

Politieke partijen, stadsdeel verkiezingen, zwart beraad allochtonen op hoge functies, ambtelijke reorganisaties, kritiek op politiek/ stadsdeelbestuur, dagelijks bestuur stadsdeel.

H Sfeertekeningen

Psychologische portretten, individuen

I Overig

Bijlage 2 Onderzoeksverantwoording bewonersenquête

Bij veel enquêtes blijkt dat leden van veel etnische minderheden minder vaak meewerken aan schriftelijke en telefonische enquêtes dan autochtonen. Om deze reden zijn verschillende methoden toegepast om de respons onder deze bevolkingsgroepen te vergroten. Sinds 2000 maakt het Amsterdamse bureau voor Onderzoek en Statistiek (O+S) gebruik van een methode waarbij op straat aan passanten wordt gevraagd of zij bereid zijn mee te werken aan een telefonisch interview. Wanneer deze toestemmen wordt naam en telefoonnummer genoteerd en op een passend tijdstip gebeld.

In de jaren daarvoor werd meegelift op de Amsterdamse Leefbaarheidsmonitor. Daarbij werden verschillende enquêteteknieken toegepast. Voor het vergroten van de respons onder allochtonen is toen ook nog gewerkt met face to face interviews. Er werd daarbij gekozen voor mondelinge benadering op locaties waarvan bekend was dat die groepen daar regelmatig kwamen (bijvoorbeeld koffiehuizen om Turkse mannen te bereiken, een bepaalde winkel om Ghanezen te bereiken, etc.). De enquêteurs waren zelf van allochtone afkomst zodat de benadering makkelijker verliep en het interview, indien nodig, in de eigen taal kan worden afgenomen.

In 1997 en 1999 heeft O+S de Leefbaarheidsmonitor Amsterdam (inclusief de Bijlmermonitor) afgenomen met een van te voren vastgesteld percentage face-to-face interviews. In 1998 heeft niet O+S maar Bureau Onderzoek Op Maat (BOOM) de leefbaarheidsenquête van Amsterdam uitgevoerd. Bij deze BOOM-versie is geen enkel face-to-face interview gehouden (de bewonersenquête in de Bijlmermeer is wel op dezelfde wijze als elk jaar uitgevoerd). Het is niet duidelijk welke effecten de afwijkende wijze van enquêteafname heeft op de uitkomsten. Bij zeer grote verschillen in de cijfers van Amsterdam 1998 met Amsterdam 1997 en 1999 moet er rekening mee gehouden worden dat deze verschillen te wijten zijn aan de afwijkende wijze van afname.

Tabel B2.1 Wijze van afname bewoners enquêtes (aantallen en percentages)

	absoluut					percentage										
	Bijlmermeer					Amsterdam			Bijlmermeer					Amsterdam		
	97	98	99	00	03	97	98	01	97	98	99	00	00	97	98	01
telefonisch	195	274	239	275	534	1135	997	3367	46	65	54	70	100	87	75	62
face-to-face	228	133	203	118	-	175	-	-	54	35	46	30	0	13	0	0
schriftelijk	-	-	-	-	-	-	332	2068	0	0	0	0	0	0	25	38
Totaal	423	0	442	393	534	1310	1329	5435	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B2.2 Responsverantwoording telefonische enquêtes 2005 (aantallen en percentages)

Eindstand	abs	%
<u>1a. Bruto steekproef:</u>	2459	100%
* niet gebruikt	0	-
* stratificatie bereikt	1	-
* systeemfout e.d.	0	-
<u>1b. Bruto steekproef exclusief niet gebruikte nummers:</u>	2458	100%
<hr/>		
<u>2. Kaderfout 1</u>		
* geen gehoor	215	9%
* antwoordapparaat	66	3%
* in gesprek	44	2%
* afgesloten nummer, informatietoon	357	15%
* buiten doelgroep	35	1%
* faxnummer	2	0%
* 06-nummer	258	10%
* adres onbekend	34	1%
<i>subtotaal</i>	1011	41%
<hr/>		
<u>3. Kaderfout 2</u>		
* afspraak maken, gemaakt	64	3%
* juiste persoon langdurig afwezig	18	1%
* juiste persoon niet in staat	39	2%
* taalprobleem	244	10%
* geen huishouden	34	1%
* reeds ondervraagd	101	4%
<i>subtotaal</i>	500	20%
<hr/>		
<u>4. Weigering</u>		
* weigering, geen interesse in onderwerp	206	8%
* weigering, principieel	173	7%
* weigering, te druk, geen tijd	161	7%
<i>subtotaal</i>	540	22%
<hr/>		
<u>5. Respons</u>		
* geslaagd	407	17%
<u>6. Respons excl. Kaderfout 1 en 2</u>	407	43%

Bron: O+S / bewonersenquêtes

Veldwerkperiode: Van 17 november 2005 tot 24 februari 2006

Representativiteit van de Bijlmermeer-steekproef

In tabel B2.3 wordt de uiteindelijke verhouding tussen verschillende bevolkingsgroepen in de enquête vergeleken met die uit het bevolkingsregister.

Net als vorig jaar is dit jaar gebruik gemaakt van een gecombineerde benaderingsmethode. Op locatie zijn allochtonen benaderd en aan hen is gevraagd hun telefoonnummer te geven zodat zij later telefonisch benaderd konden worden. De rest is aangevuld met een KPN-steekproef wat heeft geleid tot onderstaande respons.

Tabel B2.3 Etniciteit huishoudens in betrokken buurten en in de onderzoekspopulatie 2005 (absolute aantallen en percentage)

	Werkelijkheid	Respons	Absoluut
Suriname	37,2	41,4	214
Antillen, Aruba	8,0	8,3	43
Turkije	0,9	0,6	3
Marokko	2,3	-	-
Zuid Europa	1,6	1,4	7
Overige niet-geïndustrialiseerde landen	31,9	25,1	130
Overige geïndustrialiseerde landen	3,4	5,2	27
Nederland	14,8	17,0	88
Onbekend	-	1,0	5
Totaal	100%	100%	517

Bron: O+S

Etniciteit wordt in het bevolkingsregister als volgt gedefinieerd:

- 1 Geboorteland persoon zelf als dit niet in Nederland is.
- 2 Als persoon zelf in Nederland is geboren: geboorteland moeder.
- 3 Als persoon zelf en moeder in Nederland zijn geboren: geboorteland vader.

Omdat in de enquête niet gevraagd is welke van de ouders in welk land is geboren, alleen waar beide ouders zijn geboren, is etniciteit in enkele gevallen niet met 100% zekerheid te bepalen. In deze gevallen is uitgegaan van de bevolkingsgroep waartoe de respondent zich zelf vindt behoren. De verdeling van de werkelijke verhouding van de bevolking is per januari 2005.

In de gegevens uit het bevolkingsregister en die uit het onderzoek zijn de bewoners op een verschillende wijze ingedeeld, waardoor de kleinere bevolkingsgroepen in de steekproef niet afzonderlijk te vergelijken zijn met de werkelijke verhoudingen. Het totale percentage is echter wel juist. De verschillen tussen de steekproef en de werkelijke bevolkingssamenstelling van de Bijlmermeer komen goed overeen. De steekproef is representatief voor de bevolkingssamenstelling van de Bijlmermeer.

Voortgangpercentages subdoelen en hoofdoelen

In de conclusies wordt per subdoel een percentage berekend van het subdoel dat sinds 1994 of sinds 1997 is bereikt. Dit gebeurt op basis van één of meer indicatoren uit de hoofdtekst. Als het gestelde doel nog net zo ver weg is als in het genoemde jaar, dan is het voortgangpercentage 0. Als het gestelde precies is bereikt, dan is dit percentage 100.

Voor de berekening van dit percentage zijn verschillende methoden gebruikt, afhankelijk van het soort doelstelling en in hoeverre het doel in het eerste jaar al is bereikt.

- Als het doel is dat de situatie in de Bijlmer gelijk moet worden aan die in de hele stad, dan geeft het percentage aan welk deel van het verschil dat er in het eerste jaar was, in het laatste jaar al is ingelopen. Als de Bijlmerbewoners bijvoorbeeld in 1997 10% minder tevreden over iets waren en in 2002 nog slechts 8% minder dan in de hele stad, dan is $(10-8) / 10 = 20\%$ van het doel bereikt t.o.v. 1997. Als het verschil tussen de Bijlmer en de hele stad groter is geworden in plaats van kleiner dan krijgt het percentage een negatieve waarde.
- Als het doel is dat een cijfer van de Bijlmermeer naar een vastgesteld niveau moet stijgen of dalen, dan wordt het percentage van het verschil tussen de situatie in het eerste jaar en de te bereiken situatie in het laatste jaar berekend dat in 2002 is ingelopen. Deze berekening is vrijwel identiek aan de eerste berekening.
- Als de doelstelling alleen zegt dat iets in de Bijlmermeer moet stijgen of dalen en er geen vergelijkbare cijfers over heel Amsterdam beschikbaar zijn, dan drukt het voortgangpercentage eenvoudig de stijging of daling ten opzichte van de eerst bekende waarde uit. Als een subdoel bijvoorbeeld is dat het aantal ongelukken moet dalen en er in 1994 100 ongelukken waren terwijl er in 2002 75 ongelukken waren, dan is het voortgangpercentage 25% t.o.v. 1994.
- Als de doelstelling al in het eerste jaar waar cijfers over zijn verzameld (bijna) is bereikt, kan de normale berekening leiden tot vertekende cijfers. De Cito-score in de Bijlmer was in 1996 bijvoorbeeld 528, terwijl die in Amsterdam toen 530 was. In 1997 lagen beide Cito-scores op 530, in 2002 lagen ze op respectievelijk 531 en 532. Volgens de normale berekening zou het voortgangpercentage in 1998 50% zijn t.o.v. 1996. Door het kleine beginverschil is dit percentage echter te willekeurig. Daarom is ervoor gekozen de Cito-score boven de 500 van de Bijlmer te delen op die van de hele stad (boven de 500) dus $31/32 = 97\%$. Ook bij soortgelijke gevallen is een dergelijke oplossing gevonden.

Bijlage 3 Tabellen

Tabel B3.1 Bevolkingsopbouw naar leeftijdsgroepen en sekse in de Bijlmermeer (per 1 januari, absolute aantallen)

sekse leeftijd/ jaartal	man										vrouw									
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
0-4	1.857	1.791	1.748	1.808	1.793	1.785	1.805	1.832	1.772	1.510	1.925	1.845	1.730	1.803	1.781	1.784	1.707	1.664	1.591	1.410
5-9	1.620	1.522	1.533	1.541	1.505	1.515	1.472	1.473	1.452	1.343	1.596	1.571	1.558	1.547	1.577	1.548	1.534	1.470	1.407	1.309
10-14	1.478	1.444	1.413	1.431	1.434	1.414	1.363	1.376	1.355	1.243	1.442	1.390	1.335	1.350	1.366	1.380	1.372	1.364	1.354	1.189
15-19	1.376	1.406	1.369	1.378	1.345	1.317	1.371	1.398	1.398	1.267	1.391	1.367	1.278	1.324	1.277	1.346	1.335	1.373	1.346	1.298
20-24	1.966	1.730	1.570	1.491	1.444	1.393	1.439	1.406	1.347	1.430	2.015	1.779	1.647	1.535	1.543	1.469	1.478	1.486	1.411	1.359
25-29	2.839	2.432	2.220	2.056	1.916	1.799	1.686	1.506	1.409	1.301	2.290	2.102	1.984	2.020	1.972	1.869	1.756	1.487	1.492	1.356
30-34	2.945	2.770	2.469	2.308	2.173	2.049	1.983	1.873	1.710	1.363	2.251	2.206	1.988	2.009	1.930	1.862	1.863	1.845	1.722	1.430
35-39	2.326	2.252	2.224	2.202	2.163	2.109	2.151	1.919	1.813	1.593	1.959	1.881	1.895	1.860	1.893	1.878	1.905	1.800	1.684	1.519
40-44	1.510	1.569	1.536	1.592	1.643	1.734	1.772	1.919	1.959	1.783	1.309	1.296	1.322	1.416	1.491	1.584	1.604	1.695	1.704	1.627
45-49	1.128	1.073	1.102	1.107	1.145	1.143	1.225	1.401	1.468	1.502	1.006	1.002	1.014	1.012	1.041	1.042	1.095	1.247	1.291	1.364
50-54	686	712	688	741	803	837	852	963	990	1.062	625	635	665	711	759	790	833	882	903	935
55-59	485	481	481	446	465	506	536	641	693	750	548	512	485	454	447	467	491	603	654	685
60-64	415	377	356	350	343	320	329	373	378	448	441	423	396	416	408	407	411	369	362	405
65-69	285	287	285	266	277	282	273	257	261	256	378	365	337	322	351	359	362	362	348	328
70-74	216	210	205	217	203	205	208	205	212	206	309	302	295	302	303	293	287	286	300	293
75-79	164	147	139	126	130	145	154	154	135	134	290	258	266	247	257	261	261	271	262	235
80+	165	161	160	149	150	146	134	141	142	142	520	501	463	460	436	441	420	425	411	395
totaal	21.461	20.364	19.498	19.209	18.932	18.699	18.753	18.837	18.494	17.333	20.295	19.435	18.658	18.788	18.832	18.780	18.714	18.629	18.242	17.137

Tabel B3.2 Bevolkingsopbouw naar leeftijdsgroepen en sekse in de Bijlmermeer (per 1 januari, percentages)

sekse leeftijd/ jaartal	man										vrouw									
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
0-4 jaar	8,7	8,8	9,0	9,4	9,5	9,6	9,6	9,7	9,6	8,7	9,5	9,5	9,3	9,6	9,5	9,5	9,1	8,9	6,3	8,2
5-9 jaar	7,5	7,5	7,9	8,0	7,9	8,1	7,8	7,8	7,9	7,7	7,9	8,1	8,4	8,2	8,4	8,2	8,2	7,9	5	7,6
10-14 jaar	6,9	7,1	7,2	7,4	7,6	7,6	7,3	7,3	7,3	7,2	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,4	7,3	7,3	4,9	6,9
15-19 jaar	6,4	6,9	7,0	7,2	7,1	7,0	7,3	7,4	7,6	7,3	6,9	7,0	6,8	7,0	6,8	7,2	7,1	7,4	4,8	7,6
20-24 jaar	9,2	8,5	8,1	7,8	7,6	7,5	7,7	7,5	7,3	8,3	9,9	9,2	8,8	8,2	8,2	7,8	7,9	8,0	6,6	7,9
25-29 jaar	13,2	11,9	11,4	10,7	10,1	9,6	9,0	8,0	7,6	7,5	11,3	10,8	10,6	10,8	10,5	10,0	9,4	8,0	9,4	7,9
30-34 jaar	13,7	13,6	12,7	12,0	11,5	11,0	10,6	9,9	9,2	7,9	11,1	11,4	10,7	10,7	10,2	9,9	10,0	9,9	11	8,3
35-39 jaar	10,8	11,1	11,4	11,5	11,4	11,3	11,5	10,2	9,8	9,2	9,7	9,7	10,2	9,9	10,1	10,0	10,2	9,7	9,7	8,9
40-44 jaar	7,0	7,7	7,9	8,3	8,7	9,3	9,4	10,2	10,6	10,3	6,4	6,7	7,1	7,5	7,9	8,4	8,6	9,1	8,4	9,5
45-49 jaar	5,3	5,3	5,7	5,8	6,0	6,1	6,5	7,4	7,9	8,7	5,0	5,2	5,4	5,4	5,5	5,6	5,9	6,7	7	8,0
50-54 jaar	3,2	3,5	3,5	3,9	4,2	4,5	4,5	5,1	5,4	6,1	3,1	3,3	3,6	3,8	4,0	4,2	4,5	4,7	6,2	5,5
55-59 jaar	2,3	2,4	2,5	2,3	2,5	2,7	2,9	3,4	3,7	4,3	2,7	2,6	2,6	2,4	2,4	2,5	2,6	3,2	5,3	4,0
60-64 jaar	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8	2,0	2	2,6	2,2	2,2	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,0	3,8	2,4
65-69 jaar	1,3	1,4	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4	1,5	1,9	1,9	1,8	1,7	1,9	1,9	1,9	1,9	3	1,9
70-74 jaar	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	2,7	1,7
75-79 jaar	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	1,4	1,3	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	2,4	1,4
80+ jaar	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	2,6	2,6	2,5	2,4	2,3	1,2	2,3	2,3	3,4	2,3
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100,0

Bron: O+S

Tabel B3.3 Bevolkingsopbouw naar leeftijdsgroepen en sekse in rest van Amsterdam (per 1 januari, in aantallen)

sekse leeftijd/ jaartal	man										vrouw									
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
0-4	19971	20187	19919	19756	19708	20073	20514	21652	23674	23919	19129	19381	19016	18714	18802	19147	19703	20889	22702	22904
5-9	16642	17092	17292	17555	17761	17846	17754	17547	18892	19075	15743	16185	16572	16828	17053	17290	17213	16713	18135	18345
10-14	14541	14804	15120	15137	15391	15934	16218	16685	18342	17989	14094	14324	14438	14684	14841	15191	15482	16049	17642	17565
15-19	14536	14424	14573	14797	14937	15272	15444	15806	17688	18499	14575	14552	14484	14765	15085	15444	15538	15839	17682	18739
20-24	27930	26031	23842	22496	21588	21970	21546	20734	21806	23457	31805	30171	27932	26665	25759	26364	26097	25152	26453	27821
25-29	41006	39656	38663	38036	37988	37634	36413	32847	32876	31304	40919	40435	40314	40083	40025	39749	38976	36118	36608	35816
30-34	40410	40786	40731	40073	39920	40157	40196	40064	41363	38741	35062	36079	36185	36306	36325	36833	37153	38023	39614	38524
35-39	31352	31874	32496	32634	33647	34898	35953	36553	37992	37266	27431	28122	28772	29054	29774	30420	31320	31671	33274	33218
40-44	25916	26060	26240	26465	26830	27664	28436	29978	32688	34118	23291	23598	23759	24068	24375	25191	25716	26924	29074	29931
45-49	23195	24026	25204	24061	23712	23823	24111	25012	26641	27858	21593	22226	23286	22434	22193	22195	22450	23102	24654	25789
50-54	17039	17238	17153	18954	20615	21581	22253	22796	23457	23781	15797	16328	16353	18089	19646	20734	21359	21631	22323	22403
55-59	14080	14346	14763	14853	15133	15552	15975	17766	20019	21608	13892	13929	14148	14238	14580	14896	15367	17170	19225	20845
60-64	12548	12387	12215	12062	12044	12370	12626	13381	14084	14921	13898	13548	13244	13008	12720	12753	12782	13150	13842	14590
65-69	11417	11182	10979	10745	10648	10453	10354	10307	10580	11138	14622	14095	13630	13146	12740	12315	12023	11653	11767	11915
70-74	10110	10221	9869	9487	9231	9071	8869	8620	8779	8597	14758	14822	14210	13584	13220	12740	12209	11409	11319	10738
75-79	7138	6903	7164	7136	7219	7251	7345	6936	6884	6663	12516	11957	12177	12150	12035	12094	12125	11172	11053	10193
80+	6857	6878	6838	6913	6903	6891	6812	7081	7322	7411	18636	18614	18354	18097	17963	17820	17490	17432	17591	17270
totaal	334688	334185	333061	331160	333275	338440	340819	343765	363087	366345	347751	348366	346874	345906	347136	351176	353003	354097	372958	376606

Bron: O+S

Tabel B3.4 Bevolkingsopbouw naar leeftijdsgroepen en sekse in rest van Amsterdam (per 1 januari, in percentages)

sekses leeftijd/ jaartal	man										vrouw									
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
0-4 jaar	6,0	6,0	6,0	6,0	5,9	5,9	6,0	6,3	6,5	6,4	5,5	5,6	5,5	5,4	5,4	5,5	5,6	5,9	6,1	6,0
5-9 jaar	5,0	5,1	5,2	5,3	5,3	5,3	5,2	5,1	5,2	5,1	4,5	4,6	4,8	4,9	4,9	4,9	4,9	4,7	4,9	4,7
10-14 jaar	4,3	4,4	4,5	4,6	4,6	4,7	4,8	4,9	5,1	4,8	4,1	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5	4,7	4,6
15-19 jaar	4,3	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6	4,9	4,9	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3	4,4	4,4	4,5	4,7	4,9
20-24 jaar	8,3	7,8	7,2	6,8	6,5	6,5	6,3	6,0	6	6,3	9,1	8,7	8,1	7,7	7,4	7,5	7,4	7,1	7,1	7,4
25-29 jaar	12,3	11,9	11,6	11,5	11,4	11,1	10,7	9,6	9,1	8,6	11,8	11,6	11,6	11,6	11,5	11,3	11,0	10,2	9,8	9,6
30-34 jaar	12,1	12,2	12,2	12,1	12,0	11,9	11,8	11,7	11,4	10,7	10,1	10,4	10,4	10,5	10,5	10,5	10,5	10,7	10,6	10,3
35-39 jaar	9,4	9,5	9,8	9,9	10,1	10,3	10,5	10,6	10,5	10,2	7,9	8,1	8,3	8,4	8,6	8,7	8,9	8,9	8,9	8,8
40-44 jaar	7,7	7,8	7,9	8,0	8,1	8,2	8,3	8,7	9	9,3	6,7	6,8	6,8	7,0	7,0	7,2	7,3	7,6	7,8	7,9
45-49 jaar	6,9	7,2	7,6	7,3	7,1	7,0	7,1	7,3	7,3	7,6	6,2	6,4	6,7	6,5	6,4	6,3	6,4	6,5	6,6	6,8
50-54 jaar	5,1	5,2	5,2	5,7	6,2	6,4	6,5	6,6	6,5	6,5	4,5	4,7	4,7	5,2	5,7	5,9	6,1	6,1	6	6,0
55-59 jaar	4,2	4,3	4,4	4,5	4,5	4,6	4,7	5,2	5,5	6,0	4,0	4,0	4,1	4,1	4,2	4,2	4,4	4,8	5,2	5,6
60-64 jaar	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6	3,7	3,7	3,9	3,90	4,1	4,0	3,9	3,8	3,8	3,7	3,6	3,6	3,7	3,7	3,9
65-69 jaar	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2	3,1	3,0	3,0	2,9	3,1	4,2	4,0	3,9	3,8	3,7	3,5	3,4	3,3	3,2	3,2
70-74 jaar	3,0	3,1	3,0	2,9	2,8	2,7	2,6	2,5	2,4	2,4	4,2	4,3	4,1	3,9	3,8	3,6	3,5	3,2	3	2,9
75-79 jaar	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1	2,2	2,0	1,9	1,9	3,6	3,4	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4	3,2	3	2,8
80+ jaar	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	1,3	2,0	2,1	2,1	2,1	5,4	5,3	5,3	5,2	5,2	2,6	4,3	4,9	4,7	4,7
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: O+S

Tabel B3.5 Etniciteit in de Bijlmermeer (per 1 januari, in aantallen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
Nederlands	8.773	7.927	7.504	7.182	6.994	6.696	6.648	6.066	5.675	5.116
Surinaams	14.133	13.952	13.586	13.648	13.557	13.401	13.507	13.400	13.347	12.810
Antilliaans (incl. Arubaans)	3.424	3.242	3.195	3.177	3.191	3.409	3.523	3.593	3.292	2.771
Turks	689	605	507	454	405	382	360	337	336	296
Marokkaans	871	813	701	647	637	659	632	674	745	781
Zuid-Europees	798	753	663	665	634	654	654	622	578	535
overige niet-geïndustrialiseerde landen	10.907	10.572	10.107	10.423	10.595	10.803	10.743	11.467	11.478	10.990
overige geïndustrialiseerde landen	2.125	1.914	1.767	1.651	1.557	1.475	1.400	1.307	1.285	1.171
totaal	41.720	39.778	38.030	37.847	37.570	37.479	37.467	37.466	36.736	34.470

Bron: O+S

Tabel B3.6 Etniciteit in rest Amsterdam (per 1 januari, in aantallen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
Nederlands	415.007	410.922	405.331	401.493	397.430	396.980	393.379	387.694	382.154	377.278
Surinaams	53.571	54.907	55.770	56.134	56.496	57.956	58.253	71.979	71.984	70.993
Antilliaans (incl. Arubaans)	7.091	7.212	7.220	7.324	7.395	7.874	8.100	12.299	12.207	12.021
Turks	30.207	30.371	30.501	30.368	31.374	32.675	33.571	36.035	36.834	38.209
Marokkaans	45.176	46.317	47.146	48.184	50.002	52.349	54.411	59.178	61.146	64.794
Zuid-Europees	15.214	15.351	15.616	15.476	15.710	16.218	16.412	17.414	17.551	18.065
overige niet-geïndustrialiseerde landen	45.968	47.731	49.479	50.689	53.881	58.129	61.445	79.785	83.053	89.127
overige geïndustrialiseerde landen	68.843	68.348	67.515	65.581	66.249	67.435	68.251	70.944	71.116	72.464
totaal	681.068	681.159	678.578	675.249	678.537	689.616	693.822	735.328	736.045	742.951

Bron: O+S

Tabel B3.7 Huishoudensamenstelling in de Bijlmermeer (per 1 januari, in aantallen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
(echt)paar zonder kinderen	1.412	1.347	1.168	1.074	1.012	972	969	869	845	768
(echt)paar met thuiswonend(e) kind(eren)	2.027	1.910	1.703	1.610	1.526	1.458	1.453	1.378	1.318	1.214
éénouder met thuiswonend(e) kind(eren)	2.284	2.534	2.763	3.014	3.106	3.008	2.987	3.058	3.050	2.794
alleenwonende	5.796	5.832	6.089	6.157	6.194	5.933	6.055	5.883	5.676	5.347
alleenstaande met éénouder	943	935	1.001	1.009	990	1.058	1.083	1.035	1.007	1.006
twee alleenstaanden	1.788	1.718	1.732	1.726	1.638	1.648	1.628	1.535	1.559	1.411
drie of meer alleenstaanden	594	533	505	528	542	585	554	565	541	587
overig	1.665	1.395	1.131	1.027	1.037	1.038	1.043	1.152	1.128	1.035
totaal	16.509	16.204	16.092	16.145	16.045	15.700	15.772	15.475	15.124	14.162

Bron: O+S

Tabel B3.8 Huishoudensamenstelling in rest van Amsterdam (per 1 januari, in aantallen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005
(echt)paar zonder kinderen	44.768	44.075	42.853	42.296	41.588	41.072	43.069	39.394	38.605	37.311
(echt)paar met thuiswonend(e) kind(eren)	40.841	40.905	40.222	39.758	39.603	39.522	39.453	39.885	39.486	39.522
éénouder met thuiswonend(e) kind(eren)	24.114	24.894	25.684	26.598	26.926	27.393	28.013	32.260	32.791	32.810
alleenwonende	151.927	155.459	158.498	159.755	161.407	162.581	164.043	170.388	170.527	171030
alleenstaande met éénouder	8.362	8.800	9.356	9.783	10.241	10.931	11.474	13.451	13.970	15.294
twee alleenstaanden	37.854	38.530	39.395	40.383	41.472	42.965	43.069	43.548	43.228	43.229
drie of meer alleenstaanden	8.454	8.272	8.125	7.967	8.065	8.529	8.421	8.866	8.721	9.484
overig	14.404	13.365	12.419	11.334	11.221	11.530	11.830	14.193	14.357	14.533
totaal	330.724	334.300	336.552	337.874	340.523	344.523	346.855	361.985	361.685	363.283

Bron: O+S

Tabellen bij hoofdstuk 4: Doorstroom inwoners en Imago

Tabel B3.9 Aantal vertrekkers Bijlmermeer en rest Amsterdam per jaar⁴⁵

	Bijlmermeer		rest Amsterdam		
	aantal	%	aantal	%	
1994	aantal bewoners	41.720	-	681.067	-
	aantal vertrekkers uit buurt	9.930	24	79.084	12
	aantal vertrekkers uit stad	4.500	11	37.098	5
	totaal vertrekpercentage	14.430	35	116.182	17
1995	aantal bewoners	39.778	-	681.159	-
	aantal vertrekkers uit buurt	9.125	23	73.755	11
	aantal vertrekkers uit stad	3.929	10	36.152	5
	totaal vertrekpercentage	13.054	33	109.907	16
1996	aantal bewoners	38.030	-	678.578	-
	aantal vertrekkers uit buurt	7.743	20	71.424	11
	aantal vertrekkers uit stad	3.881	10	41.851	6
	totaal vertrekpercentage	11.624	31	113.275	17
1997	aantal bewoners	37.847	-	675.249	-
	aantal vertrekkers uit buurt	8.555	23	72.073	11
	aantal vertrekkers uit stad	3.436	9	37.724	6
	totaal vertrekpercentage	11.991	32	109.797	16
97/98 ⁴⁶	aantal bewoners	37.764	-	680.411	-
	aantal vertrekkers uit buurt	8.666	23	73.004	11
	aantal vertrekkers uit stad	3.470	9	38.407	6
	totaal vertrekpercentage	12.136	32	111.411	16
98/99	aantal bewoners	37.479	-	689.616	-
	aantal vertrekkers uit buurt	8.879	24	78.859	11
	aantal vertrekkers uit stad	3.903	10	40.033	6
	totaal vertrekpercentage	12.782	34	118.892	17
99/00	aantal bewoners	37.467	-	693.822	-
	aantal vertrekkers uit buurt	6.544	17,5	58.804	8,5
	aantal vertrekkers uit stad	3.319	8,8	34.196	4,9
	totaal vertrekpercentage	9.863	26,3	92.700	13,4
00/01	aantal bewoners	37.466 ⁴⁷	-	-	-
	aantal vertrekkers uit buurt	4.834	12,9	-	-
	aantal vertrekkers uit stad	3.154	8,4	-	-
	totaal vertrekpercentage	7.988	21,3	-	-
01/02	aantal bewoners	37.466	-	697.862	-
	aantal vertrekkers uit buurt	2.290	6,1	65.425	9,4
	aantal vertrekkers uit stad	1.452	3,8	42.606	6,1
	totaal vertrekpercentage	3.742	9,9	108.031	15,5
02/03	aantal bewoners	36.736	-	699.309	-
	aantal vertrekkers uit buurt	5.854	15,9	63.438	9,1
	aantal vertrekkers uit stad	2.995	8,1	39.178	5,6
	totaal vertrekpercentage	8.849	24	102.616	14,7
04/05	aantal bewoners	34.470	-	708.481	-
	aantal vertrekkers uit buurt	6.344	18,4	67.195	9,5
	aantal vertrekkers uit stad	2.941	8,5	42.235	6,0
	totaal vertrekpercentage	9.285	26,9	109.430	15,4

Bron: O+S

Noot 45 In de statistieken is vertrek overigens niet op wijkniveau gedefinieerd, maar op buurtniveau. Dit betekent dat degenen die binnen de Bijlmer naar een andere buurtcombinatie verhuizen door ons als vertrekkers worden geregistreerd, terwijl zij feitelijk binnen het Bijlmergebied blijven wonen. Hetzelfde geldt overigens ook voor het geregistreerde vertrek in andere Amsterdamse buurten.

Noot 46 Om de Bijlmermonitor vroeger in het jaar te kunnen opleveren is ervoor gekozen om vanaf 1998 niet meer kalenderjaren te nemen, maar de periode van juli tot juli. Dit betekent wel dat er een overlap zit tussen de cijfers van 1997 en 97/98.

Noot 47 Over 2001 zijn geen cijfers opgevraagd over aantallen inwoners. Voor dat jaar wordt met een schatting gerekend.

Tabel B3.10 Aantal woningzoekenden op het totale woningbezit woningcorporaties

Bijlmermeer	1995	1996	1997	1998	1999
woningbezit	12.311	12.682	10.577	10.292	9.179
aantal nieuwe inschrijvingen bij Nieuw Amsterdam	3.426	3.283	3.258	2.770	2.808
index % woningzoekenden	28	26	31	27	31
Amsterdam (incl. Bijlmermeer)	1995	1996	1997	1998	1999
woningbezit	194.684	198.842	205.181	205.515	207.006
abonnees woonkranten	-	63.642	80.625	93.841	-
percentage abonnees woonkranten	-	32	39	46	0
nieuw ingeschreven starters	-	40.452	24.007	35.396	-
index nieuw ingeschreven starters	-	20	12	17	0

Bron: 4e kwartaalrapportages 1996 en 1997 Nieuw Amsterdam, rapportage Woonruimteverdeling Amsterdam 1997 en gegevens van de AFWC

Tabel B3.11 Ontwikkeling 1995-2005 aantal artikelen en totaal aantal woorden per krant

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2005	Totaal
AD	art.	2	3	8	5	24	28	13	41	28	152
	wrdn.	1.174	1.348	4.110	1.114	5.373	8.942	3.854	13.430	4.754	44.099
	wrdn. p. art.	587	449	514	223	224	319	296	328	170	290
Parool	art.	7	15	17	23	6	53	81	86	96	384
	wrdn.	4.043	13.578	13.520	12.509	3.151	34.893	29.755	38.467	53.107	203.023
	wrdn. p. art.	578	905	795	544	525	658	367	447	553	529
Volkskrant	art.	13	34	43	59	10	20	10	24	41	254
	wrdn.	7.272	27.351	31.719	48.368	4.311	5.521	5.113	10.511	21.803	161.969
	wrdn. p. art.	559	804	738	820	431	276	511	438	532	638
Totaal	art.	22	52	68	87	40	101	104	151	165	790
	wrdn.	12.489	42.277	49.349	61.991	12.835	49.356	38.722	62.408	79.664	409.091
	wrdn. p. art.	568	813	726	713	321	489	372	413	483	518

Bron: personderzoek DSP

Tabellen bij hoofdstuk 5: Leefbaarheid

Tabel B3.12 Grondgebruik (m2)

	Bijlmermeer				rest Amsterdam			
	1994	1996	1999	2004	1994	1996	1999	2004
woongebied (incl. buurtvoorzieningen)	3.227.740	3.066.989	3.162.433	2.814.295	44.949.977	45.470.614	45.630.539	49.471.233
- groenvoorzieningen	799.443	790.751	780.443	-	22.953.431	23.752.556	24.568.565	-
- volkstuin, schoolwerktuin, kinderboerderij	0	0	0	-	3.542.192	3.503.301	3.410.311	-
- park/plantsoen	741.008	732.316	721.392	-	9.116.265	9.602.312	9.494.309	-
- anders	58.435	58.435	59.051	-	10.294.974	10.646.942	11.663.946	-
water	246.728	246.771	262.501	252.432	42.502.550	53.172.682	53.478.347	52.753.530
vuilstortplaatsen e.d.	0	0	0	0	2.137.558	2.118.556	2.114.785	1.055.217
wegen/spoor, tram en metrobanen	567.473	544.530	593.158	530.245	10.629.682	11.001.259	12.689.627	13.517.464
bedrijfsterrein	392.134	405.899	365.005	390.165	28.042.545	27.885.934	28.922.405	30.412.220
- culturele, sociale, medische, onderwijsvoorziening	60.112	60.112	33.905	-	4.067.330	4.144.970	4.167.908	-
- overheid, dienstverlenend bedrijf	332.023	345.788	331.100	-	3.816.101	3.612.183	3.763.914	-
- anders	0	0	0	-	20.159.114	20.128.782	20.990.583	-
bouwterrein	106.904	276.447	218.084	603.533	10.773.017	10.481.428	13.596.623	14.123.741
agrarisch- natuurlijk terrein	80.953	89.990	36.210	51.272	34.170.120	33.115.961	32.441.275	31.647.956
- braakliggend terrein en strekdammen	80.953	81.298	28.194	-	3.362.941	3.207.444	2.757.174	-
- anders	0	8.692	8.016	-	30.807.179	29.908.517	29.684.101	-
totaal	5.421.376	5.421.376	5.417.835	5.416.514	196.158.879	206.998.989	213.442.165	219.070.003

Bron: DRO

Tabel B3.13 Aangiften van een selectie⁴⁸ van delicten in de Bijlmermeer en politieregio (absolute aantallen)

	Vernieuwingsgebied							Amsterdam-Amstelland						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Diefstal/inbraak woning	611	660	543	587	410	357	317	7.444	7.934	7.321	7.342	6.703	5.047	5.001
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	2.235	2.847	2.147	2.277	1.785	1.029	852	23.459	27.962	23.446	21.416	20.585	17.018	17.778
Diefstal van motorvoertuigen	409	388	301	251	212	155	147	4.772	4.640	4.243	3.913	3.364	2.886	2.579
Diefstal van brom-, snor-, fietsen	404	307	384	265	229	211	212	10.577	9.000	8.878	8.513	8.851	8.652	9.925
Zakkenrollerij	375	371	370	305	394	377	301	14.975	13.568	13.137	10.884	9.832	8.841	7.634
Lichamelijke integriteit	1.507	1.369	1.310	1.390	1.283	1.236	1.357	9.819	10.799	11.232	11.027	10.784	10.759	10.918
Zedenmisdrif	37	46	49	38	45	33	38	488	530	517	480	491	445	488
Openlijk geweld (persoon)	30	36	47	73	47	35	37	321	377	482	480	422	486	451
Bedreiging	225	196	210	241	238	264	313	1.639	1.701	2.127	2.389	2.631	2.915	2.871
Mishandeling	318	363	282	383	336	330	350	2.991	3.425	3.337	3.557	3.393	3.379	3.699
Straatroof	822	627	605	528	503	448	507	3.724	4.062	3.995	3.309	3.098	2.733	2.652
Overval	36	71	72	74	65	75	75	429	465	464	510	445	509	486
Overige veiligheid	748	696	761	748	868	775	739	15.219	16.825	15.771	15.246	16.846	16.286	16.015
Leefbaarheid	2.037	2.074	2.139	2.436	1.648	1.455	1.344	24.347	26.456	26.654	25.242	20.983	18.993	19.327
Openbare ruimte	579	585	633	891	596	677	709	9.394	10.487	10.642	10.424	8.969	9.573	10.268
Vernieling cq. Zaakbeschadiging	579	585	633	891	596	677	709	9.394	10.487	10.640	10.424	8.969	9.573	10.268
Bedrijven en instellingen	1.444	1.475	1.480	1.528	1.043	761	605	14.704	15.708	15.673	14.500	11.717	9.099	8.765
Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	571	572	602	561	332	261	260	9.136	10.291	10.172	8.446	6.871	5.175	4.945
Winkeldiefstal	873	903	878	967	720	552	380	5.568	5.417	5.501	6.054	5.193	4.563	4.301
Maatschappelijke integriteit	338	307	474	365	573	397	358	2.579	2.790	3.136	3.458	3.638	3.205	3.032
Illegale handel	322	286	447	349	556	378	330	2.205	2.441	2.734	3.022	3.276	2.830	2.570
Fraude	321	284	443	347	554	374	326	2.178	2.414	2.716	3.008	3.261	2.818	2.556
Beleidsindeling	9.334	9.576	9.094	9.140	7.814	6.484	5.906	120.251	126.700	120.305	113.175	106.426	96.680	96.630

* Het betreft hier misdrijvenratio's (ratio's betreffende aangiftemisdrijven en overige misdrijven)

Bron: politie Amsterdam-Amstelland

Noot 48 In de tabel zijn de meest voorkomende delicten opgenomen. Alleen het totaal aangiftemisdrijven heeft betrekking op alle aangiftes (dus ook op de aangiftes van delicten die niet in de tabel zijn opgenomen)

Tabel B3.14 Jeugdcriminaliteit: aantal aanhoudingen 12 tot 17 jaar vanaf 2000⁴⁹

	Bijlmermeer						Amsterdam-Amstelland					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Diefstal/inbraak woning	4	3	7	2	2	3	55	47	64	87	73	60
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	2	2	2	13	3	2	216	157	103	137	89	125
Diefstal van motorvoertuigen	4	13	3	12	5	4	109	164	102	75	64	53
Diefstal van brom-, snor-, fietsen	18	25	25	20	18	16	299	262	220	254	260	335
Zakkenrollerij	5	2	2	2	1	5	61	66	56	36	19	18
Lichamelijke integriteit	122	1	1	0	0	5	958	11	26	22	15	55
Zedenmisdrijf	3	166	112	110	122	126	80	1.153	918	966	1.081	1.015
Openlijk geweld (persoon)	13	3	3	2	2	2	175	38	54	53	46	52
Bedreiging	6	23	21	20	15	19	128	273	212	235	248	221
Mishandeling	17	11	15	11	15	12	115	101	130	146	171	140
Straatroof	78	6	11	5	7	17	378	103	136	132	152	193
Overval	0	114	54	62	65	72	50	553	316	326	358	328
Openbare ruimte	29	5	2	3	5	3	380	65	22	43	69	55
Vernieling cq. Zaakbeschadiging	29	195	191	166	178	144	380	1.496	1.503	1.457	1.627	1.474
Bedrijven en instellingen	151	26	36	39	51	36	1.004	404	454	358	543	488
Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	14	26	36	39	51	36	134	404	454	358	543	488
Winkeldiefstal	137	155	129	114	110	104	870	939	922	975	977	916
Maatschappelijke integriteit	64	17	5	7	2	7	672	140	120	145	119	110
Illegale handel	33	138	124	107	108	97	223	799	802	830	858	806
Fraude	7	99	62	59	86	83	79	843	771	777	801	949
Totaal	465	550	432	461	479	437	4.278	4.662	4.199	4.256	4.506	4.563

Bron: politie Amsterdam-Amstelland

Noot 49 Door het gebruik van een nieuw registratiesysteem bij de politie zijn de cijfers van voorgaande jaren niet meer vergelijkbaar met de gegevens vanaf 2000.

Tabellen bij hoofdstuk 6: Economie en Werk

Tabel B3.15A Niet werkende werkzoekenden (NWW-ers) absolute aantallen (op 1 januari)⁵⁰

	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Bijlmermeer	8.571	8.695	7.669	6.019	5.097	3.930	2.903	3.242	3.161
Amsterdam	83.356	83.951	75.260	66.485	59.233	49.085	44.088	51.648	51.500

Bron: 'Amsterdam in cijfers', O+S en CWI

Tabel B3.15B Bevolking 15-64 jaar (op 1 januari)

	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Bijlmermeer	26.689	26.428	29.283	25.921	26.115	26.186	25.734	-	24.477
Amsterdam	511.046	509.562	521.710	521.421	525.826	529.903	531.400	-	539.229

Bron: 'Amsterdam in cijfers', O+S

Tabel B3.16A Niet werkende werkzoekenden (NWW-ers) in de Bijlmermeer (op 1 januari)⁵¹

	Bijlmer						2004	2005
	1997	1998	1999	2000	2002 ⁵²	2003		
fase 1: direct bemiddelbaar	675	791	684	592	568	582	349	194
fase 2: kort (cursus)traject nodig	1.360	693	277	124	231	497	344	634
fase 3: lang (cursus)traject nodig	2.809	1.854	1.280	873	807	1.226	887	1.144
fase 4: onbemiddelbaar	2.279	2.377	2.612	2.642	1.561	1.652	1.212	1.009
fase nader te bepalen	22	165	208	342	747	551	450	180
overig	79	26	40	29	69	122	-	-
totaal	7.224	5.906	5.101	4.602	3.983	4.630	3.242	3.161

Bron: O+S en CWI

Tabel B3.16B Niet werkende werkzoekenden (NWW-ers) in Amsterdam (op 1 januari)⁵³

	Amsterdam					
	1999	2000	2002 ⁵⁴	2003	2004	2005
fase 1: direct bemiddelbaar	10.753	8.639	8.627	9.337	11.168	7.220
fase 2: kort (cursus)traject nodig	3.384	2.105	2.340	2.815	5.434	9.700
fase 3: lang (cursus)traject nodig	12.478	8.752	7.421	8.155	11.818	14.862
fase 4: onbemiddelbaar	32.206	33.108	22.274	18.866	17.150	16.223
fase nader te bepalen	3.518	3.907	5.454	4.915	6.078	3.495
overig	-	-	-	-	-	-
totaal	62.339	56.511	46.116	44.088	51.648	51.500

Bron: 'Amsterdam in cijfers', O+S en CWI

Noot 50 Tot 2000 was de peildatum 31 december.

Noot 51 Tot 2003 was de titel van deze tabel 'ingeschrevenen bij arbeidsbureau naar afstand tot de arbeidsmarkt' en was de peildatum 31 december.

Noot 52 Peildatum 1-3-2002

Noot 53 Tot 2003 was de titel van deze tabel 'ingeschrevenen bij arbeidsbureau naar afstand tot de arbeidsmarkt' en was de peildatum 31 december.

Noot 54 Peildatum 1-7-2002

Tabel B3.17 Onderwijsaanbod in het Vernieuwingsgebied en Zuidoost als geheel in 1999

	Bijlmer	Zuidoost
openbare basisscholen	4	14
oecumenische basisscholen	4	10
evangelische basisschool	1	2
hindoeïstische basisschool	1	1
islamitische basisschool	1	1
overige basisscholen ¹	-	3
VO/VMBO school	1	4
speciaal onderwijs	-	5

Bron: Amsterdamse scholengids

1 Algemeen bijzonder, protestants-christelijk en rooms-katholiek onderwijs.

2 Geïntegreerd speciaal onderwijs (2), school voor langdurig zieke kinderen, school voor lichamelijk gehandicapte kinderen en een school voor meervoudig gehandicapte kinderen.

Tabellen bij hoofdstuk 9: Nieuw Amsterdam

Tabel B3.18 Volkshuisvestingsgegevens (absolute aantallen per 31-12)

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2003	2004	2005
AC	# woningen en onzelfstandige eenheden ⁵⁵	195.697	194.684	198.842	205.181	205.515	207.006	206.531	206.445	204.983 ⁵⁶	203.868 ⁵⁷
	vergunningen (verhuringen) ⁵⁸		16.179	14.902	15.431	15.815	-	-	-	-	-
NA	# woningen	12.717	12.759	12.113 ⁵⁹	11.961	10.689	9.179	10.843	8.662	7.994	7.430
	verhuringen	1.743	2.548	2.107	1.757	1.440	1.508	987	728	593 ⁶⁰	669
	mutaties totaal	2.067	2.186	2.023	1.742	1.498	1.429	936	620	593	669
	leegstand	860	613	442	294	356	246	312	-	-	-
	totaal										

NA = Nieuw Amsterdam

AC = Alle Amsterdamse corporaties

Bron: Rochdale (voorheen 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam), Rapportage Woonruimteverdeling Amsterdam 1997, Jaarboeken AFWC.

Tabel B3.19 Mutatiegraad per soort bezit Nieuw Amsterdam, doelstellingen Saneringsaanvraag en stand van zaken 31-12

	doelstelling	1998	1999	2000	2003	2004	2005
gestapelde nieuwbouw	10	1,0	3,8	-	3,2 ⁶¹	4,4	4,2
eengezinswoningen	7	-	-	-	-	1,5	2,6
verbeterde hoogbouw	12	9,0	9,1	7,5	7,8	8,9	8,7
niet verbeterde voorraad	16	15,2	15,6	10,1	8,7	9,1	8,8

Bron: Rochdale

Noot 55 De stijging van het aantal woningen van de Amsterdamse woningbouwcorporaties is voor een groot deel te verklaren door de toetreding door woningbouwcorporatie Ons Huis in 1997.

Noot 56 Peildatum 1-1-2004

Noot 57 Peildatum 1-1-2005

Noot 58 In stadsdeel Zuidoost zijn geen vergunningen nodig voor het betrekken van een woning. De Andere corporaties in dit stadsdeel dan Nieuw Amsterdam melden hun verhuringen echter wel bij de stedelijke woningdienst, die zijn dus wel in dit cijfer opgenomen
Het gaat hier om vergunningen voor woningen die niet langdurig hebben leeggestaan

Noot 59 Dit aantal is inclusief de laagbouwwoningen van Kantershof. In de 4e kwartaalrapportage van Nieuw Amsterdam wordt vermeld dat in 1996 ruim 200 van deze woningen zijn verkocht, in 1997 werden hier ruim 450 woningen verkocht.

Noot 60 Vanaf 2004 gebruikt Nieuw Amsterdam dezelfde definitie voor mutaties en verhuringen.

Noot 61 Gestapelde nieuwbouw inclusief eengezinswoningen.

Tabel B3.20 Geboorteland van nieuwe huurders Nieuw Amsterdam en inwoners in heel Amsterdam⁶² (percentage)

geboorteland	nieuwe huurders Nieuw Amsterdam				inwoners Amsterdam		
	1996	1997	1998	1999	1997	1998	1999
Nederland	28	27	24	26	74	73	73
Suriname en Nederlandse Antillen	37	34	42	40	7	7	7
elders	35	39	31	34	19	20	20
totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: 4e kwartaalrapportage Nieuw Amsterdam, O+S

Noot 62 Aangezien cijfers over het geboorteland van de Amsterdamse woningzoekenden niet beschikbaar zijn, zijn hier de cijfers van alle inwoners van Amsterdam gebruikt. Het is goed denkbaar dat het percentage woningzoekenden dat niet in Nederland is geboren hoger is dan dat van de hele Amsterdamse bevolking.

Tabel B3.21 Resultaten (in 1000 euro's)

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
NA	jaarresultaat	-4957	-2229	-695	2.048	-469	2.217	-2.185	-3.715	1.666	-3.675	-21.246
	onderhoudskosten	11.755	10.610	11.013	9.893	11.394	11.459	9.010	10.305	8.406	8.427	5.650
	huren en vergoedingen	49.699	50.360	53.383	53.522	52.836	50.344	51.830	-	54.946	-	51.496
	onderhoud als % huren en vergoedingen	24	21	21	18	22	23	17	21	16	16	11
AC	onderhoudskosten per Ver-HuurEenheid	-	626	568	607	648	700	-	-	-	-	-
	huren en vergoedingen per VHE	-	2.885	3.081	3.220	3.604	3.740	-	-	-	-	-
	onderhoud als % huren en vergoedingen	-	22	18	19	18	19	-	-	-	-	-

NA = Nieuw Amsterdam

AC = Alle Amsterdamse corporaties

Bron: Rochdale, AFWC (tot en met 1999)

Tabel B3.22 Huurderving per 31-12: huurachterstanden (totaal in 1000 euro's)

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
in 1000 euro's	zittende bewoners	2.139	1.963	1.637	1.532	1.442	1.556	1.099	1.115	1.024	712	683
	vertrokken huurders	6.533	6.680	5.207	5.385	5.311	5.467	-	4.011	4.368	4.561	5.995
moethuur (in milj. euro's)		120,48	124,91	139,50	127,21	130,86	124,45	-	-	-	-	-
% v/d huur	zittende bewoners	1,8	1,6	1,2	1,2	1,1	1,3	2,1 ⁶³	2,0	-	1,4	-
	vertrokken huurders	5,4	5,3	3,7	4,2	4,1	4,4	-	7,3	-	8,9	-

Bron: Rochdale

Noot 63 Vanaf 2000 berekend als percentage van de totale huren en vergoedingen.